

H. de Roos

Kde Kameleon maakt schoon schip

KLUITMAN

DE KAMELEON MAAKT SCHOON SCHIP

door

H. DE ROOS

Geïllustreerd door

GERARD VAN STRAATEN

20e druk

Omslagontwerp: Design Team Kluitman.

Dit boek is gedrukt op chloorvrij gebleekt papier, dat afkomstig is van hout uit productiebossen.

Het ebook is geheel vervaardigd van gerecyclede elektronen.

ISBN 90 206 6732 7

Nur 280/G050320

© Uitgeverij Kluitman Alkmaar B.V.

Alle rechten voorbehouden, inclusief het recht van reproductie in zijn geheel of in gedeelten, in welke vorm dan ook.

www.kluitman.nl

HOOFDSTUK I

Hoe Kees zich driemaal waste en Sietse zich kwaad maakte op de jongens uit de stad

Het was zomer en half negen in de morgen.

Een motorbootje met een man en drie jongens aan boord, voer over het meer, langs de dijk die de lager liggende weilanden tegen het water moest beschermen. Het bootje droeg de naam Kameleon en was het eigendom van de tweeling Hielke en Sietse Klinkhamer.

Aan de weg die vanaf het meer naar het dorp Lenten liep, stond hun vaders smederij. Er liep een vaart vanaf het meer achter langs de smederij, zodat de jongens de Kameleon achter hun huis in een boothuis konden bergen.

De blonde Klinkhamertjes waren stevig gebouwd en droegen altijd een overall. Nette kleren waren niets voor ze, vond moeder Klinkhamer, want haar jongens zaten veel bij hun vader in de smederij en ook in hun boot konden zij beter geen nette kleren dragen, vooral ook omdat de twee schippers nogal eens in het water vielen.

De derde jongen die in de Kameleon meevoer, was Louw Vrolijk, een vriend van Hielke en Sietse. Zijn vader werkte op de boterfabriek die aan de andere kant van het dorp stond. Louw deed zijn naam alle eer aan, want hij was vrolijk en lachte veel.

Verder was er nog een jongeman aan boord die Gerben Zonderland heette. Veldwachter Zwart, de enige politiemann in het dorp, noemde Gerben niet Zonderland maar Zonderling, want Gerben was een grappenmaker die graag iedereen voor de gek hield. Hij kon hele gekke verhalen vertellen die hij zomaar uit zijn duim zoog. De jongens waren dan ook vaak in zijn gezelschap te vinden, want met Gerben kon je lachen. Gerben was knecht op de boerderij van Jellema.

Hielke en Sietse brachten hem daar nu heen met hun boot. Zij voeren niet snel want de jongens hadden vakantie en hoefden zich niet te haasten. Toch kon de lomp gebouwde Kameleon heel snel varen, dankzij de krachtige automotor die midden in de boot onder een ijzeren kap was gebouwd. Sietse, die zoals gewoonlijk aan het stuur zat, liet de Kameleon zo dicht mogelijk langs de wal varen. Zij naderden nu de grote watermolen die de Woudaap heette en waarin de familie Dijkstra woonde. Dijkstra was de molenaar en hij moest ervoor zorgen dat het water in de polder op peil bleef.

Werd de waterstand te hoog, dan liet hij de molen draaien en pompte de Woudaap het overtollige water in het meer. Maar nu het zomer was, hoefde de molen geen dienst te doen en stonden de wieken in de ruststand.

De bewoners waren schijnbaar ook nog in diepe rust toen de Kameleon naderde, want er was niemand bij de Woudaap te zien.

„Ik denk dat Kees nog slaapt,” zei Louw.

Kees, de enige zoon van Dijkstra, was ook een vriend van Hielke en Sietse.

„Kees is een eersteklas slaapkop,” reageerde Gerben. „Hij wordt alleen maar wakker om te eten en verder is de wereld hem vlak genoeg.”

„Toch wil ik hem vragen of hij ook meegaat,” zei Sietse en hij liet de hoorn van de Kameleon klinken. Een lange toon gevolgd door twee korte, was het signaal dat de jongens hadden afgesproken om elkaar te roepen.

Het had meteen succes.

De deur van de molen werd opengegooid en Kees stormde naar buiten met een boterham in zijn hand en zijn overall nog helemaal los. Zijn moeder kwam ook in de deuropening en riep: „Kom terug, Kees! Je hebt je nog niet gewassen, smeerpots!”

„Ik ga toch zwemmen!” riep Kees en hij sprong in de Kameleon. „Wegwezen, Sietse!”

Moeder Dijkstra schudde haar hoofd en Sietse riep: „Wij zullen hem wel wassen, mevrouw!”

Toen voer de Kameleon verder naar de boerderij van Jellema die even verder aan de Polderdijk stond.

„Wat ben jij toch een rare, Keesie,” zei Gerben. „Je bent nog niet aangekleed en je schrokt je boterham naar binnen alsof het niets is. Je vader moet er hard voor werken en de bakker doet steeds zijn best om het brood zo lekker mogelijk te maken. Daar mag jij wel eens wat meer eerbied voor hebben.”

„Ik had me verslapen,” bromde Kees met volle mond, terwijl hij de overall dichtknoopte. „En jullie zijn vroeger dan anders.”

„Het is half negen geweest, man,” zei Louw. „Ik was om zeven uur al op!”

„Dat komt natuurlijk omdat jouw vader zo vroeg moet beginnen in de fabriek,” merkte Kees op.

„Volgens de dokters leef je het gezondst als je vroeg naar bed gaat en vroeg opstaat,” wist Gerben. „En vergeet dan vooral niet je goed te wassen.”

„Ik heb me gisteren nog gewassen,” verdedigde Kees zich.

„Daarmee wil je zeggen, dat je je nog maar één keer niet hebt gewassen?” vroeg Gerben. „Maar dat kan gemakkelijk twee keer worden en dan drie keer enzovoort, totdat je je nog maar één keer per week wast.”

„Dat zou dan meer dan genoeg wezen,” lachte Kees. „Ik ben nooit erg vuil.”

„Dat denk je maar,” antwoordde Gerben. „Dat is niet waar. Ik heb een man gekend die er ook zo over dacht. Hij waste zich maar één keer per maand en ten slotte deed hij ook dat niet meer. Het gevolg hiervan was dat hij zo zwart werd, dat hij zelfs overdag de lantaarn van zijn fiets moest laten branden omdat anders niemand hem zag!”

Dat vonden de jongens grappig, behalve Kees.

„Ga jij maar naar je koeien,” schamperde hij tegen Gerben. „Als jij een paar hoorns op je pet zet, ziet niemand het verschil tussen jou en een koe.”

„Niet kwaad worden, Keesie!” suste Gerben. „Ga je wassen, dan zie je alles veel helderder en vrolijker!”

De Kameleon had intussen de boerderij van Jellema bereikt en Sietse legde aan.

Gerben sprong op de wal en riep: „Bedankt, jongens! Tot ziens, Kees!”

„Boe-hoe!” loeide Kees.

Lachend verdween Gerben achter de dijk en de jongens voeren verder.

„Zullen we gaan zwemmen?” vroeg Louw.

„Nu al?” riep Kees. „Ik heb nauwelijks mijn boterhammen op. Laten we nog een uurtje wachten.”

„Goed,” zei Sietse. „Dan blijven we varen.”

De rustig brommende motor liet de boot met een matige snelheid varen zodat de jongens volop gelegenheid kregen om alles wat er langs de oever gebeurde, goed te bekijken. Er waren mannen aan het vissen en voor hen mocht de Kameleon niet snel varen omdat de boot dan hoge golven tegen de wal liet rollen. Ook lagen er prachtige zeil- en motorboten waarnaar de jongens vol belangstelling keken. Over de dijk reed een auto met daarachter een kleine trailer waarop een motorboot werd vervoerd. In de auto zaten een man, een vrouw en twee jongens. De auto reed langzaam en de man en de jongens keken telkens aandachtig naar de oever. Opeens zagen zij de Kameleon en de auto bleef staan. De man stapte uit en wenkte naar de jongens in de Kameleon.

„Die meneer wil ons iets vragen,” dacht Sietse en hij stuurde naar de wal.

„Hallo, jongens,” groette de man hen vriendelijk. „Kunnen

jullie me soms ook vertellen of hier ergens een lanceerplaats is voor mijn boot?”

„Een lanceerplaats?” vroeg Kees verbaasd. „Wilt u de boot naar de maan schieten?”

„Welnee, joh!” zei Sietse. „Meneer zoekt een helling waar hij de boot in het water kan rijden.”

„Juist,” antwoordde de man. „Ik moet de trailer zo ver in het water kunnen rijden tot de boot begint te drijven.”

„Dan moet u zijn waar wij altijd gaan zwemmen,” bedacht Kees. „Daar is de bodem hard.”

Hielke schudde zijn hoofd. „Nee, dat kan daar niet. Vlak bij de wal is het al bijna een meter diep. De trailer zou een val maken en vast blijven zitten op de rand van de wal. Maar in ons dorp is wel een scheepswerf met een helling. Daar kunt u uw boot gemakkelijk te water laten, meneer.”

„Zo,” zei de man. „Dan zal ik terug moeten rijden. Maar hoe kan ik keren op die smalle dijk?”

„Wij zullen u wel helpen,” bood Sietse aan. „U koppelt de trailer los en die gaan wij dan keren. De auto kan even verderop bij de ingang van het weiland gekeerd worden.”

„Dat is niet gek,” vond de man en dus gingen de jongens met hem mee naar de auto.

„Gaat het niet, vader?” vroegen de twee jongens die in de

auto zaten te wachten.

„Hier niet,” antwoordde de meneer. „We gaan terug naar het dorp. Helpen jullie even?”

De trailer werd losgekoppeld en met z'n allen duwden ze de tweewielige wagen vrij gemakkelijk een halve slag rond.

Vervolgens keerde de man zijn auto bij de ingang van een weiland.

Een van de jongens die naast de anderen bij de trailer stond te wachten zei: „Onze boot is een stuk mooier dan die van jullie.”

„Maar daarom is hij nog niet beter,” antwoordde Sietse geprikkeld.

„Natuurlijk is hij beter,” zei de andere jongen. „Dat is toch duidelijk te zien? Onze boot is gloednieuw en heeft een veel scherpere boeg, dus vaart hij sneller.”

„Ja, ja,” riep Sietse spottend. „Ik moet het eerst zien. Die boot van jullie deugt niet!”

Dat vond het tweetal bespottelijk en zij lachten luid. Inmiddels was de auto terug en werd de trailer er weer achter gekoppeld.

„Waar is die scheepswerf ongeveer, jongens?” vroeg de bestuurder.

„Even voorbij de boterfabriek,” vertelde Hielke.

„Aha, dat is dus gemakkelijk te vinden,” lachte de man.

„Bedankt, jongelui, en tot ziens op het meer.”

De auto vertrok en Sietse rende naar de Kameleon.

„Kom, jongens. We gaan kijken!”

Dat vonden ze allemaal een goed idee en vlug gingen ze aan boord. Sietse liet de Kameleon meteen op volle snelheid naar het dorp varen. Zo bereikten ze al snel de brug.

„Niet zo hard, Sietse!” waarschuwde de brugwachter toen de Kameleon nog steeds op volle snelheid onder de brug door voer.

Sietse gaf minder gas en de Kameleon begon geleidelijk langzamer te varen. Toen bereikten ze het dorp en voeren langs het Raadhuisplein, waar behalve het gemeentehuis ook de kerk en de winkels van de bakker, de slager, de kruidenier, de kapper en meer van dat soort zaken stonden. Kees wilde even aanleggen om een ijsje te kopen, maar Sietse liet de Kameleon zo snel mogelijk doorvaren. Ze gingen langs de boterfabriek en kwamen bij de scheepswerf van Gaastra. De boot werd naar de kant gestuurd en vastgelegd.

De jongens gingen de werf op waar nu ook de man met de auto kwam aanrijden. Hij keek heel verbaasd dat de vier jongens daar al aanwezig waren, en zijn zoons vroegen: „Hoe komen jullie hier zo vlug?”

„Gewoon met onze boot,” antwoordde Sietse. „Kijk, daar ligt-

ie!”

„Vaart die boot dan zó snel?” vroeg een van de jongens.

„Welnee,” zei zijn broer. „Vader moest de weg zoeken om deze werf te vinden. Daardoor verspeelden wij tijd!”

Gaastra en zijn knecht kwamen uit een loods.

„Waarmee kan ik u van dienst zijn, meneer?” vroeg Gaastra.

„Ik zoek een plaats waar ik mijn boot in het water kan rijden.

Heeft u daar een gelegenheid voor?”

„Ja zeker, meneer,” knikte Gaastra en hij bekeek de boot.

Zijn knecht liep om het vaartuig heen en merkte op dat hij nogal rank was gebouwd.

„Heeft u er al mee gevaren?” informeerde Gaastra.

„Nog niet,” vertelde de man. „Wij gaan hem vandaag voor het eerst laten varen. Ik heb de boot pas drie dagen in mijn bezit en ben er nog niet aan toegekomen.”

„Het is toch niet de gewoonte een boot te kopen die nog niet in het water heeft gelegen,” veronderstelde Gaastra.

„Ik heb in precies zo’n zelfde boot gevaren,” zei de man. „En alles was oké. Deze boten worden in serie gebouwd, daardoor zijn ze goedkoper. Als de ene goed is, zijn ze het allemaal.”

„Juist,” knikte Gaastra. „Dan zal het wel in orde wezen. Rijdt u maar verder naar achter op het terrein. Tussen de twee hellingbanen loopt de wal glooiend de vaart in. Daar kunt u

de trailer in het water rijden.”

De man reed de auto naar de aangewezen plaats en koppelde de trailer los om die vervolgens achterstevoren naar het water te rijden. De jongens hielpen duwen. De wielen van de trailer gingen steeds dieper in het water totdat zij er helemaal onder verdwenen. De boot begon te drijven. Nog een duwtje en hij was los van de trailer.

Een van de zonen van de man hield het touw vast dat aan de boeg was vastgemaakt. Daarmee trok hij de boot naar een dieper gedeelte en meerde hem langs de wal. De andere jongens hielpen de man de trailer op het droge te trekken en daarna liepen ze allemaal naar de boot. Maar toen de man aan boord stapte, helde het vaartuig enorm ver over.

„Oei,” schrok Sietse. „Wat een ranke boot. Als twee mannen aan dezelfde kant gaan staan, slaat hij om!”

„Niet waar,” riep een van de zonen van de eigenaar. „Als er meer mensen aan boord gaan, ligt de boot veel stabieler doordat hij dan dieper in het water zakt.”

Om dat te bewijzen klommen de jongens bij hun vader in de boot en wat er toen gebeurde, deed hun moeder gillen van schrik. De boot dreigde om te slaan, maar door vlug naar de andere kant te gaan, wisten de jongens het evenwicht te herstellen. Het was echter onmogelijk om zo te gaan varen

met dit ranke vaartuig.

„Ik had het al verwacht,” zei de knecht van Gaastra. „De kiel moet verzwaard worden. Stort maar beton op de bodem!”

„Dat zou wel iets kunnen helpen,” knikte Gaastra. „Maar er moeten ook stabilisators aan gelast worden.”

Kees trok een rimpel in zijn voorhoofd. „Stabilisators? Wat zijn dat?”

„Weet je dat niet?” vroeg Sietse. „Stabilisators zijn zoiets als de vleugels van een vliegtuig, maar dan natuurlijk veel kleiner.”

De man besprak met Gaastra hoe de boot vaarklaar gemaakt kon worden, en vroeg of het zo snel mogelijk kon. De boot werd weer naar de hellingbaan getrokken en de trailer werd eronder geduwd. Vervolgens trokken ze met z’n allen aan het touw van de boot, zodat die vastliep op de trailer, waarna de trailer met boot de wal op rolde.

Hoe diep de boot in het water had gelegen, was heel goed te zien. Op de grens tussen het natte en het droge deel trok Gaastra met een stuk krijt een lijn. Onder die lijn moesten de stabilisators worden aangebracht.

„Jullie boot is helemaal niet beter dan de onze,” zei Sietse spottend tegen de twee jongens.

„Wacht maar tot hij gerepareerd is,” riep een van de jongens.

„Dan varen we jullie voorbij, al vaart jullie boot op zijn allerhardst!”

„Jullie hebben helemaal geen verstand van boten,” pestte Sietse. „Zodra die langwerpige sigaar van jullie kan varen, zullen we eens zien wie het hardst kan. Maar blijf dan wel op een flinke afstand, want als onze motor op volle kracht draait, spoelt hij die kano van jullie ondersteboven!”

„Hoort u dat, vader,” riep de andere jongen. „Zij beweren dat hun boot veel harder vaart dan die van ons. Vindt u dat geen grote opschepperij?”

„Dat zullen we dan wel zien,” lachte de man.

„Maar wij winnen het toch,” verzekerde Sietse hem.

„Opschepper!” schold het tweetal gelijk.

Sietse werd zichtbaar kwaad en daarom trok Hielke hem mee naar de Kameleon en zei: „Laten we gaan varen! Hier is toch niets meer te beleven.”

De tweeling en hun vrienden gingen weer aan boord, terwijl de twee jongens op het randje van de wal stonden te kijken hoe de Kameleon vertrok. Sietse liet de boot eerst even een rondje varen en toen de Kameleon nogmaals met flinke snelheid langs de plaats voer waar de twee stadsjongens stonden, riep Sietse, terwijl hij naar de lucht wees: „Kijk daar eens!”

De jongens keken allemaal omhoog en daardoor zagen de twee stadsjongens niet de hoge golf die achter de Kameleon meerolde en woest tegen de wal opspatte, zodat het tweetal natte voeten kreeg. Dat vond Kees prachtig en hij sloeg zich op zijn knieën van het lachen.

„Gemenerik!” scholden de jongens.

„Moest dat nou zo nodig?” vroeg Hielke aan Sietse. „Wat heb je daar nu aan?”

„Het zijn grote opscheppers,” antwoordde Sietse. „Ze hebben nog nooit gevaren en doen net of ze meer van boten weten dan wij. En dat vind ik misselijk!”

„Maar hun boot is natuurlijk wel veel mooier,” zei Louw.

„Daarom denken ze dat die boot ook veel sneller kan varen.”

„Zo denkt toch iedereen?” meende Kees. „Omdat de Kameleon zo lomp gebouwd is, verwacht je niet dat hij zo snel kan varen.”

„En daar komt iedereen dan bedrogen mee uit,” zei Louw lachend.

„Zo is het,” beaamde Sietse.

De Kameleon voer weer door het dorp en bij het Raadhuisplein zagen de jongens een roeiboot liggen die de naam Snip droeg. Hij was het eigendom van Sjoerd Bonnema, de postbode. Sjoerd kwam juist over het plein

lopen met een kist die nogal zwaar was.

Sietse stopte de motor. „Even kijken wat Sjoerd gaat doen.”

„Hij brengt een kist vol brieven naar zijn boot,” zag Kees.

„Misschien is zijn fiets stuk en gaat hij nu per boot langs de boerderijen.”

„Welnee,” meende Hielke. „De brieven worden altijd in postzakken vervoerd. Ik denk dat er een motor in die kist zit.”

„Ja, een aanhangmotor,” bedacht Sietse. „Er staat een afbeelding op de kist.”

Sjoerd kwam bij de vaart aan en zette de kist op de grond.

„Dat is zwaar, jongens,” zuchtte hij. „Met zo’n ding kun je beter varen dan lopen.”

„Is het een nieuwe motor?” vroeg Louw.

„Ja, ’t is een vijftientig pk,” vertelde Sjoerd trots.

„Vanmiddag ga ik ermee varen en ik kan jullie nu al verzekeren dat de Snip dan sneller gaat dan de Kameleon.”

„Dan zal die motor wel veel benzine gebruiken,” was Sietses reactie. „En dat zou mij te duur zijn.”

„Die van jullie gebruikt toch ook benzine?” zei Sjoerd. „Het is erg prettig als je haast hebt en dan extra snel kunt varen.”

Sjoerd tilde de kist in de boot.

„Hoe moet je de motor bevestigen?” wilde Hielke weten.

„Dat zal ik nog moeten bekijken,” zei Sjoerd. „Misschien

kom ik vanmiddag naar de smederij. Er zal aan de achtersteven wel een ijzeren plaat bevestigd moeten worden. Maar ik ga nu eerst eten.”

Louw keek op de torenklok en riep: „Ai, het is al bijna twaalf uur. Ik ga naar huis voor ik te laat ben.”

Louw sprong op de wal, maar bleef daar even wachten omdat Sjoerd het deksel van de kist losmaakte. De jongens konden nu de fonkelnieuwe motor even bewonderen. Daarna deed Sjoerd de kist weer dicht om vervolgens met Louw mee te gaan op weg naar huis. Sietse startte de motor en liet de Kameleon snel naar het meer varen om Kees naar de Woudaap te brengen. Tijdens het varen bukte Kees zich diep over de rand van de boot en gooide handenvol water over zijn hoofd.

„Krijg je last van de warmte?” vroeg Hielke.

„Die slome heeft zich vandaag niet gewassen,” begreep Sietse, „en nu denkt zijn moeder dat hij gezwommen heeft. Zijn haar is nog nat.”

Kees lachte. Met zijn zakdoek droogde hij het water uit zijn nek en zei: „Ik ga me voortaan altijd op deze manier wassen. Zo krijg ik geen zeep in mijn ogen en ik ben veel vlugger klaar.”

„Toch was ik me liever met zeep,” vond Sietse. „Want als je

hiermee doorgaat, krijg je net zo'n verweerd gezicht als een heel oude eskimo."

De Kameleon had nu de Woudaap bereikt en legde aan. Op de wal stond vader Dijkstra en hij vroeg: „Hoe komt je haar zo nat, Kees?"

„Ik heb gezwommen."

„En Hielke en Sietse zijn helemaal droog," merkte Dijkstra op.

„Die hielden hun hoofd boven water en ik heb wel twintig keer gedoken om extra schoon te worden," fantaseerde Kees.

„Extra schoon?" riep Dijkstra spottend. „Ik zal jou eens wat anders vertellen. Jij gaat je ogenblikkelijk wassen of je krijgt geen eten!"

Geen eten? Dat zou Kees niet overleven. Hij verdween gauw in huis.

Hielke en Sietse voeren terug.

„De eskimo dacht snugger te wezen," lachte Sietse. „Maar zijn vader is niet van gisteren."

En dat ondervond Kees nog eens heel duidelijk, want hij moest zich wel driemaal wassen voordat Dijkstra hem toestemming gaf om aan tafel te gaan.

„Je bent heerlijk opgefrist, Kees," prees Dijkstra. „Zo lijk je veel knapper."

„Ik vind mezelf mooi genoeg,” momperde Kees.

„Maar ik wil niet alle dagen tegen zo’n onverzorgd gezicht aankijken,” bromde Dijkstra bars. „Wanneer zal jij toch eens leren om wat netter op jezelf te worden?”

Wanneer? Dat zou Kees niet durven zeggen, maar dat het nog wel even zou duren, wist hij zeker. Want Kees was liever lui dan moe en je elke dag tweemaal wassen, vond hij grote onzin, ’s Avonds voor het naar bed gaan moest hij zich ook wassen, maar, zo peinsde hij, ’s nachts als je slaapt, word je toch niet vuil? Waarom moest hij zich dan bij het opstaan weer wassen? De mensen maken het leven toch maar onnodig moeilijk, vond Kees. Als hij het voor het zeggen had, dan...

HOOFDSTUK II

De dolle proefvaart van de Snip

Die middag na het eten waren Klinkhamer en zijn jongens net in de smederij, toen Gerben binnenkwam.

„Goedemiddag,” riep hij luidruchtig. „Mag ik even de oliekan vasthouden? De ketting van mijn fiets kraakt van de droogte.”

„Je mag wel een nieuwe fiets kopen,” zei Sietse. „Dat stuk oud roest stort nog een keer in elkaar.”

„Nou jongetje, laat ik je dan vertellen dat ik bijna een prachtige auto had gehad,” lachte Gerben. „Maar ik kreeg verschil van mening met de eigenaar.”

„Waarover?” wilde Hielke weten.

„Nou, het ging maar om één woordje,” zei Gerben. „Hij zei 'nee'! Had hij 'ja' gezegd toen ik vroeg of ik zijn auto mocht hebben, dan was de wagen van mij geweest.”

„Zo kun je wel van alles beweren,” riep Sietse. „Ik vind het een flauwe grap!”

Gerben lachte en liet een straaltje olie over de fietsketting lopen.

Sjoerd Bonnema kwam ook de smederij binnen.

„Hé!” riep Gerben verbaasd. „Waar kom jij zo plotsklaps vandaan?”

„Van achter de smederij,” antwoordde Sjoerd. „Ik ben hierheen gevaren met mijn boot.”

„En doet de motor het goed?” vroeg Sietse.

„Die heeft nog niet gedraaid,” vertelde Sjoerd. „Ik moet nog iets maken waaraan ik hem kan op kan hangen.”

„Wat voor motor heb je?” informeerde Gerben.

„Een vijftientig pk.”

„Zo’n zware motor voor die kleine boot?” riep Gerben. „Dat is te gek. Door die motor trilt je hele schuitje uit elkaar!”

„Daar weet jij niets van,” bromde Sjoerd verontwaardigd.

„Wees jij maar lekker eigenwijs,” betoogde Gerben. „Maar ik heb je gewaarschuwd.”

Sjoerd trok zijn schouders op en ging aan Klinkhamer vragen om een stuk ijzer met gaten erin voor schroeven.

„Hoe groot ongeveer?” vroeg Klinkhamer.

„Dat is moeilijk te zeggen,” zei Sjoerd. „Kunt u even meegaan naar mijn boot om de maat te nemen?”

„Vooruit,” stemde Klinkhamer toe. „Ik heb weinig tijd, maar jij brengt mij trouw alle dagen post en daarom zal ik je even helpen.”

De jongens en ook Gerben gingen met Klinkhamer en

Sjoerd mee naar de Snip, die naast het boothuis van de Kameleon voor de wal lag.

Sjoerd pakte de aanhangmotor en hield hem achter de Snip op de plaats waar hij bevestigd moest worden.

„Je houdt de motor te diep,” vond Gerben. „De schroef moet net onder de bodem blijven, dat is al diep genoeg.”

„Gerben heeft gelijk,” zei Klinkhamer. „De motor moet iets omhoog, Sjoerd.”

Sjoerd deed wat er van hem verlangd werd en toen kon Klinkhamer meten hoe groot het plaatje ijzer moest zijn waaraan de aanhangmotor met klemschroeven bevestigd kon worden.

„Vindt u die motor niet veel te groot voor zo’n klein bootje, Klinkhamer?” vroeg Gerben.

„Het had inderdaad wel een kleinere motor kunnen zijn,” stemde Klinkhamer met hem in. „Maar als Sjoerd kalm aan doet, zal hij heus geen ongelukken krijgen.”

„Gerben heeft altijd aanmerkingen,” mopperde Sjoerd. „Hij is jaloers omdat hij geen motor heeft.”

„Ga nou gauw,” riep Gerben. „Zodra ik ook te lui word om te roeien, koop ik een motor. Maar voor mij is dit geen sport. Oude mensen en invaliden hebben een motor nodig, maar ik niet!”

„Laat Gerben maar praten, Sjoerd,” suste Klinkhamer. „Hij wil je op de kast jagen.”

„O ja, dat begrijp ik best,” gebaarde Sjoerd en hij ging met Klinkhamer mee naar de smederij. Er werd een plaatje ijzer gezocht en daarin werden gaten geboord. Met bouten werd het ijzer vervolgens vastgezet op de achtersteven van de Snip en het karwei was klaar.

Gerben keek op zijn horloge. „Hang de motor er maar aan, Sjoerd,” zei hij. „En dan: varen.”

„Ik heb geen haast,” grapte Sjoerd. „Ik heb alle tijd.”

„Maar ik niet,” zei Gerben. „En ik wil wel graag even zien hoe de motor start.”

Sjoerd liet nu de motor met de ophanghaken over de ijzeren plaat zakken en draaide de klemschroeven goed vast.

Vervolgens trok hij aan de motor en probeerde hem heen en weer te schudden. Maar er was geen beweging in te krijgen en tevreden zei hij: „Die waait niet weg.”

Toen trok hij aan het startkoord, maar de motor sloeg niet aan. Op dat moment herinnerde Sjoerd zich dat er nog brandstof in de tank moest en ging hij terug naar de smederij om die te halen.

„Wat is hij toch een sufferd,” gromde Gerben tegen Hielke en Sietse. „Het gaat vast fout! Let maar eens op.”

„Waarom?” vroeg Sietse. „Sjoerd kan goed varen. Hij doet het vandaag niet voor het eerst.”

„Dat weet ik wel, Sietse. Maar deze motor is te groot voor die kleine boot. En als Sjoerd daar geen rekening mee houdt, beleven we nog de gekste dingen.”

Sjoerd kwam terug met de brandstof en vulde de tank. Met een snelle ruk probeerde hij de motor te starten. Er klonk even een beetje gepuf, maar de motor sloeg niet aan.

„Je zult harder moeten trekken,” zei Gerben.

Voor Sjoerd zou het erg vervelend zijn als Gerben er getuige van was dat de motor niet wilde starten en daarom ging hij met een voet op de bootrand staan. Zo kon hij meer kracht zetten bij het trekken. Sjoerd gaf een geweldige ruk.

Ogenblikkelijk sloeg de motor aan en die duwde het bootje snel vooruit, dat Sjoerd zijn evenwicht verloor en in het water viel.

Onbemand ging de Snip ervandoor. Met steeds grotere snelheid voer hij onder de brug door, rakelings langs een van de pijlers, en verdween op het meer. Sjoerd, die kopje onder

was gedoken, kwam proestend boven en riep: „Waar is hij gebleven?”

„Hielke en Sietse gaan hem achterna,” vertelde Gerben, want de jongens zaten al in de Kameleon, op weg naar het meer.

„Maar waar is mijn boot dan?” vroeg Sjoerd, terwijl hij op de wal klom.

„Misschien wel aan de andere kant van het meer,” plaagde Gerben. „Die grote motor laat je boot vliegen als een straaljager. Terwijl jij een kijkje nam op de bodem van de vaart, vloog de Snip als een echte watervogel onder de brug door en het meer op. Als hij geluk heeft en toevallig aan de overkant de ingang van het kanaal weet te vinden, is hij over een half uurtje in de stad. Als je vlug droge kleren aantrekt, kun je nog met de bus mee die over een kwartier naar de stad gaat. En dan kan je met je boot weer terugvaren.”

Sjoerd keek Gerben met een vernietigende blik aan. „Jij vindt dit natuurlijk weer erg grappig, hè? Hou jij je onzinnige praatjes maar voor je!”

„Voor mij had je deze voorstelling niet hoeven geven,” plaagde Gerben. „Hoewel ik moet toegeven dat ik er wel van genoten heb. En nu kun je zeggen wat je wilt, maar ik heb je gewaarschuwd. Die motor is te groot voor dat kleine bootje. Het leek wel een torpedo, zo snel als hij ervandoor ging.”

Klinkhamer kwam ook kijken. „Wat is er gebeurd?” vroeg hij verbaasd aan de kletsnatte Sjoerd. „Toch niets ernstigs, hoop ik?”

„Dat moet nog blijken,” zei Gerben, „want de boot is ervandoor! Helemaal alleen in z’n eentje! En hij vaart met een enorme snelheid. Wie er een botsing mee krijgt, is goed de sigaar. De Snip suist als een echte torpedo over het meer. Ben je wel goed verzekerd tegen ongelukken, Sjoerd?”

„Och man, hou op,” riep Sjoerd. „Ik word doodzenuwachtig van jou.”

„Dus de boot is ervandoor?” begreep Klinkhamer. „Dat is niet zo mooi. Daar kunnen inderdaad ongelukken van komen.”

„Ik sta al te luisteren of ik ook een klap hoor,” zei Gerben.

„De Snip voer in de richting van de drie luxe woonschepen die hier niet zover vandaan liggen. Hoeveel zou het kosten als zo’n prachtige woonboot in de grond wordt geboord?”

„Je bent een ellendeling!” riep Sjoerd en hij liep naar de weg om bij de brug te gaan kijken waar zijn boot was gebleven.

Klinkhamer vroeg aan Gerben hoe het mogelijk was geweest dat de boot er zonder bestuurder vandoor kon gaan. Want het was toch een moderne motor met een vrijloop? Zo’n motor kon je toch rustig laten lopen zonder dat de schroef in

beweging kwam?

„Ja,” lachte Gerben, „maar Sjoerd had de versnelling ingeschakeld toen hij de motor startte. Daardoor vloog de boot meteen vooruit en viel onze postbode in het water.”

„Ik hoop voor Sjoerd dat er verder geen onheil van komt,” zei Klinkhamer. „Zijn Hielke en Sietse de Snip achterna?”

„Ja, de jongens waren al op weg in hun Kameleon toen Sjoerd nog onder water lag.”

„Goed zo,” knikte Klinkhamer. „Misschien kunnen ze op tijd ingrijpen.”

Intussen liep Sjoerd op een holletje naar de brug. Hij voelde zich diep ongelukkig, want stel je voor dat zijn boot een ramp veroorzaakte. Dan was hij aansprakelijk voor de schade. En hij was nog wel zo trots op zijn nieuwe motor, waarvoor hij maanden had gespaard.

Hielke en Sietse waren inmiddels met de Kameleon op volle snelheid het meer op gevaren. Daar was er geen spoor meer van de Snip te ontdekken en de jongens keken elkaar verbaasd aan.

„Dat is sterk,” riep Sietse. „Zou hij al aan de andere kant van het meer zijn?”

„Dat bestaat niet,” antwoordde Hielke. „Een motorboot blijft nooit rechtuit varen. Zodra onze boot niet gestuurd wordt,

begint hij altijd naar links te varen.”

„Dat komt doordat de schroef linksom draait,” wist Sietse.

„Dat is bij de meeste boten zo. Dus is de Snip naar links gegaan.” Hij stuurde de Kameleon naar de linkerkant van het meer, maar ook daar was geen spoor van de Snip te zien.

„Misschien draait zijn schroef andersom,” bedacht Hielke, „en is hij naar rechts gegaan.”

„Dat kan wel kloppen,” bedacht Sietse zich nu. „Ik zag dat hij rakelings langs de rechterpijler van de brug ging. Dus gaan we de rechterkant op!”

De Kameleon voer snel terug naar de rechteroever van het meer. Na een paar honderd meter varen ontdekten de jongens een heftige beweging in een rietkraag.

„Daar is-ie!” riep Sietse en hij stuurde de Kameleon er vlug heen. Het gepuf van de aanhangmotor was nu duidelijk te horen. De sterke motor duwde de Snip door het riet naar open water. De Snip voer steeds met zijn rechterzijkant tegen de wal en gleed langs de oever verder.

„Laat mij er maar uit,” riep Hielke en Sietse stuurde de Kameleon naar de kant. Hielke sprong op de wal en rende naar de plaats waar de Snip weer tegen de kant voer. Hielke kon gemakkelijk aan boord springen en hij greep de gashandel van de motor en duwde die in een andere stand.

Daarbij had hij veel geluk, want de schroef hield op met draaien, terwijl de motor bleef lopen. Op de hendel zat een zwarte knop waarop met witte lijntjes de standen van de versnelling waren aangegeven, net als bij een auto.

De Kameleon legde naast de Snip aan en Hielke wees: „Kijk, dit is de versnelling. De stand recht in het midden is de vrijloop, helemaal naar rechts is vooruit en helemaal naar links is achteruit. Heel eenvoudig, hè?”

„Dus jij kunt de Snip wel terugvaren,” merkte Sietse op.

„Goed, dat doe ik,” knikte Hielke. „Ga maar opzij.”

Sietse liet de Kameleon keren en Hielke duwde de hendel naar rechts, waarop de Snip de Kameleon achternavoer. Zo kwamen de Klinkhamertjes ieder in een boot terug naar de brug waar Sjoerd stond te wachten.

„Breng hem maar naar de smederij, jongens,” riep hij opgelucht, nu zijn boot zonder schade terugkeerde.

„Vaar je niet mee?” vroeg Hielke.

„Ik loop liever!” zei Sjoerd, want hij kreeg het koud in zijn natte kleren.

Sietse bracht de Kameleon terug in het boothuis en Hielke meerde de Snip achter het erf en stopte de motor.

Sjoerd kwam even later aanrennen, gevolgd door Gerben, die in de smederij had staan wachten.

„Gefeliciteerd, Sjoerd,” lachte Gerben. „Je hebt geluk gehad. Het is allemaal goed afgelopen, zie ik. Waar hebben jullie de boot gevonden, jongens?”

„Hij was in een rietkraag gedoken,” vertelde Hielke, „en voer telkens tegen de wal. Kijk Sjoerd, aan de rechterkant is de verflaag beschadigd.”

„Dat mag geen naam hebben,” vond Sjoerd. „De kwast erover en de krassen zijn verdwenen. Maar de motor doet het goed, hè?”

„Ja, de motor doet het zo goed, dat je wel goed je verstand moet gebruiken als je hem gaat starten,” zei Gerben. „Want je hoort de versnelling eerst uit te schakelen. Dat doe je bij een auto toch ook?”

„Ik wist niet dat de versnelling stond ingeschakeld,” zuchtte Sjoerd.

„Maar ik wel,” lachte Gerben. „Daarom bleef ik wachten om te kijken hoe dat af zou lopen.”

„Wat ben jij dan een grote gemenerik,” riep Sjoerd kwaad. „Je had me moeten waarschuwen! Of sta je weer eens wat te verzinnen? Want hoe kon jij weten dat de versnelling stond ingeschakeld? Jij weet helemaal niet hoe die werkt!”

„Dat is waar,” knikte Gerben. „Ik heb nog nooit met zo’n hakkepuffer gevaren. En toch zag ik meteen dat de versnelling

niet in z'n vrij stond. Want zodra jij aan het koord ging trekken om de motor te starten, zag ik dat de schroef begon te draaien.”

„Weet je wat jij bent?” brulde Sjoerd woest. „Je bent een schaapskop! Een vervelende ellendeling die het prachtig vindt als een ander in het water valt. Als je me had gewaarschuwd, was ik nu niet kletsnat!”

Gerben haalde zijn schouders op. „Je wou toch niet naar me luisteren, zoals altijd.”

De patrouilleboot van de politie kwam de beide ruziemakers storen door ook bij het erf van Klinkhamer aan te leggen. De brigadier bekeek de boot van Sjoerd en vroeg: „Wat zag ik? Voer deze boot onbemand op het meer?”

„Welnee, brigadier,” antwoordde Gerben meteen. „Dat zou toch veel te gevaarlijk zijn met zo'n sterke motor? Er zouden de grootste ongelukken van kunnen komen.”

„Is die boot van u, Bonnema?” wilde de brigadier nu weten.

„Jawel. Ik heb een nieuwe motor gekocht,” zei Sjoerd.

„Hoe kom je zo nat?” wees de brigadier.

„Ik viel...” verder kwam Sjoerd niet met zijn verhaal, want Gerben viel hem in de rede. „Sjoerd sprong in het water om te kijken of de schroef niet te ver onder de boot uitstak.”

„Ja ja,” bromde de brigadier. „Ik geloof eerder dat Sjoerd

overboord viel en dat zijn boot er toen vandoor ging. Ik moet je waarschuwen, Bonnema: als zoiets weer gebeurt, nemen wij de motor in beslag, want bij de huidige drukte op het meer kunnen we niet toestaan dat iemand een gevaar wordt voor de anderen. Doe dus in het vervolg heel voorzichtig, want die motor kan behoorlijk veel kracht ontwikkelen, vergeet dat niet.”

„Natuurlijk zal ik voorzichtig zijn,” beloofde Sjoerd.

„Weet u wat het met Sjoerd is, brigadier?” liet Gerben zich horen. „Varen kan hij niet, maar andermans brieven lezen als de beste.”

„Dat is een gemene beschuldiging,” riep Sjoerd woest. „Dat neem ik niet! Ik heb nog nooit andermans brieven gelezen, want dat is strafbaar. Ik dien een aanklacht in wegens laster! Wilt u een procesverbaal opmaken, brigadier?”

„Weet wel wat je doet,” waarschuwde Gerben. „Ik heb genoeg getuigen die gezien hebben hoe jij andermans brieven las.”

„Maar dat is het toppunt!” Sjoerd stampte van kwaadheid op de grond.

„Blijf kalm, Bonnema,” suste de brigadier. „Gerben houdt je voor de gek. Hij bedoelt dat je de adressen op andermans brieven leest!”

„Haha, nu heb ik je weer te pakken, postzegellikker,” riep Gerben lachend.

Hoe Sjoerd hem toen begon uit te schelden hoorde Gerben niet, want hij verdween lachend in de smederij. De eerste proefvaart van de Snip met zijn nieuwe motor was heel gemakkelijk geweest. Voor Gerben wel te verstaan, niet voor Sjoerd. Die moest eerst naar huis om droge kleren aan te trekken, voordat hij aan een tocht over het meer kon beginnen.

Hielke en Sietse zagen hem een uur later varen. Sjoerd stak lachend zijn hand op. Hij was alle narigheid vergeten, want de motor deed het prima en de Snip voer sneller dan hij had verwacht.

Toen Gerben 's avonds in de smederij hoorde hoe goed de boot van Sjoerd voer, zei hij: „Dat kan wel waar zijn, maar ik had hem goed op de kast. Tjonge, wat was die postzegellikker kwaad. In zijn drift stootte hij heel ongenueanceerde klanken uit.”

„Wat voor klanken?” vroeg Sietse.

„Ongenuanceerde,” herhaalde Gerben. „Het is wel een woord waarop je je tong kunt breken. Is de mijne nog heel?” En hij stak zijn tong uit.

„Ja hoor, die ossenlap van jou is nog onbeschadigd,” spotte

Sietse.

„Dat dacht ik wel,” knikte Gerben. „Per slot van rekening ben ik een goed ontwikkeld persoon. Helaas zijn er maar weinig mensen die dat willen erkennen.”

„Dat is je eigen schuld,” legde Hielke uit. „Jij maakt voortdurend van alles een grapje.”

„Met grapjes leef je langer dan met zwaarmoedigheid, jongeman! De mensen lachen veel te weinig. Wat vindt u daarvan, Klinkhamer? Is het niet waar?”

„Het is inderdaad waar, Gerben, maar je moet Sjoerd niet altijd zo plagen. Grapjes maken ten koste van een ander is niet leuk.”

„Wel verdraaid,” riep Gerben. „Ik heb die slome toch niet overboord gekieperd? Dat kwam door zijn eigen onnozelheid. Maar ik krijg natuurlijk weer de schuld. Gerben was erbij, dus die zal het wel gedaan hebben. Dat liedje wordt afgezaagd. Er moet nodig een andere plaat op de grammofoon! Tot ziens!”

Luid fluitend fietste Gerben naar het dorp. Hoe mensen ook over hem mochten denken, het liet hem koud. Hij zou wel zorgen dat hij bleef lachen.

HOOFDSTUK III

Er komt een nieuwe vriend

De volgende morgen stapte een man de smederij binnen.
„Goedemorgen,” zei hij beleefd.

Klinkhamer, Gerben en de jongens wensten hem ook een goedemorgen.

„Mijn naam is Rinsema,” stelde de man zich voor. „Ik ben zuiveraar.”

„Zuiveraar?” vroeg Gerben verbaasd. „Moet u ervoor zorgen dat de lucht niet vervuult? Of zuivert u het water?”

„Nee nee, dat niet,” zei de man lachend.

„Wacht, ik weet het al,” riep Gerben. „U maakt verbindingen in ijzer heel precies passend.”

„Welnee. Het heeft niets met constructiewerk te maken. Ik zuiver bedrijven en gebouwen van ratten en muizen.”

„U bent dus rattenverdelger?” begreep Klinkhamer. „Nou meneer Rinsema, wij hebben geen last van ongedierte. Ratten lusten geen ijzer!”

„Dat weet ik, meneer Klinkhamer, maar ik ben door de gemeente ontboden om het terrein van de vuilnisdienst te

zuiveren.”

„Hoe gaat u dat doen?” wilde Hielke weten. „Het is een heel groot terrein. Moet u dan overal vergif strooien?”

„Dat zou een kostbare zaak worden, jonge vriend. Nee, we doen dat veel eenvoudiger. We maken hier en daar voederplaatsen voor de ratten en als de dieren dan gewend zijn om daar te komen eten, strooien wij er vergif.”

„Vindt u het niet gevaarlijk om steeds met dat vergif om te gaan?” vroeg Sietse.

„Welnee, wij hebben een speciaal recept, dat natuurlijk een geheim van ons bedrijf is. Maar het vergif werkt uitsluitend bij knaagdieren, terwijl honden en katten er niet door vergiftigd worden. En voor de mensen is het totaal ongevaarlijk, want je proeft meteen een vieze smaak en dan laat je het wel staan.”

„U rijdt in een prachtige auto,” stelde Gerben vast. „U verdient zeker goed?”

„Ik mag niet mopperen, maar ik heb een goede wagen nodig omdat ik door heel Nederland reis. Maar vandaag ben ik een verkeerde weg ingeslagen. Ik had in Jonkersveen, het dorp aan de overkant van het meer, een pakje moeten afgeven bij de graanmaalder. Kunnen jullie me ook vertellen of er vandaag nog een bode van hier naar dat dorp gaat?”

„Daar staan twee bodes,” wees Gerben. „Die jongens willen

het pakje met alle plezier naar de overkant varen, want ze hebben een enorm snelle motorboot.”

„Welja, dat doen we wel even,” knikte Sietse.

„Geweldig,” riep de man verheugd. „Dan kan ik op de afgesproken tijd naar het bureau van gemeentewerken gaan. Ik zal het pakje even halen.”

Hij liep naar zijn auto en kwam terug met een pakje ter grootte van een schoenendoos.

„Kijk jongens, hier is het. Willen jullie ervoor zorgen dat het niet nat wordt? Want dan is de inhoud bedorven. En hier is een gulden voor de moeite.”

„We nemen nooit geld aan, meneer,” verklaarde Hielke.

„Inderdaad, dat is echt niet nodig,” bevestigde Klinkhamer.

„De jongens gaan toch varen en het is voor hen een plezierreisje om dat pakje te bezorgen.”

„Dat hoor je toch ook niet iedere dag!” Meneer Rinsema keek op zijn horloge. „Ik moet nu gaan,” kondigde hij aan.

„Jongens, zorgen jullie goed voor het pakje? En nog bedankt voor de hulp. Tot ziens, heren!”

„Tot ziens,” groette Klinkhamer en Gerben riep: „Veel succes op het rattendiner!”

Meneer Rinsema reed naar het dorp en Hielke en Sietse keken hem na. In de verte kwam Louw aan wandelen. Hij

floot een vrolijk liedje en had helemaal geen haast. De torenklok sloeg negen uur en toen Louw bij de smederij was gekomen, zei Sietse: „Jij bent ook niet vroeg.”

„Het is pas negen uur. En ik dacht, laat ik niet te vroeg gaan, want dan vergeet Kees zich weer te wassen.”

„Kees zal wel wijzer wezen,” wist Hielke. „Zijn vader heeft gedreigd dat hij geen eten krijgt als hij zich niet wast. Nou, dan weet je het wel. Keesie eet het liefst voor twee.”

„Kom jongens,” gebaarde Sietse. „We gaan naar de graanmaalderij.” Hij liep naar het boothuis, gevolgd door Louw en Hielke.

„Wat moeten we bij de graanmaalderij doen?” vroeg Louw.

„Een pakje met rattenvergif brengen,” antwoordde Hielke.

„Hé Sietse, waar is het pakje?”

„Heb jij het niet? Dan staat het nog op de werkbank in de smederij.”

„Nou, daar waren we bijna zonder pakje vertrokken,” mopperde Hielke.

„Dat was leuk geweest,” lachte Louw. „Dan hadden we twee keer over het meer kunnen varen.”

„Maar zo gek zijn we niet,” riep Hielke en hij rende naar de smederij en haalde het pakje, dat in het kastje onder de achterbank van de Kameleon werd opgeborgen.

Sietse startte de motor en de Kameleon voer naar buiten, onder de brug door en daarna het grote meer op. Eerst werd er koers gezet naar de Woudaap om Kees af te halen.

Kees stond al te wachten en nauwelijks lag de Kameleon aan de wal of hij sprong aan boord en riep: „Vaar maar door, Sietse!”

Kees ging naast Louw zitten.

„Je hebt je deze keer goed gewassen, Kees,” merkte Louw op.

„Kun je dat zien?” vroeg Kees.

„Ik ruik het,” zei Louw lachend. „Of heb je een geurtje in je haar?” „Welnee, de zeep ruikt zo lekker,” antwoordde Kees.

„Dat heeft je moeder dan goed bekeken,” vond Sietse. „Zo kan ze het ruiken of je je wel of niet hebt gewassen.”

„Ja, want anders maak je alleen je haar nat, en dat trucje gaat niet meer op,” plaagde Hielke.

„Pas maar op jezelf,” zei Kees. „Heb jij je wel gewassen? Zijn je oren schoon? Laat me je nagels eens bekijken?”

„Alles is in orde, moeder Kees,” verzekerde Hielke lachend.

„Wij vinden het lekker om ons te wassen, want dat is gezond!”

„Hm,” bromde Kees. „En waar gaan deze reuze gezonde jongens heen? Naar de overkant van het meer?”

„Jawel, schone vriend,” zei Sietse. „We gaan naar de graanmaaldert, met uw goedvinden.”

„Wat moeten jullie daar doen?”

„Meel halen om brood te bakken,” antwoordde Sietse.

„Moeder vindt het brood van de bakker niet zo goed.”

„Hé, dat kan mijn moeder ook wel doen, zelf het brood gaan bakken,” bedacht Kees. „Misschien is zelfgebakken brood lekkerder.”

„Och welnee, joh!” riep Louw. „We gaan geen meel halen. We moeten er een pakje heen brengen.”

„Wat voor pakje?” informeerde Kees.

„Rattenvergif,” antwoordde Hielke.

„Tjonge, wat zijn jullie toch grappig,” mopperde Kees en hij geloofde het pas toen Hielke hem het pakje liet zien, waarop vermeld stond dat er vergif in zat.

„Hoe komen jullie daaraan?” wilde Kees weten.

„Van een zuiveraar,” antwoordde Sietse.

„Jij wordt net als Gerben,” riep Kees kwaad. „Die geeft ook altijd idiote antwoorden.”

„Wel verdraaid,” reageerde Sietse. „De man die het ons gaf, vertelde zelf dat hij een zuiveraar is.”

„Ja, hij zuivert bedrijven en gebouwen van ratten en muizen,” legde Hielke uit. „Vandaag gaat hij dat doen bij de vuilnisbelt.”

„Dat wordt tijd,” vond Kees. „Vorige week voer ik met mijn

roeiboort langs de belt en toen zag ik zó'n rat!" Met zijn handen gaf hij de grootte aan en hij hield ze ruim een halve meter van elkaar.

Zijn vrienden lachten luid en Sietse zei spottend: „Nu ben je net als Gerben. Die overdrijft ook altijd alles. Ha ha, een rat van bijna een meter lang?"

„Toch was het een knoert!" hield Kees vol.

De Kameleon naderde intussen de ingang van het kanaal. Daar lag een grote rijnaak dwars in het vaarwater en versperde de doorgang. De schipper en zijn knecht probeerden met vaarbomen het schip naar de wal te duwen, maar dat ging niet erg vlot. Aan weerskanten lagen motor- en zeilboten te wachten tot zij erdoor konden, maar de rijnaak zwenkte maar heel langzaam.

„We moeten even helpen, Sietse!" riep Hielke.

„Ja, ik zie het," antwoordde Sietse en hij stuurde de Kameleon naar de aak en riep naar de schipper: „We komen helpen!"

Sietse liet de Kameleon met zijn boeg tegen de zijkant van de aak varen en Hielke hield er een autoband tussen. Toen gaf Sietse vol gas en tot verwondering van de schipper duwde die kleine boot het grote schip netjes naar de wal.

„Geweldig, jongens," riep de schipper. „Jullie boot is goud

waard! Hier, dat is voor de hulp.”

Hij gooide een gulden in de Kameleon, die door Kees gretig werd opgevangen.

„Wij nemen nooit geld aan,” merkte Hielke op.

„Maar ik wel,” glunderde Kees.

„Vecht dat maar onder elkaar uit,” riep de schipper lachend, waarna hij zijn knecht ging helpen bij het vastleggen van de zware aak. De stuurliu van de motor- en zeilboten, die nu verder konden varen, staken bij het passeren van de Kameleon groetend een hand op. Allemaal hadden zij vol respect gekeken hoe handig de jongens met hun plompe bootje de doorgang hadden vrijgemaakt. De Kameleon voer verder naar Jonkersveen en bereikte de eerste huizen.

„Ik weet hier een winkel,” zei Kees, „waar je voor een kwartje een heel dikke ijswafel kunt kopen. Daar moeten we even aanleggen, Sietse.”

„We gaan eerst naar de maalderij,” besliste Sietse en hij liet de Kameleon door het dorp varen tot aan de fabriek waar met grote letters op stond: Coöperatieve Graanmaalderij Ons Belang.

Sietse stuurde naar de grote aanlegsteiger, maar daar was een man bezig met het schoonspuiten van de straat.

Toen hij de Kameleon zag, richtte hij de straal op de jongens

en riep: „Wegwezen. Hier mogen jullie niet aanleggen. De steiger moet vrij blijven voor de vrachtschepen!”

„Maar we...” begon Sietse.

En toen moest hij de Kameleon snel laten keren, want de man wilde niet luisteren en probeerde de Kameleon nat te spuiten.

„Een mooie kerel,” mopperde Sietse. Hij stuurde naar een smal straatje en legde daar aan. Hielke haalde het pakje met vergif te voorschijn en daarna wandelden de jongens naar de voorkant van de fabriek, waar de ingang van het kantoor was. Een jonge vrouw deed een loket open en nam het pakje in ontvangst. „Is het franco?” vroeg ze.

„Nee, het is vergif,” antwoordde Kees.

Zijn vrienden lachten luid en Louw vroeg: „Weet jij niet wat franco is?”

„Natuurlijk wel,” zei Kees. „Ik verstond het niet goed.”

De jongens gingen terug naar de Kameleon.

„Als we twee straatjes terugvaren,” merkte Kees op, „zijn we bij de winkel waar ik vier ijsjes ga kopen.”

„Goed,” knikte Sietse. „Dat zullen we doen voordat die gulden een gat in je zak brandt.” Hij wilde de motor starten, maar toen stopte er net een auto waarvan de chauffeur dringend riep: „Hallo, jongens! Wacht even!”

Er stapte een jongen uit de auto, die snel naar de jongens liep en vroeg: „Gaan jullie naar de overkant? Mag ik... Hééé! Wacht even! Mijn koffer! Wel verdraaid, die vent gaat er met mijn koffer vandoor!”

De chauffeur deed alsof hij niets hoorde en reed snel weg.

„Stap in,” gebod Sietse de jongen. „We kunnen hem misschien nog de weg afsnijden.”

„Met deze boot?” aarzelde de jongen.

Toen trok Kees hem aan boord en meteen voer de Kameleon weg. Op volle snelheid racete Sietse naar het meer.

„Kende je die man?” vroeg Kees aan de jongen.

„Welnee, ik kreeg een lift van hem.”

De Kameleon had tot grote verwondering van de jongen het meer al bereikt en zwenkte direct naar rechts. Daar kwam even verder de weg naar de stad bij het meer, en dat punt hoopten de jongens eerder te bereiken dan de auto. Die moest een veel langere weg afleggen dan de Kameleon. De weg was al in zicht en de jongens zagen in de verte de auto naderen.

„Dat wordt spannend!” riep Louw. „We hebben nog een voorsprong, maar het zal niet lang meer duren.”

„Ik weet het kenteken van de auto,” meldde Hielke. „De

eigenaar kan dus altijd door de politie worden opgespoord.”
„Kijk,” riep Kees. „De auto gaat langzamer. Zou de benzine op zijn?”

„Ik hoop het,” zei de jongen. „Ik moet mijn koffer terug hebben, want er zit honderd gulden spaargeld van mijn moeder in.”

„Hij stopt,” wees Sietse.

„Kijk nou! Hij gaat keren,” riep Louw.

„Wij gaan ook terug,” kondigde Sietse aan en de Kameleon voer weer snel naar het kanaal en vervolgens naar Jonkersveen.

„We moeten de politie waarschuwen,” vond Louw.

„Natuurlijk,” riep de jongen. „Die vent is een dief. Hij heeft me bestolen.”

„Hoe heet je?” vroeg Sietse.

„Halbe Hoekstra. Ik ga logeren bij mijn grootmoeder, die in de Willemstraat in Lenten woont.”

„Dan ben jij dus een kleinzoon van de weduwe Hoekstra?” begreep Hielke. „We kennen je grootmoeder wel. Het is een kleine vrouw met grijs haar.”

„Ja, grootmoeder is al vijfenzeventig,” zei Halbe. „En ik mag veertien dagen bij haar logeren.”

De Kameleon naderde nu Jonkersveen weer en Sietse legde

vlug aan bij een straat dicht bij het centrum. Ze stapten allemaal uit en renden de straat door naar een plein. Daar liep de veldwachter en de jongens gingen meteen naar hem toe.

„Meneer,” riep Halbe. „Ik ben bestolen!”

„En daar staat de auto,” wees Kees.

„Ja, het is ’m!” riep Hielke. „Het nummer klopt: WF 12-12.”

„De eigenaar van die auto is zojuist vertrokken met de bus,” zei de veldwachter. „Is die man een dief?”

„Ja meneer, hij ging er met mijn koffer vandoor!” antwoordde Halbe. „En daar zat honderd gulden in.”

„Misschien staat de koffer nog in de auto,” bedacht de veldwachter en hij ging, gevolgd door de jongens, naar de auto en opende het portier. Op de achterbank lag de koffer van Halbe, maar hij stond half open.

Halbe controleerde gauw de inhoud en toen bleek het geld inderdaad gestolen te zijn.

„Ik laat de bus aanhouden,” besliste de veldwachter. Nadat hij Halbe had gevraagd hoe de bestuurder van de auto eruitzag, haastte hij zich naar het gemeentehuis. Daar belde hij een naburige politiepost met het verzoek om de bus naar de stad aan te houden en een jonge man met bruine ogen, donker haar, een gedrongen postuur en met een opvallende scherpe stem te arresteren wegens diefstal.

De jongens bleven voor het gemeentehuis wachten totdat de veldwachter weer naar buiten zou komen. Na ruim een kwartier kwam deze vertellen dat de bus was aangehouden, maar dat de gezochte man al een halte eerder was uitgestapt. „Dan ben ik dus het geld kwijt?” jammerde Halbe verschrikt. „We blijven de omgeving afzoeken,” suste de veldwachter. „Want de dief kan hier nog niet ver vandaan zijn. Misschien hebben we hem al snel te pakken. Wat is je adres?”

„Ik logeer in het dorp aan de overkant bij mijn grootmoeder, mevrouw Hoekstra, Willemstraat 4.”

De veldwachter noteerde het adres en zei: „Zodra we de dief te pakken hebben, krijg je bericht.”

Dat was een schrale troost voor Halbe en verdrietig liep hij met de jongens naar de Kameleon. Louw droeg zijn koffer. Sietse startte de motor en stuurde de boot naar het meer.

„Nu kan ik geen twee weken blijven logeren,” zei Halbe.

„Grootmoeder is niet zo rijk en kan me niet voor niets te eten geven. Daarom had moeder dat geld in de koffer gestopt.”

„Dan kom je maar bij ons eten,” vrolijkte Sietse hem op. „En wie weet krijgt de politie de dief vandaag nog te pakken en heb jij je geld terug.”

„Misschien gaat de dief zich verstoppen tussen de kampeerdere bij het meer,” bedacht Kees.

„Dat is best mogelijk,” zei Hielke. „Laten we vanmiddag op speurtocht langs de oevers gaan.”

„We zullen jou vast naar huis brengen, Kees. Het is al half twaalf,” schrok Sietse.

Dat vond Kees prima en ze voeren regelrecht naar de Woudaap.

„Wat is dat een mooie molen,” zei Halbe.

„Daar woon ik,” wees Kees trots. „Mijn vader is de molenaar. De molen heet de Woudaap en het is een van de mooiste watermolens in de provincie. Wanneer de wieken draaien, lijkt hij nog veel mooier.”

„Dat wil ik graag geloven,” knikte Halbe. „Hé, daar wenkt iemand op de dijk naar ons. Is dat je vader?”

„Als dat zo was,” riep Kees, „vertrok ik meteen naar Amerika. Het is Gerben, de knecht van boer Jellema. Hij wil meevaren naar Lenten!”

De Kameleon naderde de Woudaap en Gerben riep:

„Jullie zijn prachtig op tijd, schippers! Als ik mee mag varen, ben ik precies om twaalf uur thuis.”

„Stap maar in,” zei Sietse en Gerben nam de plaats in die Kees verlaten had.

Kees stond op de wal en toen de Kameleon verder wilde varen, schreeuwde hij: „Wacht even! Hier Halbe, deze

gulden is voor jou. We zouden hem versnoepen, maar omdat jij zoveel schade hebt, mag jij hem hebben.”

„Goed zo, Kees,” prezen zijn vrienden. „Tot ziens.”

„En heel erg bedankt,” riep Halbe.

Lachend verdween Kees in huis en Gerben zei: „Ik sta versteld. Zoiets heb ik van Kees nog nooit meegemaakt. Hij geeft zomaar een gulden weg die hij had willen versnoepen. Dan is er toch wel iets heel bijzonders aan de hand!”

„De koffer van Halbe is gestolen,” vertelde Hielke. „Toen hij hem terugkreeg, was er honderd gulden uit verdwenen. De politie zoekt nu naar de dader.”

„Maar hoe kon een dief er met die koffer vandoor gaan?” vroeg Gerben.

„Ik mocht met hem meerijden in de auto,” legde Halbe uit.

„Toen we in het dorp aan de overkant kwamen, zag hij de Kameleon en zei: „Vraag de jongens of je met hen mee over het meer mag varen.” Terwijl ik naar de boot liep, reed die vent gauw weg, met mijn koffer nog in de auto.”

„Kende je die man?” vroeg Gerben.

„Welnee,” antwoordde Halbe. „Ik stond te wachten bij een bushalte toen hij daar stopte en vroeg of ik met hem mee wou rijden, want alleen in de auto vond hij zo ongezellig.”

„Jij ging dus mee,” begreep Gerben. „En dat gratis ritje kost je

nu honderd gulden? Dat is niet voor de poes! Maar je hebt nu wel geleerd dat je nooit met vreemde mannen mee moet gaan.”

„Dat zal ik zeker nooit meer doen,” wist Halbe. „Maar zou ik mijn geld nog terugkrijgen? De veldwachter in Jonkersveen heeft beloofd dat ik meteen bericht krijg als hij de dief te pakken heeft.”

„Je kunt het verhaal beter ook aan veldwachter Zwart vertellen,” zei Gerben. „Dat is de beste veldwachter uit de hele omtrek. Hij kan zelfs met z’n nek ruiken waar een dief verborgen zit.”

„Dan brengen we Halbe naar het gemeentehuis,” besliste Sietse. „Want daar zal Zwart wel zijn.”

„Heel goed,” prees Gerben. „Dan kan ik dus meevaren tot het Raadhuisplein. Dat is weer een kilometer dichterbij huis. En waar moet je zijn, Halbe?”

„Bij mijn grootmoeder Hoekstra, Willemstraat 4.”

„Nou, dan tref je het,” zei Gerben. „Het is de deftigste straat van het dorp met de armste mensen. En het bijzondere is dat alle bewoners er heel oud worden. Dat komt omdat arme mensen niet zoveel eten kunnen kopen, en rijke mensen gaan meestal dood door te veel eten en drinken. Een mens moet eten om te leven, maar niet leven om te eten!”

Intussen voer de Kameleon onder de brug door naar het dorp.

„Grootmoeder zal wel kwaad zijn dat ik zo laat kom en geen geld heb,” zei Halbe. „Misschien stuurt ze me meteen terug naar de stad.”

„Wij gaan wel met je mee,” troostte Gerben. „We zullen een goed woordje voor je doen, nietwaar jongens?”

„Halbe mag wel bij mij logeren,” stelde Louw voor.

„Of bij ons,” liet Hielke erop volgen.

„Dat is toch geweldig, vind je niet, Halbe?” vroeg Gerben.

„Straks gaan ze er nog om vechten wie jou als logé mag hebben.”

„Het is heel leuk, jongens,” zei Halbe, „maar grootmoeder, die altijd alleen is, wil graag wat gezelschap hebben.”

„Dan komt alles prima in orde,” voorspelde Gerben. „Geen zorgen voor morgen. We zullen dit varkentje met z’n allen wel even wassen.”

De Kameleon naderde het Raadhuisplein en Sietse legde aan. Louw hielp Halbe bij het dragen van de koffer en zo gingen zij met z’n allen naar het gemeentehuis.

Gerben vroeg de portier of veldwachter Zwart nog aanwezig was.

„Ja, hij is er,” zei de portier. „Ik zal hem even waarschuwen.”

Zwart kwam spoedig naar buiten en Gerben vertelde: „Dit is Halbe Hoekstra. Hij gaat twee weken logeren bij zijn grootmoeder in de Willemstraat.”

„Aha,” knikte Zwart. „Dan ben jij dus de jongen die door een autodief is bestolen?” „Weet u het al?” vroeg Hielke verbaasd.

„Natuurlijk! Ik heb zelfs het signalement van de dief ontvangen en we zullen naar hem uitkijken. Tot ziens, jongelui.” Zwart pakte zijn fiets en reed naar huis.

„We hadden ons de moeite kunnen besparen om hem in te lichten, want hij weet alles alweer,” zei Gerben. „Dan gaan we nu naar de Willemstraat!”

De hele club stak het plein over naar de Willemstraat. Toen ze het huis van mevrouw Hoekstra naderden, stond de grootmoeder van Halbe al op de stoep naar hem uit te kijken.

„Ha, Halbe!” groette ze verheugd. „Wat ben je laat, jongen. Ik was al ongerust! En heb je al kennisgemaakt met de jongens van het dorp? Dat is heel goed. Je zult je hier vast niet vervelen.”

„Grootmoeder,” begon Halbe aarzelend. „Ik ben onderweg bestolen...”

„Wat zeg je daar? Bestolen? Hoe kon dat?”

„Mevrouw,” kwam Gerben ertussen, „Halbe is de dupe

geworden van te veel vertrouwen in een automobilist die hem gratis liet meerijsen naar Jonkersveen. Daar liet hij Halbe uitstappen en ging er gauw vandoor met de koffer, waaruit hij honderd gulden stal.”

„Ja grootmoeder, vindt u dat nu niet ontzettend gemeen?” vroeg Halbe. „Nou heb ik dus geen geld voor u en zal ik wel terug moeten naar de stad.”

„Terug naar de stad?” herhaalde mevrouw Hoekstra verbaasd. „Waarom?”

„Moeder zei dat u niet zo rijk bent dat u mij gratis eten kunt geven,” antwoordde Halbe.

„Maar m’n jongen, dat is grote onzin,” riep mevrouw Hoekstra uit. „Waar voor één eten is, is het er ook voor twee. En kom nu gauw binnen, want de soep wordt koud!”

Halbe keek zichtbaar opgelucht. De ontvangst viel hem geweldig mee en hij zei tegen de vrienden: „Nog heel erg bedankt voor jullie hulp en tot ziens.”

„Ga je vanmiddag weer mee varen?” vroeg Sietse.

„Heel graag,” klonk het antwoord.

„Ik kom je wel halen,” beloofde Louw.

En Gerben riep: „De soep wordt nooit zo heet gegeten als ze wordt opgediend, Halbe. Eet smakelijk!”

HOOFDSTUK IV

De jongens gaan op speurtocht en beginnen aan een inzameling

Hielke en Sietse vertelden thuis wat er met Halbe was gebeurd.

„Dat vind ik gemeen,” zei Klinkhamer verontwaardigd. „Die chauffeur bestal dus een minderjarige jongen. De moeder van Halbe is weduwe en moet de kost verdienen met het schoonmaken van kantoren. Wie weet hoeveel weken zij heeft moeten sparen om die honderd gulden bijeen te krijgen, en dan komt er zo’n kerel die te lui is om te werken en het geld steelt om er goede sier mee te maken, ’t Is gewoon meer dan erg.”

„Daar heb je gelijk in, vader,” stemde moeder Klinkhamer met hem in. „Het is inderdaad een grote schande! Maar er is ook nog politie. Zij zullen vast hun best doen om de dief te pakken.”

„De politie kan wel haar best doen,” zei Klinkhamer, „maar het geld is in ieder geval foetsie!”

„Meent u dat, vader?” vroeg Hielke. „Halbe hoopt dat hij het

nog terugkrijgt.”

„Laat hem dat niet hopen,” antwoordde Klinkhamer. „Dat soort dieven maken honderd gulden in een avondje op. Ze hechten geen waarde aan geld omdat zij er nooit voor werken. Dat laten ze een ander doen. Zij stelen het wel. Daarom moet de politie hen extra streng aanpakken!” „En daarom gaan wij vanmiddag op zoek naar de dief,” kondigde Sietse aan.

„Misschien verschuilt hij zich tussen de kampeerders langs het meer.”

„Als jullie maar voorzichtig zijn,” waarschuwde moeder.

„Ja, jongens,” onderwees Klinkhamer. „Ga niets op eigen houtje doen. En als jullie de dief ontdekken, waarschuw dan de politie.”

„Natuurlijk,” beloofde Hielke. „Wij kunnen hem toch niet arresteren.”

Het was kwart voor een toen Louw vergezeld van Halbe bij de smederij kwam. Hielke en Sietse, die al zaten te wachten, namen hen meteen mee naar het boothuis waar Sietse vlug de Kameleon startte. Toen voeren ze snel naar het meer.

„Waarom hebben jullie zo’n haast?” vroeg Louw.

„Omdat we de dief willen gaan zoeken,” antwoordde Sietse.

„En dat moeten we zo vlug mogelijk doen, anders is hij misschien vertrokken.”

„Het is de vraag of hij bij het meer is,” aarzelde Halbe.

„Daarom gaan we juist zoeken,” zei Sietse. „Als hij er niet is, hebben we pech, maar als hij er wel is dan moeten we hem vinden.”

De Kameleon voer naar de Woudaap en Sietse liet de hoorn toeteren.

Kees kwam uit het schuurtje bij de molen en liep naar de waterkant. De Kameleon legde aan en Kees ging aan boord.

„Hallo,” groette hij. „Ik was op zoek naar een oude verrekijker, maar die is onvindbaar. Ik had ermee langs de rietkragen willen turen om de dief te zoeken.”

„We zullen zo dicht mogelijk langs de kant varen,” besliste Sietse. „Dan kunnen we alles goed bekijken.”

„En beluisteren,” vulde Louw aan, „want die man had een doordringende stem.”

„Ja, dat had hij zeker,” bevestigde Halbe. „Hij sprak door zijn neus. Hij heeft bruine ogen, donker haar en hij is niet groot maar wel stevig gebouwd.”

„Met z’n allen kunnen we hem best grijpen,” meende Sietse.

„Ben je gek?” riep Hielke. „Daar begin ik niet aan. Je weet wat vader heeft gezegd. We mogen niets op eigen houtje doen, maar moeten de politie waarschuwen.”

„Goed, dan doen we dat,” zei Sietse en hij liet de Kameleon

verder varen. Zij voeren langs de boerderij van Jellema en voorbij de stenen brug over de ingang van de poldervaart. Toen naderden ze twee kampeertenten die in de luwte van een rietkraag naast de dijk stonden.

Sietse stopte de motor en geruisloos gleed de Kameleon langs de tenten. De jongens hoorden mannenstemmen en ze zagen verder twee vrouwen en een paar kinderen. Maar de gezochte dief was er niet bij.

Hielke pakte de peddel en roeide de boot langzaam verder. Louw en Kees hielpen mee door aan het riet te trekken en zo gleed de Kameleon verder. Er werd door de jongens fluisterend gesproken, want het geluid van stemmen klinkt over het water heel ver.

Ze kwamen langs een woonboot waarvan de eigenaar lang niet vriendelijk keek. „Waarom doen jullie zo stiekem?” vroeg hij. „Voeren jullie iets in je schild? Ga maar gauw verder met die lompe bak!”

De jongens gaven geen antwoord. Ze keken naar de mensen die in de woonboot logeerden, en voeren door. In een inham lag een zeiljacht. Daarin zaten drie jonge mannen koffie te drinken. Toen de Kameleon plotseling langs hen voer, schrok een van hen zo, dat hij zich verslikte en een hoestbui kreeg.

„Lelijke snotapen!” riepen zijn vrienden. „Moeten jullie ons laten schrikken? Wegwezen, en gauw!”

Zij dreigden met water te zullen gooien, maar de Kameleon ging snel verder.

„Dit is een prachtig spelletje,” fluisterde Kees. „Dat moeten we vaker doen. De mensen schrikken zich een hoedje als we zo onverwachts voorbij komen.”

„Dit is geen spelletje,” fluisterde ook Sietse. „We zijn op zoek naar een dief. Let dus op!”

En dat deden ze allemaal, maar hoe goed ze ook naar de gemeerde boten en naar de tenten keken, nergens viel een spoor van de dief te ontdekken. De jongens werden er moedeloos van. De dief was waarschijnlijk toch niet naar het meer teruggekeerd.

In het gras stond ook een ronde kampeertent waar niemand bij was. Toch bleek de ingang van de tent open te staan en toen de Kameleon er voorbij voer, hoorden de jongens duidelijk mannen praten die daarbinnen zaten te kaarten.

„Die slag is voor mij!” klonk er luid.

Toen de jongens dat hoorden, keken zij elkaar verrast aan. Het was dezelfde stem als die van de man uit de auto.

„Daar is-ie!” fluisterde Halbe opgewonden.

„Ssst,” waarschuwde Sietse en hij liet de Kameleon

doorvaren. Dertig meter verder stuurde hij naar de wal.

„Wat gaan we doen?” vroeg Louw.

„De politie waarschuwen,” antwoordde Hielke.

„Maar we moeten eerst zeker weten of het wel de gezochte dief is,” zei Sietse. „Laten we naar de tent sluipen.”

„Ja, dat is het beste,” vond Kees. „Want als we ons vergissen, staan we er gekleurd op.”

„Ik ga erop af!” kondigde Sietse aan. Hij ging aan wal en klom tegen de dijk op om er aan de andere kant weer af te gaan.

Zijn vrienden volgden hem en liepen langs de achterkant van de dijk naar de plaats waar de kampeertent aan het meer stond. Hier gingen ze in het gras liggen en gluurden over de kruin van de dijk. Er viel weinig te zien, want de opening van de tent was naar het meer gekeerd en daarom zei Sietse: „Ik sluip erheen. Ik wil proberen naar binnen te kijken.”

Hij kroop de dijk over en liet zich naar beneden glijden tot vlak achter de tent. Halbe volgde hem. Maar toen Louw er ook heen wilde gaan, hield Hielke hem tegen.

„Niet allemaal,” fluisterde Hielke. „Dat is niet nodig. Als Halbe de dief herkent, gaan we zo vlug mogelijk naar veldwachter Zwart.”

Kees, Louw en Hielke bleven achter de dijk wachten en zagen hoe Sietse en Halbe rond de tent kropen. Ze probeerden

ongemerkt de opening te bereiken en daar naar binnen te gluren. Doordat de mannen zo verdiept waren in het kaartspel, merkten ze niets van de jongens, maar Halbe kreeg wel steeds meer de overtuiging dat de dief daar binnen was. De heren waren nogal luidruchtig, waarbij de stem van die ene man boven alles uitklonk. En die stem had precies dezelfde klank als die van de dief.

De gedachte dat die man daar nu zat te kaarten met het gestolen geld, maakte Halbe woedend. Resoluut kroop hij naar de ingang en gluurde naar binnen.

De man met de schelle stem zat met zijn rug naar hem toe gekeerd, zodat Halbe zijn gezicht niet kon zien. Maar wel zag hij dat de man donker haar en een gedrongen postuur had. Opeens kreeg een van de mannen die achter in de tent zat, in de gaten dat Halbe naar binnen gluurde en hij riep: „Hé, jij daar. Wat moet je? Grijp hem, Jan!”

Maar voordat de vlak bij de ingang zittende Jan hem kon grijpen, ging Halbe ervandoor. Sietse was zo snugger om gauw twee touwen van de tent los te trekken waardoor het hele zeil naar beneden viel, boven op de mannen.

Die gingen natuurlijk hevig tekeer en riepen lelijke scheldwoorden. Maar de jongens hoorden er weinig van, want ze renden naar de Kameleon en voeren meteen op volle snelheid in de richting van Lenten. Achteromkijkend zagen ze hoe de mannen onder het tentzeil vandaan kropen, waarna een van hen langs de dijk rende naar een auto die even verder bij de ingang van een weiland stond.

„Wel verdraaid, ze hebben een auto!” riep Kees. „Die man komt ons achterna!”

„Of hij gaat ervandoor,” zei Louw.

„Oei! Als hij de dief is, is hij straks weer verdwenen,” schrok Halbe. „Kunnen we hem niet tegenhouden?”

„We zullen hem de weg versperren,” bedacht Sietse en hij stuurde de Kameleon naar de wal. Sietse sprong in het gras, rende naar het hek van een weiland waarin de koeien van Jellema liepen te grazen en riep: „Koei! Koei! Koei!” Hij zette het hek wijdopen en haastte zich vlug terug naar de Kameleon, want de auto kwam snel dichterbij. Gelukkig kwamen de koeien het weiland uit en liepen de dijk op.

„Dat gaat goed,” lachte Sietse. Snel voeren ze verder. Ze hoorden de auto toeteren voor de koeien die de chauffeur de weg versperden.

„Kijk,” wees Kees. „De koeien gaan voor de auto uit lopen.

Als we nu maar op tijd bij veldwachter Zwart zijn!”

„Dat winnen wij vast,” glunderde Sietse, „want de Kameleon vaart sneller dan een koe kan lopen.”

Ze bereikten de brug en voeren snel naar het Raadhuisplein.

Intussen dreef de automobilist de koeien voor de auto uit naar het dorp. De jongens renden naar het gemeentehuis en hoorden daar van de portier dat Zwart thuis was. Ze gingen meteen verder, maar toen ze op de hoek van het plein kwamen, bleven ze verbaasd staan kijken. In de Dorpsstraat kwamen de koeien van Jellema aanhollen, opgejaagd door de luide toeterende auto. Veldwachter Zwart kwam zijn huis uit en stak een hand omhoog, waarna de auto stopte.

De jongens hielden nu de koeien tegen.

„Wat betekent dat?” brulde Zwart tegen de chauffeur. „U lijkt wel niet goed wijs om die dieren zo op te jagen! U had moeten stoppen!”

„Maar ik ben op weg naar u!” zei de man. „Die jongens die daar bij de koeien staan, hebben onze tent vernield! En ze lieten de koeien los om mij de weg te versperren. Daar kom ik me over beklagen.”

„Hm,” bromde Zwart en hij wenkte de jongens om bij hem te komen.

„Gaan jullie maar,” zei Hielke tegen Sietse en Halbe. „Wij

passen wel op de koeien.”

Halbe en Sietse gingen naar Zwart en die vroeg bars: „Wat hebben jullie uitgevoerd, Sietse Klinkhamer?”

„We ontdekten de dief die het geld van Halbe stal,” vertelde Sietse. „Hij zat bij deze man in de tent te kaarten. Maar toen zag een van de mannen ons en die riep: „Grijp ze, Jan!” Ik heb toen de tent omvergetrokken zodat wij er gauw vandoor konden gaan om u te waarschuwen. Maar deze man kwam ons achterna met de auto en toen heb ik de koeien losgelaten om hem tegen te houden.”

„Dat is toch allemaal onzin?” riep de man. „Ik weet niets van een diefstal!”

„U niet,” zei Halbe „maar de man met die scherpe stem wel.” „Bedoel je Jan?” vroeg de man verbaasd. „Daar weet ik niets van.”

„Hoe heet Jan verder?” informeerde Zwart. „En waar woont hij?”

„Dat is een moeilijke vraag,” antwoordde de man. „U moet weten dat mijn vrienden en ik in een fabriek werken waar Jan af en toe op het terrein komt met een vrachtauto. Wij wisten dus dat hij chauffeur was en Jan heette. Meer weten we niet van hem. Toevallig zagen we hem langs het meer wandelen en omdat we nog een vierde man moesten hebben om te

kaarten, riepen we hem. En zo kwam hij dus bij ons in de tent.”

„Dus u...” Verder kon Zwart de zin niet afmaken, want Gerben sprong van zijn fiets en bulderde kwaad: „Wie heeft de koeien losgelaten? Jellema eist schadevergoeding! De dieren kunnen van de straatstenen niet eten, dus geven zij minder melk. Dat kost Jellema een paar centen!”

„Schreeuw niet zo ordinair,” beval Zwart. „Zorg liever dat de koeien zo gauw mogelijk teruggebracht worden naar het weiland. Zometeen lopen ze nog in mijn tuin te grazen!” Voor Zwart was zijn tuin alles. Het was zijn grootste liefhebberij om de planten te verzorgen en het gras keurig kort te houden.

De tuin zag er dan ook altijd heel netjes uit en daar was Zwart trots op. Maar als de koeien erin zouden gaan lopen, dan zou alles vertrappt en beschadigd worden. Het was lang niet uitgesloten dat de koeien over het lage hekje zouden springen dat de tuin van de weg scheidde, want de dieren waren erg onrustig. Daarom drong Zwart er bij Gerben op aan om de koeien zo snel mogelijk weg te voeren.

„Want,” zei hij dreigend, „als ze in mijn tuin komen, zal het er voor jou niet al te best uitzien.”

„Tuin?” riep Gerben geprikkeld. „Die twee grassprietten en

een bloeiende aardappel?”

Dat was voor Zwart een hele grove belediging. Hij werd rood van kwaadheid en schold: „Jij?! Jij bent een grote vlegel! En je bent gewaarschuwd!” Daarna rukte hij het autoportier open en zei tegen de chauffeur: „Breng me vlug naar jullie tent. Ik moet die Jan spreken!”

De auto reed snel terug naar het meer.

Gerben keek hem beteuterd na. Hij snapte er niets van. Toen begon Sietse hard te lachen en hij proestte: „Wat ben jij toch een rare, Gerben! Zwart was razend. Hoe kon je dat nou zeggen over die twee grassprietten en een bloeiende aardappel?”

„Dat is toch wel te begrijpen,” zei Gerben boos. „Ik heb er part noch deel aan dat de koeien hier lopen en toch bedreigt Zwart mij als er iets mis zou gaan. Ik krijg altijd de schuld. En wat is er nou eigenlijk aan de hand?”

De jongens vertelden hem vlug wat zij beleefd hadden.

Halbe zei dat hij hoopte dat Zwart Jan op zou pakken, want dan kreeg hij misschien zijn geld terug.

„Ik help het je hopen, Halbe,” knikte Gerben. „Maar nu moeten we eerst de koeien terugbrengen.” En hij riep: „Koei! Koei!”

De dieren herkenden zijn stem en kwamen naar hem toe. De

jongens liepen erachter te drijven en met Gerben voorop ging de hele kudde naar de Polderdijk. Toen ze langs de smederij kwamen, stond Klinkhamer in de deuropening en vroeg wat er toch allemaal gebeurde.

„De koeien zijn naar het gemeentehuis geweest om hun verblijfsvergunning te laten verlengen,” grapte Gerben. Klinkhamer schudde zijn hoofd. Van Gerben kon je nooit een normaal antwoord verwachten. Maar hij kon wel goed met het vee omgaan, want de koeien volgden hem trouw. Het was waarschijnlijk niet eens nodig dat de jongens erachter liepen te drijven en daarom zei Hielke tegen zijn broer: „Ga jij maar terug om de boot te halen, Sietse.”

Dat vond Sietse een goed idee. Hij ging meteen terug naar het Raadhuisplein en toen hij tien minuten later het meer op voer, had Gerben met zijn koeien het weiland bereikt en dreven de jongens de dieren door het nog openstaande hek. „Zo,” zei Gerben, terwijl hij het hek sloot. „Dat hebben we dan ook weer gehad. Ik ben wel benieuwd of Zwart de dief kan arresteren. Volgens mij is die kerel er allang weer vandoor.”

Sietse legde de Kameleon intussen aan en vroeg: „Is Zwart al terug?”

„Welnee,” antwoordde Gerben. „De auto staat daarginds nog

op de dijk. En het is de vraag of jullie wel de gezochte persoon hebben gezien. Het kan ook een ander zijn geweest.”

„Nee, we hebben ons niet vergist,” zei Sietse beslist. „Wat jij, Halbe?”

„Ik heb hem duidelijk herkend,” verzekerde Halbe hem.

„Toch kan een mens zich soms geweldig vergissen,” wist Gerben. „Zo weet ik van een man die een mooie auto had, maar die auto had een gebrek, 's Winters als het vroor, wilde de motor niet goed starten. Iemand gaf de man toen de raad om 's avonds een warme deken over de motor te leggen. En ja hoor, dat hielp. De deken zorgde ervoor dat de motor niet meer zo heel erg koud werd, waardoor hij beter startte.

Daarom nam de man de deken ook mee als hij naar zijn werk in de stad ging. Zolang de auto daar gestald stond, legde hij de deken over de motor en stopte die in zoals een moeder haar kind in de wieg. Op een winteravond, toen hij terugreed naar huis, volgde hij een strooiauto, want de wegen waren glad omdat het sneeuwde. De strooiauto had een rood flikkerlicht op de cabine en dat licht scheen de man telkens in zijn ogen. Ook kreeg hij rook in zijn wagen en daarom ging de man op wat grotere afstand van de zandstrooier rijden.

Opeens stopte de strooiwagen en de chauffeur hield de auto

van de man tegen. „Uw auto staat in brand!” riep hij. Toen pas ontdekte de man dat hij vergeten had de deken van de motor te halen. Geholpen door de chauffeur heeft hij de deken toen snel verwijderd.

„Tja,” zei de geschrokken man, „ik zag wel een rood licht, maar ik dacht dat het van uw wagen was.”

„Welnee,” antwoordde de chauffeur. „Ik heb het rode licht niet aan. Het kwam van uw eigen wagen.” Zo kan een mens zich toch maar lelijk vergissen,” besloot Gerben zijn mooie verhaal.

„Als het waar is,” merkte Sietse op, „want die meneer had toch veel eerder moeten ontdekken dat de deken in brand stond?”

„Dat moet je niet zeggen,” vond Gerben. „Het was midwinter en erg donker. Dan kun je je best vergissen.”

„De auto komt terug, jongens!” riep Kees. „Nu zullen we gauw weten of de dief al gepakt is.”

Vol spanning bleven ze wachten totdat de auto hen voorbijreed. Tot hun teleurstelling zaten alleen Zwart en de chauffeur in de auto.

„Dat was mis, jongens,” begreep Gerben. „Het is zoals ik al dacht. De dief heeft niet gewacht tot Zwart hem kwam halen. Hij is er weer vandoor!”

„Waar kan hij dan gebleven zijn?“ vroeg Halbe.

„Tja,” aarzelde Gerben, „misschien ligt hij ergens in de weilanden tussen het hoge gras of in een greppel. Daar wacht hij tot het donker is en gaat dan langs een omweg naar de stad. Maar hoe dan ook, jij bent je geld kwijt, Halbe. Je zult iets moeten verzinnen waarmee je die honderd gulden terug kunt verdienen.”

„Als dat zou kunnen,” riep Halbe. „Ik zou er dag en nacht voor willen werken.”

„Zeg Gerben, weet jij niet een manier om wat te verdienen?“ vroeg Kees.

„Vorig jaar hebben wij oud papier ingezameld om geld bijeen te brengen voor ons fanfarekorps. We hadden toen een grote vrachtauto vol en dat bracht lekker wat centjes op.”

„Hoeveel geld kregen jullie dan?“ wilde Sietse weten.

„Vierhonderd gulden,” zei Gerben. „En als je het niet geloven wilt, dan vraag je het maar aan je vader. Hij weet er alles van!”

„Het was zeker wel een grote vrachtauto?“ dacht Louw.

„Ja,” knikte Gerben, „en de vracht was hoog opgeladen.”

„Maar wij hebben geen vrachtauto,” stelde Hielke vast.

„Dat is ook niet nodig,” vond Gerben. „Jullie hebben een boot en als jullie de praam van Jellema lenen, kunnen jullie

heel wat papier meenemen.”

„Het is geen gek plan,” zei Kees. „Als we met de handkar van Klinkhamer langs de huizen gaan om papier in te zamelen, kunnen we het wel bij de Woudaap opstapelen. Als we dan een flinke berg hebben, laden we alles in de praam en gaan het verkopen.”

„Maar dat moet je vader niet zien,” waarschuwde Gerben, „want dan laat hij meteen alles weghalen. Stel je voor dat een voorbijganger een smeulende sigaret tussen het papier gooit. Dan zou de hele Woudaap in vlammen opgaan.”

„We kunnen het papier beter achter de smederij op het grasveldje bewaren,” meende Hielke. „Daar ligt het veilig.” „Behalve bij storm,” wist Louw, „dan vliegt alles de vaart in.” „Welnee,” zei Gerben. „Jullie moeten het papier in pakken samenbinden. Dat is ook handiger met het vervoer. En denk erom, oud karton is ook geld waard. Enfin, jullie zoeken het verder zelf maar uit. Ik ga verder met m’n werk!” Gerben stapte op zijn fiets en reed naar de boerderij.

„Zullen we eerst eens aan jullie vader gaan vragen of het waar is dat voor een auto vol papier vierhonderd gulden werd betaald?” vroeg Kees.

„Ja, laten we dat voor alle zekerheid doen,” knikte Louw. „Gerben kan zo geweldig fantaseren, dat je nooit weet of het

wel waar is wat hij vertelt.”

„Goed, dan gaan we naar de smederij,” besloot Sietse.

Ze stapten weer in de Kameleon en voeren terug naar de brug. De boot werd in het boothuis gestuurd en de vrienden liepen met z’n allen naar Klinkhamer.

„Zo, daar hebben we de koeiendrijvers,” lachte hij. „Wat moet er gebeuren? Is de benzine misschien op?”

„Vader, we wilden u vragen hoeveel geld het fanfarekorps kreeg voor een auto met oud papier,” zei Hielke.

„Nou, jullie komen altijd met de meest onverwachte vragen,” reageerde Klinkhamer. „Als ik me goed herinner, was dat ongeveer vierhonderd gulden.”

„Dan heeft Gerben het niet gefantaseerd,” zei Louw. „Hoera, jongens! We gaan oud papier inzamelen.”

„Voor welk doel?” vroeg Klinkhamer.

De jongens vertelden hem wat zij hadden beleefd en hoe Gerben hen toen op het idee bracht om papier in te zamelen voor Halbe.

„Want,” vervolgde Sietse, „anders krijgt Halbe de honderd gulden nooit terug.”

„Ik vind het heel sportief van jullie om Halbe te willen helpen,” prees Klinkhamer, „maar bedenk dat jullie een hele berg papier bijeen moeten brengen, voordat jullie er zoveel

geld voor krijgen.”

„Vader, mogen we het papier zolang achter de smederij opslaan?” vroeg Hielke.

„Dat mag, maar dan zo ver mogelijk naar de kant van de vaart. Ik moet die stapel niet vlak bij mijn huis hebben, met het oog op brandgevaar.”

„Mogen we dan ook de handkar gebruiken?” wilde Sietse weten.

„Dat zal wel moeten,” lachte Klinkhamer. „Hebben jullie nog meer noten op je zang?”

„Nee, vader. Bedankt,” riepen de jongens tegelijk en ze gingen achter de smederij kijken om een plaatsje te zoeken voor het papier dat nog niet eens was opgehaald. Sietse ging daarna even hun huis in en kwam terug met een flinke stapel kranten. „Hier zo! Het begin is er. Wie volgt?” riep hij.

Met een stuk touw werden de kranten tot een pak samengebonden, zodat er geen stukje papier van kon wegwaaien.

„Het is niet gek,” zei Louw „maar als het gaat regenen, wordt het papier wel nat!”

„Dat is juist goed,” vond Kees. „Dan wordt het zwaarder en hebben we meer kilo’s.”

„We leggen er een oud kleed overheen,” bedacht Sietse.

„Gaan jullie nu mee langs de huizen?”

Gezamenlijk duwden ze even later de tweewielige handkar de straat op en stopten voor het huis van de dokter. Sietse belde aan en de dienstbode deed open.

„Heeft u nog oud papier op te ruimen?” vroeg Sietse.

„Dat weet ik niet, Sietse,” antwoordde de jonge vrouw. „Oude Arie haalt hier altijd het oud papier op. Vraag het maar aan de dokter.”

De dokter kwam juist het tuinpad op rijden en stopte voor de garage.

Sietse ging naar hem toe en vroeg: „Dokter, heeft u ook oud papier voor ons? Wij zamelen het in voor onze vriend die honderd gulden is kwijtgeraakt door een dief.”

„Nou Sietse, ik kan je wel een beetje geven, maar de rest is voor oude Arie. Hij heeft het niet te breed, zoals je waarschijnlijk weet en moet dus ook geholpen worden.” De dokter opende de garage, waarin een paar stapels kranten en karton lagen.

„Neem van allebei maar een pak, Sietse.”

Dat deed Sietse en hij bedankte de dokter beleefd.

Hielke en Louw waren naar het huis van de rijke meneer Siegertsma gegaan en Kees en Halbe probeerden hun geluk bij de notaris. Allemaal kwamen zij terug met stapels papier.

„Bij de notaris ligt een hele berg,” vertelde Kees, „maar wij mochten er niet meer van meenemen. De rest is voor oude Arie.”

„Dat zei de dokter ook al,” vertelde Sietse.

„En meneer Siegertsma zei hetzelfde,” meldde Louw.

Kees zuchtte. „Als we alles hadden mogen meenemen, dan was onze kar nu al vol geweest.”

„Nou ja, vele kleintjes maken één grote,” zei Sietse. „We gaan verder!”

Ze begonnen de kar weer te duwen.

„Als we tegen de mensen zouden zeggen dat wij papier voor oude Arie ophalen,” betoogde Kees, „krijgen we veel meer.”

„Ben je gek?” riep Hielke verontwaardigd. „Dat is oplichterij!”

„Ik zeg niet dat ik het doe,” verontschuldigde Kees zich. „Ik zeg alleen maar dat je op die manier al het papier zou kunnen krijgen.”

„Jij hebt altijd van die slimme bedenksels,” schamperde Louw. „Maar ze zijn meestal niets waard.”

Ze hadden nu de huizen langs de Dorpsstraat bereikt en gingen bij alle deuren aanbellen. Overal kregen ze wel wat en de kar raakte zoetjesaan vol.

„Ik had niet verwacht dat de mensen zo veel zouden geven,” glunderde Halbe.

„Maar we hebben nog lang geen vrachtauto vol,” gebaarde Kees.

„Dat is ook niet nodig,” vond Halbe. „Aan het vierde deel van een auto heb ik al genoeg.”

„Dat betekent dat we minstens vijf karren vol papier moeten inzamelen,” berekende Hielke. „Dus broeders: kom, aan de slag!”

In het stuk Dorpsstraat dat tot het Raadhuisplein liep, konden de jongens zoveel papier ophalen dat de kar boordevol werd. Zij brachten de vracht achter de smederij en maakten er stevige pakken van. Die pakken werden netjes opgestapeld, tot moeder Klinkhamer in de opening van de keukendeur verscheen en riep dat Hielke en Sietse moesten komen eten. Tot verbazing van de jongens was het al tijd voor de avondboterham.

„Brengeen jullie mij eerst even naar huis?” vroeg Kees.

„Goed,” antwoordde Sietse. „Kom maar mee!”

Kees stapte met Hielke en Sietse in de Kameleon en Louw en Halbe riepen: „Tot morgen!” waarna ook zij naar huis gingen. De Kameleon bracht Kees snel naar de Woudaap en toen Kees aan wal stapte, vroeg hij: „Komen jullie me morgen halen?”

„Ja hoor,” beloofde Sietse en toen voer de tweeling snel terug

naar huis.

„Daar komen de handelaren in oud papier,” lachte Klinkhamer toen zijn zoons de kamer binnenstormden.

„We moesten Kees nog naar huis brengen,” verontschuldigde Sietse zich.

„Tja,” zei Klinkhamer. „Als je in de handel gaat, krijg je een druk leven. Ik hoop niet dat de heren te vermoeid zijn om te eten?”

„Ik heb juist dubbel trek,” bekende Sietse.

En dat bewezen de broers door flinke stapels boterhammen naar binnen te werken.

’s Avonds kwam Gerben kijken naar de hoeveelheid papier die de jongens hadden opgehaald.

„Dat gaat goed,” prees hij. „Als jullie iedere dag zoveel bij elkaar brengen, hebben jullie deze week al genoeg.”

„Ik heb nooit geweten dat je met het ophalen van papier zoveel kunt verdienen,” zei Sietse.

„Toch is het zo,” knikte Gerben, „maar ik hoop niet dat jullie nu geewee’s worden.”

„Geewee’s?” vroeg Hielke verbaasd. „Wat zijn dat voor dingen?”

„Geldwolven!” antwoordde Gerben. „Want als jullie dat worden, zijn jullie voor het verdere leven totaal bedorven.”

Hielke schudde zijn hoofd. „Dat zal ons niet gebeuren.
Zoveel geld krijgen we toch nooit bij elkaar.”

„Dat is ook niet nodig,” vond Sietse. „Als we maar genoeg
krijgen voor Halbe.”

„Ik vind dat een schone gedachte,” zei Gerben deftig.

HOOFDSTUK V

Oude Arie is niet erg vriendelijk

De volgende morgen voeren Hielke en Sietse eerst naar de Woudaap om Kees af te halen.

Kees had een flinke stapel kranten bij zich, die hij vol trots liet zien. „Moeder zal voortaan het papier bewaren,” vertelde hij. „Volgende week heb ik wel weer zo’n stapel!”

„Dat is goed werk, Kees,” zei Hielke en hij nam het pak van Kees aan en legde het in de Kameleon.

Kees kwam ook aan boord en ze voeren terug naar de smederij. Halbe en Louw stonden al te wachten.

„Ik heb groot nieuws, jongens,” riep Louw. „We mogen bij de boterfabriek een grote berg papier halen. Het ligt in een schuur en het moet gesorteerd worden, want er zit van alles door elkaar. En het karton mag niet tussen het papier, zegt mijn vader.”

„Maar moet oude Arie dat dan niet hebben?” vroeg Hielke.

„Nee joh, oude Arie mag niet meer op het terrein komen. Hij nam meer mee dan alleen maar papier.”

„Wat nam hij dan ook mee?” wilde Sietse weten.

„Dat vertelde vader niet,” antwoordde Louw. „We boffen wel, want er ligt flink wat,” ging hij verder.

„Dan gaan we er gauw heen,” zei Kees. „Wie weet hebben we vandaag al een auto vol.”

De jongens haalden de handkar en reden er snel mee naar het dorp. Bij de boterfabriek stond een houten loods en daarin lag het papier dat opgeruimd moest worden.

„Wat een bende,” bromde Hielke toen hij de hoop zag liggen.

„Het is lang niet gek,” vond Sietse. „We kunnen er heel wat pakken van maken.”

Daarvoor moesten ze touw hebben en dat ging Louw vragen in de fabriek. Hij kwam terug met een grote kluwen en zei:

„De directeur liet me beloven dat we alles netjes zouden opruimen.”

„Dat komt best in orde,” verzekerde Kees hem. „We laten geen snippertje papier achter.”

„Het inktpapier moeten we apart houden,” ging Louw verder.

„Dat kan niet verkocht worden. We moeten het naar de stoker brengen, die het zal verbranden.”

„Wat is inktpapier?” vroeg Kees.

„Kijk, dit,” wees Louw. „Het is carbonpapier uit de typemachines waarmee de brieven dubbel worden getikt.”

„O, dat zijn maar kleine velletjes,” zag Kees. „Die wegen toch bijna niks.”

Vol ijver begonnen de jongens stapels te maken van karton en van papier. Er werden touwen omheen gebonden, waarna de pakken op de kar werden geladen.

„Verdraaid,” zuchtte Louw, „wat is zo’n pak zwaar. Ik krijg het nauwelijks op de kar.”

„Hoe zwaarder de pakken, hoe meer kilo’s,” zei Sietse. „En van het aantal kilo’s moeten we het hebben.”

De kar raakte al gauw vol, maar volgens Sietse kon er wel meer op. Geholpen door Halbe gooide hij nog een paar pakken boven op de stapel.

„Nu kun je niets zien als je erachter loopt te duwen,” merkte Hielke op. „Hoe moet je dan sturen?”

„Dat kan best,” antwoordde Sietse. „Jij en ik kijken ieder langs een kant van de kar, dan zien we meer dan genoeg.”

„En wij gaan ervoor lopen om te trekken,” zei Kees.

Er werd een touw aan de kar gebonden en daaraan begonnen Louw, Halbe en Kees te trekken, terwijl Hielke en Sietse achter de kar liepen te duwen en te sturen.

Met een flink vaartje gingen ze door het dorp, maar toen bij het Raadhuisplein een bocht moest worden genomen, rolde er een pak papier van de kar, precies voor de fiets van

veldwachter Zwart. Het rijwiel kwam met een schok tot stilstand en Zwart viel boven op het papier, waar hij een moment verbluft bleef zitten. Kees lachte hard want hij vond het geweldig grappig.

„Vervelende apen!” riep Zwart kwaad. „Kunnen jullie niet beter uitkijken? Wat moeten jullie met die rommel? Zeker een vuurtje stoken?”

„Nee, meneer Zwart,” zei Hielke. „We verzamelen oud papier om het te verkopen voor Halbe, begrijpt u? Anders krijgt hij nooit zijn geld terug.”

„Juist,” bromde Zwart. „Maar laden jullie die kar dan in ’t vervolg beter. De bovenste pakken moeten dwars liggen. Dan vallen ze er niet af.”

„Waarom?” vroeg Sietse. „We gooiden dat papier toch niet met opzet voor de fiets? Het was een ongelukje en Zwart is niet zo kinderachtig dat hij voor alles een procesverbaal geeft.”

De kar werd verder zonder ongelukken naar de smederij gereden en gelost. De stapel die langs de tuinafscheiding van de dokter werd neergelegd, begon al behoorlijke afmetingen te krijgen. De jongens werden daar zo enthousiast van, dat zij snel teruggingen naar de boterfabriek om een nieuwe vracht op te halen. Er werd ijverig gewerkt en die morgen brachten de jongens vier boordevolle karren achter de smederij. Klinkhamer keek verbaasd toen hij de steeds groeiende stapel zag.

Ook Gerben kwam kijken. „Dat gaat geweldig, jongens,” riep hij. „Zo zullen jullie je doel bereiken. En mochten jullie dan nog geld te kort hebben, dan weet ik nog wel wat!”

„Wat dan?” vroeg Sietse.

„Nou, er is een sloot achter Jellema's boerderij die geen dienst meer doet. Misschien mogen jullie die verkopen.”

„Een sloot verkopen? Dat is toch grote onzin?” zei Hielke.

„Helemaal niet,” sprak Gerben. „Ik weet van een boer in de polder die een sloot voor zijn huis had. Hij zei tegen zijn vrouw: 'Ik ga die sloot verkopen want we hebben er toch niets

aan.’ Hij plaatste een advertentie en toen kwam er een man die de hele sloot kocht voor driehonderd gulden. Op een zaterdagmorgen kwam hij met een grote vrachtauto en een paar helpers. Zij groeven de sloot rondom los en takelden hem toen op de auto.”

Halbe begon hard te lachen, zoveel onzin had hij nog nooit gehoord.

Sietse schudde zijn hoofd. „Hij is niet goed wijs. Hij doet nooit anders dan fantaseren.”

„Stil nou,” gebaarde Louw. „Laat Gerben toch verder vertellen!”

„Zoveel is er niet meer te vertellen,” vervolgde Gerben. „Die man reed met de sloot achter op de auto de polder uit. Maar toen hij tegen de dijk op reed, gleed de sloot van de wagen af en viel op de grond. Die man moest toen achteruitrijden om de sloot opnieuw te kunnen laden, maar op die helling kreeg hij te veel snelheid en reed pardoes in zijn eigen sloot. Tja, en toen is hij verdronken. Dat was alles! Ik wens jullie smakelijk eten.” En vrolijk fluitend ging Gerben naar het dorp.

„Hm,” bromde Sietse, „van mij mag hij die flauwe verhalen aan een ander vertellen. Die halve gare!”

„Maar het is toch geweldig dat Gerben steeds nieuwe verhalen weet te bedenken,” zei Louw lachend.

Dat waren de anderen helemaal met hem eens.

Die middag haalden de jongens nog eens vier karren vol papier bij de boterfabriek vandaan en toen was de schuur leeg. Ze veegden de vloer netjes schoon en brachten de rest van het touw terug.

De directeur prees de jongens dat zij alles zo netjes hadden opgeruimd. Hij beloofde hun dat ze, wanneer er weer een berg papier lag, dat ook mochten weghalen.

Daarna brachten de jongens de laatste vracht naar de smederij en werd alles op stapels bij elkaar gelegd op het grasveld. Met een duimstok ging Sietse de stapel meten.

„Een vrachtauto is ruim twee meter breed,” zei hij. „Kijk, de stapel is ook twee meter. De lengte is al drie meter, dus dat zal wel zo ongeveer de halve lengte van een vrachtauto zijn.”

„Ja, dat klopt wel,” knikte Hielke. „En Gerben zei dat de auto hoog was opgeladen. Dus laten we rekenen dat de stapel twee en een halve meter hoog was.”

Sietse ging weer meten. „De achterkant is al twee en een halve meter. Als we de hele stapel op die hoogte brengen, hebben we wel een halve vrachtauto vol.”

„Dat zou dan voor tweehonderd gulden papier zijn,” riep Kees glunderend. „Dan blijft er nog een lekker centje over!” Wat Kees met dat ,lekker centje’ bedoelde, begrepen zijn

vrienden al te goed. Hielke zei: „Maak jij je maar niet onnodig blij, want het zal toch wel tegenvallen.”

„In ieder geval krijgt Halbe een flink deel van zijn geld terug,” concludeerde Louw.

„Ik vind het geweldig, jongens,” zei Halbe. „Ik had dit niet verwacht. Grootmoeder zal erg blij zijn als ik haar nog iets kan geven.”

„En je moeder zal ook wel blij zijn,” merkte Kees op.

„Moeder weet nog van niets. Grootmoeder vond het beter haar voorlopig niets te vertellen. Ze zei: „Laten we wachten op wat de politie voor elkaar krijgt.””

„Dan kan ze lang wachten,” vermoedde Sietse, „maar wij wachten niet. Morgen gaan we weer langs de huizen. De stapel moet nog groter worden!”

„Ja! En er moet nu ook nog een kleed overheen,” bedacht Hielke.

„Dat was ik bijna vergeten,” zei Sietse. Snel werd er uit het boothuis een groot vloerkleed gehaald waarmee de stapel bedekt kon worden. Zo was alles goed opgeborgen voor de nacht en konden de papierhandelaren naar huis gaan.

’s Avonds kwam veldwachter Zwart in de smederij een praatje maken. Het viel Klinkhamer op dat Zwart met een stijf been liep.

„Heeft u zich bezeerd?“ vroeg Klinkhamer.

„Ik heb mijn knie gestoten,” gromde Zwart. „Er lag plotseling een pak papier voor mijn fiets en toen stond ik vlugger stil dan ik gewend ben.”

„Wat?“ riep Klinkhamer en hij greep Hielke en Sietse bij de kraag. „Zijn jullie weer bezig geweest? Moest er weer zo nodig een grap worden uitgehaald?“

„Nee, vader! Het was een ongeluk,” riep Hielke.

„Dat was het inderdaad,” bevestigde Zwart. „Van opzet was geen sprake. Maar ik zit er mee. Enfin, ik zal zoveel mogelijk in beweging blijven, dan gaat het wel weer over.”

Sjoerd Bonnema, de postbode, kwam ook de smederij binnenlopen. „Goeienavond, heren,” groette hij. „Zeg jongens, varen jullie niet meer? Ik heb jullie vandaag niet op het meer gezien.”

„Maar ik heb jou wel gezien, Bonnema,” zei Zwart bars. „Jij voer veel te snel door de poldervaart. Als dat weer gebeurt, zet ik je op de bon.”

„Maar zo hard ging ik toch niet?“ vroeg Sjoerd verbaasd.

„Je ging harder dan een fietser,” antwoordde Zwart.

„Goed, ik zal erom denken,” beloofde Sjoerd.

Gerben kwam ook binnen. „Goeienavond, allemaal,” riep hij luidruchtig en tegen Sjoerd zei hij: „Ha, daar is de machinist

op een roeiboot!”

„Koeienkop,” schold Sjoerd en hij liep kwaad weg.

„Wat is er met hem?” vroeg Gerben verbaasd.

„Jij moest niet altijd zo grappig wezen,” zei Zwart en ook hij verliet de smederij.

Gerben zag hoe Zwart met zijn ene been trok en nogmaals vroeg hij verbaasd: „En wat is er met hem?”

„Ouderdom,” lachte Sietse.

Toen verdwenen hij en Hielke het huis in, want het was bedtijd. De jongens vielen snel in slaap, want ze hadden een drukke dag gehad.

De volgende morgen waren ze weer vol goede moed om aan de slag te gaan. Nadat Kees, Louw en Halbe zich bij de smederij gemeld hadden, belden ze om negen uur alweer bij het eerste adres aan, op het Raadhuisplein.

En weer hadden ze geluk. De bakker had een berg kartonnen dozen onder een afdak liggen en hij was blij dat de jongens ze wilden opruimen.

„Ik heb geen tijd om die dozen uit elkaar te trekken en op te vouwen,” zuchtte hij. „Voorheen kwam oude Arie alles weghalen, maar nu hij de dozen zelf moet platvouwen, komt hij niet meer. Dus jongens, als jullie alles netjes opruimen, trakteer ik op koek.”

„Dat is geweldig,” riep Kees. „Een berg karton en koek op de koop toe, het kan niet mooier. Kom jongens, aan het werk.” En zo begonnen ze de dozen uit elkaar te trekken en samen te binden tot stapels. Het werden grote pakken, want de dozen hadden flinke afmetingen. Terwijl de jongens bezig waren de kar vol te laden, kwam om de hoek van het plein een man aan met paard en wagen. De man was niet groot, had een grijze stoppelbaard en liep enigszins gebogen. Daardoor zag hij er ouder uit dan hij in werkelijkheid was. De jas die hij droeg, was hem veel te groot en reikte bijna tot de grond. En of het nu winter of zomer was, altijd droeg oude Arie, want zo werd hij genoemd, diezelfde jas. Gerben beweerde dat de jas Arie staande moest houden. Trok hij de jas uit, dan zou hij omvallen want hij was zo mager als een bezemsteel. Het paard was al even mager als zijn baas; ze hadden allebei beslist geen last van te veel aan voeding. Bij de meeste mensen wekte dat medelijden op en daarom gaven ze hem van alles waaraan hij een paar centen kon verdienen. Zo ruimden de meeste inwoners van Lenten hun kolenhaarden op, want iedereen kreeg gasverwarming. Oude Arie wilde de afgedankte haarden wel meenemen, mits men hem een gulden gaf. „Want,” zo beweerde hij, „ik zit er meer méé dan óm verlegen. Het beetje ijzer dat ik eraf kan slopen, is maar een paar centen

waard.”

Toen Arie het plein op kwam rijden, bleek de wagen bijna vol geladen met kachels en haarden. Bij de winkel van de bakker stopte hij en vroeg nors aan de jongens, die hun kar net hadden volgeladen: „Wat moet dat?”

„Verkopen,” zei Sietse.

„Maar jullie zijn geen erkende handelaren,” riep Arie. „Ik ga naar de politie. Ik ga er een stokje voor steken.”

„De politie weet er alles van,” legde Hielke uit.

„Dat zal wel,” gromde Arie kwaad. „Ik geloof er geen woord van. En ik laat het er niet bij zitten!” Hij gaf het paard een tik met de zweep, zodat het dier schrok en met een ruk de wagen verder trok. „Jullie horen er meer van,” dreigde Arie en hij reed regelrecht naar het gemeentehuis.

„Zou hij ons kunnen tegenwerken?” vroeg Halbe.

„Welnee,” antwoordde Sietse. „Het fanfarekorps mocht toch ook papier inzamelen? En anders had Zwart het allang verboden. Kom, laten we de vracht naar de smederij brengen. Als het eenmaal op ons erf ligt, kan niemand het ons meer afnemen.”

De kar werd snel naar de smederij gereden, waarbij Kees steeds maar omkeek om te zien of veldwachter Zwart hen ook op de hielen zat. Maar er gebeurde niets en toen het karton

netjes bij de hoop was gestapeld, duwde Sietse de kar weer naar de weg.

„Ga je nog meer halen?” vroeg Louw.

„Natuurlijk,” antwoordde Sietse. „Er ligt toch nog veel meer bij de bakker!”

„En wij krijgen ook nog koek,” riep Kees en hij ging meteen helpen duwen.

Toen de jongens weer op het Raadhuisplein kwamen, was de wagen van oude Arie verdwenen.

„Zie je dat?” zei Sietse. „Oude Arie kan ons niets maken. We gaan gewoon door!”

„Toch is het niet helemaal in orde,” vond Hielke. „Oude Arie is erg arm en wij halen het papier weg waaraan hij wat kon verdienen.”

„Maar bij de boterfabriek mag hij niet meer komen,” wist Sietse. „En bij de bakker vindt hij het te veel moeite om het karton weg te halen. Dus kan hij ons niets verwijten.”

Omdat de jongens het eens waren met Sietse, werd de kar weer voor de bakkerij neergezet en begonnen de jongens de rest van het karton op de kar te laden. Alles werd netjes opgeruimd en daarna gaf de bakker hun ieder een groot stuk koek.

Zo gingen onze vrienden smullend van de koek met de kar

terug naar de smederij. De kar werd gelost en daarmee was de stapel papier behoorlijk groter geworden.

„Dat moet wel genoeg zijn,” zei Sietse. „Het is volgens mij bijna een halve vrachtwagen vol en we hebben aan een kwart wagen al genoeg.”

„Dat vind ik ook,” gaf Louw te kennen. „We hoeven niet meer in te zamelen.”

In de vaart voer een motorjacht voorbij.

„Kijk, jongens,” wees Kees. „Daar heb je die ranke boot van de man uit de stad.”

De twee stadsjongens die bij hun vader aan boord waren, ontdekten de vrienden en riepen: „Zien jullie wel hoe goed onze boot vaart? Dat hadden jullie niet gedacht, hè?”

„Wacht maar,” bromde Sietse en hij rende naar het boothuis.

„Wat ga je doen?” riep Hielke.

„Ik ga hem achterna,” antwoordde Sietse.

„Wij gaan mee!” Hielke en de club haastten zich ook naar de Kameleon. De motor werd gestart en de Kameleon voer snel naar de brug.

Op het meer zag Sietse de motorboot met de twee jongens in de richting van het eiland varen. „Ik weet een mooie grap,” zei hij. „We varen met een omweg naar de andere kant van het eiland. Dan kijken die jongens straks stomverbaasd als wij

daar onverwachts te voorschijn komen.”

„Dat kan een mooie wedstrijd worden,” grinnikte Louw, „want dan moeten we daar eerder zijn dan zij.”

„Maar dat kan!” Sietse gaf vol gas en de Kameleon ging er als een raceboot vandoor. Dit tot grote ergernis van een paar zeilers toen hun boten behoorlijk op en neer dansten over de woeste golven die de Kameleon veroorzaakte. En terwijl het motorjachtje naar de rechterkant van het eiland voer, naderde de Kameleon snel de linkerkant.

„Die boot gaat toch veel langzamer dan de Kameleon,” merkte Kees op.

„Natuurlijk,” zei Sietse. „Die wiebelboot blijft kilometers bij de Kameleon achter.”

De Kameleon bereikte het eiland en voer erachter langs. Toen kwam het motorjacht achter het eiland te voorschijn. De schipper schrok toen hij daar de Kameleon op volle snelheid zag naderen en liet luid de hoorn klinken. Maar Sietse stuurde naar rechts en voer achter het jachtje langs. De twee stadsjongens stonden sprakeloos naar het vriendenclubje te kijken. Even daarna werd hun boot vanachter opgetild door de hoge hekgolf van de Kameleon en dat veroorzaakte iets grappigs. Dat wil zeggen, voor de jongens in de Kameleon, maar niet voor de man en zijn zoons. De hoge golf tilde het

jachtje zo hoog, dat de stabilisators boven kwamen waardoor de boot weer begon te wiebelen. Het duurde maar een paar tellen, maar het was een mooi gezicht.

„Net een eend die z'n staart schudt,” vond Sietse en om die opmerking moesten de vrienden vrolijk lachen.

De twee stadsjongens riepen: „Gemene boerenpummels!” Ze waren bijna omgevallen toen hun boot begon te wiebelen.

„Versta ik dat goed?” zei Sietse. „Worden wij uitgescholden?”

„Ja,” lachte Louw, „ze zijn erg geschrokken!”

Sietse stuurde de Kameleon weer naar het jachtje.

„Nu een beetje kalmer,” waarschuwde Hielke. „Als die man over ons gaat klagen, krijgen we van vader op onze falie!”

Sietse temperde de snelheid. De twee stadsjongens grepen al bijvoorbaat de railing vast, maar ze hoefden niet bang te zijn, want de Kameleon kwam rustig naast hen varen.

„Kunnen jullie niet sneller?” vroeg Sietse spottend.

„Het gaat snel genoeg,” riepen de jongens. „Zo hard varen als jullie doen, is verboden. Als de politie het ziet, krijgen jullie een bekeuring!”

„Dan zullen we in 't vervolg wat langzamer varen,” zei Sietse en hij gaf gas, waarop de Kameleon de wiebelboot snel achter zich liet.

De twee stadsjongens keken hen een tikje jaloers na. Toen zei

de ene: „Maar als het regent worden zij nat en wij niet. Want wij hebben een kajuit.”

Dat was dan hun troost, want met snelheid kon hun boot zich bij lange na niet meten met de Kameleon.

Sietse stuurde intussen terug naar de Woudaap, want het was twaalf uur.

„Ik heb nog helemaal geen trek in eten,” zei Kees.

„Dat is geen wonder,” riep Louw. „Jij hebt verreweg de meeste koek van de bakker opgegeten.”

„Kon ik het helpen dat er twee stukken aan elkaar kleefden?” grinnikte Kees. „Maar het was wel lekker.”

„Het beste wat Kees bezit, is zijn smaak,” zei Sietse terwijl hij de Kameleon aanlegde.

Kees sprong op de wal.

Uit het schuurtje naast de molen kwam Gerben aan. „Hé jongens, ik vaar met jullie mee!” riep hij.

„Stap maar in,” gebaarde Sietse.

Toen voer de Kameleon terug naar huis. Langs de Polderdijk zagen de jongens de oude Arie met zijn paard en wagen naar zijn huisje in de polder rijden.

„Daar gaat die man weer in zijn grote jas,” zei Halbe. „Hij kijkt niet erg vriendelijk.”

Gerben stak een hand op en riep: „Dag, Arie!”

Maar Arie hoorde en zag niets.

„Hij is vast kwaad omdat wij het papier en karton hebben opgehaald,” zei Hielke.

„Trek je daar maar niets van aan,” adviseerde Gerben. „Arie verdient meer dan genoeg aan die kachels.”

„Die oude kachels zijn toch geen cent meer waard?” vroeg Sietse.

„Dat dacht ik eerst ook,” antwoordde Gerben, „maar een paar dagen geleden kwam er een Belgische auto en die haalde alle kachels op. Ik heb toen die chauffeur gesproken en hij vertelde dat de kachels in het buitenland worden opgeknapt en dan voor een flinke prijs verkocht. Want daar is geen aardgas. Zo ontvangt Arie veel meer dan alleen de oud-ijszerprijs.”

„Dat is een geen slechte verdienste,” peinsde Sietse hardop, „want hij krijgt ook nog geld toe als hij een kachel mee wil nemen.”

„Ja ja, laat Arie maar schuiven,” lachte Gerben.

„Maar waarom draagt hij dan zo’n oude jas, als hij zo goed verdient?” vroeg Halbe.

„Dat is natuurlijk tactiek,” antwoordde Sietse. „Daar wekt hij medelijden mee op en daardoor kan hij alles goedkoop krijgen.”

„En het is ook nog een soort ouderwetsheid,” voegde Gerben daaraan toe. „Arie is nog een man van de oude stempel. Vroeger kochten de mensen alleen maar de hoogstnodige kleren. Tegenwoordig wil iedereen voor elk seizoen een nieuw pak hebben. Maar vroeger droegen de mensen hun kleren tot ze tot op de draad versleten waren. Zo heb ik een man gekend die zijn kleren zo lang droeg, dat er nog maar één draad van over was. Maar het is wel een gek gezicht, zo’n mens met maar één draad over zijn schouder.”

Halbe lachte luid, net als zijn vrienden.

Sietse stuurde de Kameleon het boothuis in en riep: „Stap maar gauw uit, anders vertelt Gerben nog meer onzin.”

„Leve de onzin van Gerben!” juichte Hielke lachend.

Halbe zei: „Ik zou hier graag willen blijven wonen. Jullie hebben veel meer plezier dan de jongens in de stad.”

„Dat klopt,” ging Gerben erop in. „Ik heb een man gekend die in de stad woonde en die kwam. ???? TEKST

ONTBREEKT ????”

„Wegwezen, jongens,” riep Sietse en hij haastte zich het huis in. Hielke volgde hem en Louw en Halbe liepen met Gerben mee naar het dorp.

HOOFDSTUK VI

De jongens helpen Gerben en Kees krijgt straf

Hielke en Sietse vroegen hun vader waar zij het papier het best konden verkopen.

„Misschien wil oude Arie het wel kopen,” meende Klinkhamer.

„Die is kwaad op ons,” bekende Sietse. „Aan wie verkocht het fanfarekorps toen het papier?”

„Dat weet de bakker,” antwoordde Klinkhamer. „Ik zal hem wel even bellen.”

Hij pakte de telefoon en kreeg de bakker aan de lijn, die vertelde dat het beste adres voor het verkopen van oud papier bij meneer De Boer was, die in Jonkersveen woonde.

„Hij heeft een pakhuis aan het kanaal en daar staat met grote letters op: J. de Boer — handel in lompen en metalen,” vertelde Klinkhamer aan zijn zoons.

„Dat vinden we wel,” zei Sietse. „Dan lenen we de praam van Jellema en laden er alles in.”

„We kunnen beter eerst gaan vragen of die meneer De Boer het papier wel wil kopen,” vond Hielke. „Stel je voor dat hij

het niet wil hebben, dan moeten we met de hele vracht terugvaren en alles weer uiladen.”

„Goed, dan gaan we het eerst vragen,” besliste Sietse. Ze bleven in de smederij wachten tot ook Louw en Halbe zouden komen opdagen.

Vanaf de kant van het meer naderde een vrouw die voorzichtig schuifelend langs de rand van de berm liep. Ze was armoedig gekleed in een vaalbruin mantelpakje en in haar hand droeg ze een bolvormig tasje.

„Als ik me niet vergis,” zei Klinkhamer, „komt daar mevrouw Mulder. Het gebeurt maar zelden dat zij naar het dorp gaat.”

„Mevrouw Mulder?” vroegen Hielke en Sietse. „Die kennen we niet!”

„Het is de vrouw van oude Arie,” ging Klinkhamer verder.

„Ze is nogal bijziende. Daarom loopt ze zo voorzichtig.”

„Ze komt hierheen,” zag Hielke.

Mevrouw Mulder kwam inderdaad naar de smederij en bleef in de deuropening staan.

„Goedemiddag, mevrouw Mulder,” groette Klinkhamer.

„Komt u maar verder.”

„Ik moet even aan het donker wennen,” zei mevrouw Mulder. „Als ik vanuit het licht in het donker kom, moet ik altijd even wachten tot ik weer wat kan zien. Ja! Nu zie ik u,

Klinkhamer. Ik wou vragen of u ook ijzerdraad verkoopt voor een waslijn.”

„Jazeker, mevrouw. Zegt u maar hoe lang het moet zijn.”

„Ongeveer twaalf meter.”

„Ik zal het even voor u halen!”

Klinkhamer verdween in het magazijntje naast de smederij en kwam terug met een rolletje draad dat hij aan mevrouw Mulder liet zien.

„Kijkt u eens. Dit is geplastificeerd ijzerdraad. Dat roest nooit. Er zit vijftien meter op dit rolletje, dus dat is ruim voldoende!”

Mevrouw Mulder hield het rolletje vlak bij haar ogen en bekeek het aandachtig.

„Het ziet er goed uit,” vond ze. „Hoeveel kost het?”

„Een gulden en vijftig cent, mevrouw.”

„Goed, dan neem ik het mee,” besloot mevrouw Mulder en ze opende haar tasje.

Wat de jongens toen zagen, konden ze nauwelijks geloven. In het tasje stond een theepot!

„Wel verdraaid!” riep mevrouw Mulder. „Nu heb ik de theebeurs meegenomen in plaats van mijn tasje. Wat is het toch treurig als je ogen je in de steek laten.”

Hielke en Sietse konden hun lachen nauwelijks verbergen en

Klinkhamer schudde zijn hoofd en zei: „Nou mevrouw, u neemt het rolletje maar mee, het geld komt later wel. En als u teruggaat naar huis, kunnen de jongens u wel brengen met de boot.”

„Dat zou ik heel fijn vinden,” knikte mevrouw Mulder. „Het is tegenwoordig erg gevaarlijk langs de weg met al die auto’s.”

„Komt u maar mee, mevrouw,” zei Sietse en de jongens gingen haar voor naar het boothuis.

Op het grasveldje zag mevrouw Mulder de grote hoop papier liggen en ze vroeg: „Gaan jullie dat verkopen?”

„Ja, mevrouw,” antwoordde Hielke. „We willen met dat geld een vriend helpen die honderd gulden is kwijtgeraakt door een dief.”

„Dat is zielig,” vond de mevrouw. „Jullie moeten het papier aan meneer De Boer verkopen. Hij woont aan de overkant van het meer en hij betaalt goed.”

„Dat is ook ons plan,” zei Sietse. Hij opende de deur van het boothuis en hielp mevrouw Mulder bij het aan boord gaan van de Kameleon. Toen voeren ze snel naar het meer in de richting van de stenen brug. Bij de Woudaap zat Kees te wachten. Hij begon wild met zijn armen te zwaaien toen de Kameleon in de verte voorbij voer. Hielke zwaaide terug en toen begreep Kees dat zijn vrienden hem niet hadden

vergeten, maar dat ze waarschijnlijk iets moesten bezorgen voor hun vader. Dat mevrouw Mulder voor in de boot zat, kon Kees niet zien. Hij zag alleen iets bruins, maar dat kon van alles zijn. De Kameleon voer al snel onder de stenen brug door en vervolgde zijn weg door de poldervaart. Spoedig kwam nu het huis met de houten schuur van oude Arie in zicht en daar legde de Kameleon vijf minuten later aan. „Zijn we er al?” riep mevrouw Mulder verbaasd. „Dat is enorm vlug gegaan. Jullie hebben een prima boot. Bedankt, jongens.”

Hielke hielp haar bij het uitstappen. Daarna liet Sietse de Kameleon keren. Naast het huis stond oude Arie en hij lachte.

„Zag je dat?” vroeg Sietse aan zijn broer. „Oude Arie lachte. Nou ja, wat je lachen noemt, ’t Was meer een grijns.”

„Hij was zeker blij dat zijn vrouw weer heelhuids terugkwam,” grinnikte Hielke.

„Het zijn wel bijzondere mensen,” vond Sietse en vervolgens stuurde hij de Kameleon regelrecht naar de Woudaap, waar Kees zat te wachten.

„Hadden jullie een vrachtje?” vroeg Kees.

„We hebben mevrouw Mulder naar huis gebracht.”

„De vrouw van oude Arie,” lichtte Sietse toe.

„Dus oude Arie heet Mulder,” begreep Kees. „Dat wist ik niet. Maar ik weet wel een adres waar we het papier kunnen verkopen. Dat is bij De Boer aan de overkant van het meer, zegt mijn vader.”

„Dat wisten we al,” zei Sietse. „We gaan er straks heen, maar eerst gaan we Louw en Halbe halen.”

Zij voeren naar de smederij terug en daar stonden hun vrienden al te wachten.

„Stap maar gauw in, jongens,” riep Sietse. „We gaan een zakenreis maken.”

„Naar Amerika?” grapte Halbe lachend.

„Niet zo ver,” zei Sietse, „maar het is wel aan de andere kant van het grote water.”

Ze voeren weer naar het meer en vervolgens snel naar de overkant. Kees vertelde aan Louw en Halbe wat het doel van de reis was.

„Dus het wordt nu spannend,” begreep Louw. „Ik hoop dat die meneer De Boer er flink voor wil betalen.”

„Als hij geen honderd gulden geeft, krijgt hij het papier niet,” besliste Sietse. „Dan zoeken we wel een ander adres!”

„Nou ja,” ging Halbe tegen hem in, „het hoeft niet precies honderd gulden te zijn. Ik ben al heel tevreden als ik de helft terugkrijg.”

„Je krijgt alles terug,” beloofde Sietse. „Ik weet zeker dat we voor minstens honderd gulden papier hebben!”

„Daar moet je niet te veel op rekenen,” vond Hielke. „In de regel valt het tegen.”

„Ja Sietse, je kunt ook te veel verlangen,” betoogde Kees.

„Jullie zijn helemaal geen goede kooplui,” riep Sietse kwaad.

„Jullie zijn veel te toegeeflijk!”

„Goed. Dan handel jij maar met die meneer De Boer,” zei Hielke. „Dan zullen we wel eens zien wat jij ervan terechtbrengt.”

„Afgesproken,” besliste Sietse. „Laat mij alles maar regelen en bemoei jullie je er dan niet mee.”

Dat vonden ze allemaal prima en Louw riep lachend, terwijl hij zich in zijn handen wreef: „Ik ben enorm benieuwd hoe dit zal aflopen.”

De Kameleon bereikte de ingang van het kanaal en voer er naar binnen.

Toen ze Jonkersveen naderden, liet Sietse de Kameleon langzamer varen. De jongens keken naar de huizen aan weerskanten van de vaart en ontdekten een pakhuis waar met grote letters op geschilderd stond: J. de Boer — handel in lompen en metalen.

De Kameleon legde bij het pakhuis aan en de club vrienden

stapte aan wal. Sietse probeerde de deur te openen, maar die was op slot. De jongens liepen langs het pakhuis naar de woning, waar op het binnenplaatsje een keffende keeshond hun tegemoet kwam. Uit de woning kwam een man die de hond bij de halsband greep en vroeg: „Wat moeten jullie, jongens?”

„We hebben papier te koop,” antwoordde Sietse.

Meneer De Boer keek naar de jongens alsof hij verwachtte dat ze beladen zouden zijn met pakken papier en vroeg toen:

„En waar is dat papier?”

„Thuis,” wees Sietse. „We zouden graag eerst willen weten hoeveel u ervoor geeft.”

„Vier cent per kilo,” zei De Boer. „Hoeveel hebben jullie?”

„Een halve vrachtwagen vol,” gebaarde Sietse.

„Aha,” lachte meneer De Boer, „een paar ton dus?”

Sietse haalde zijn schouders op. „Ik weet het niet, maar er is wel voor minstens honderd gulden!”

„Breng het maar hier,” besloot meneer De Boer, „dan zullen we wel zien wat het waard is.”

„Maar we moeten het nog in een praam laden,” merkte Sietse op.

„Nou, dan komen jullie morgen,” wuifde meneer De Boer.

„Mijn zaak is elke dag open.”

„Afgesproken. Tot morgen!” Sietse stapte met het hele stel weer in de Kameleon en voer terug naar het meer.

„Laten we naar Jellema gaan om te vragen of we de praam mogen gebruiken,” stelde Sietse voor.

„Maar hoe weten we nou hoeveel kilo papier we hebben?” vroeg Kees.

„Dat zal meneer De Boer wel wegen,” dacht Louw.

„Ik weeg het liever zelf,” zei Sietse. „Er staat in de smederij een oude bascule en daarmee kunnen we alle pakken wegen.”

„Dat doen we,” stemde Hielke met hem in. „Dan kunnen we precies uitrekenen hoeveel geld het opbrengt.”

„Is vier cent per kilo genoeg?” vroeg Kees.

Halbe haalde zijn schouders op. „Ik heb er geen verstand van, maar de pakken wegen wel zwaar. Ik kon ze nauwelijks op de kar tillen.”

Bij de boerderij van Jellema lag de praam voor de wal. Maar toen de jongens er aanlegden, zagen ze dat de praam niet leeg was. Er lagen palen in en een bos prikkeldraad.

„Dat is pech,” zuchtte Hielke teleurgesteld. „De praam is in gebruik!”

Gerben kwam aanlopen vanaf het erf. Hij droeg een grote zware houten hamer over zijn schouder en een plastic emmer

met gereedschap in zijn hand.

„Aha!” riep hij. „Daar zijn de schippers van de Kameleon. Komen jullie me helpen?”

„Wij zouden de praam graag willen gebruiken voor ons papier,” legde Sietse uit.

„Maar dat kan,” zei Gerben. „Als jullie me nu helpen, is de praam straks voor jullie!”

„Wat moeten we dan doen?” wilde Kees weten.

„Jullie varen met me naar het weiland voorbij de stenen brug,” legde Gerben uit. „Daar moet ik deze palen met prikkeldraad langs de kant slaan, want er gaan steeds koeien door de sloot.”

„Is dat alles?” vroeg Sietse.

„Jawel, kapitein,” antwoordde Gerben. „Dus wat doen we? Gaan jullie mee?”

„Goed,” knikte Sietse en Gerben maakte de praam los waarna de Kameleon hem naar het weiland begon te duwen. Het was ongeveer tien minuten varen en toen werden de palen op de wal gelost. Gerben legde de eerste paal bij het begin van de sloot en liep vervolgens vijf grote passen verder. „Hier de volgende paal, jongens,” wees hij.

De jongens kwamen nu de palen aandragen naar de plaatsen die Gerben om de vijf meter aanwees. Toen alle palen waren

neergelegd begon Gerben met de grote hamer de eerste paal in de grond te slaan. Kees telde de slagen, het waren er vijf en toen stond de paal stevig genoeg.

„Wie doet me dat na?” vroeg Gerben.

Sietse wilde het wel proberen, maar pas bij de tiende slag stond de paal stevig genoeg. Allemaal mochten ze nu een paal in de grond slaan. De jongens vonden het leuk werk, maar zo vlug als Gerben konden ze het niet.

„Ik kan het wel in drie slagen doen,” schepte Gerben op en omdat het al de laatste paal was, zou hij dat extra kracht vergende kunstwerk eens even vertonen. Hij zwaaide de grote hamer een paar maal woest rond en sloeg toen raak. De paal schoot de grond in.

„Dat is eenmaal,” riep Kees.

Opnieuw zwaaide Gerben de hamer rond en gaf toen een nog zwaardere klap op de paal.

„Dat is tweemaal,” telde Kees.

Hielke vond dat de paal al stevig genoeg stond, maar Gerben wilde nog een extra harde klap geven en zwaaide de hamer nog wilder rond.

„Daar gaat-ie dan voor de derde keer!” brulde Kees en Gerben liet de hamer op de paal neersuizen. Maar hij had ditmaal minder goed gericht: de hamer ging net voorbij de

kop van de paal, zodat de steel met alle geweld op de paal neerkwam en prompt kapotging. De kop van de hamer viel in het gras en Gerben keek beteuterd naar het stuk steel dat hij nog in zijn handen hield.

De jongens moesten hard lachen.

„Eigen schuld,” riep Sietse. „Jij ook altijd met je opschepperij!”

„Er is niets aan de hand,” vond Gerben. „De palen zitten erin en morgen repareer ik de hamer even.”

Daarna werd het prikkeldraad met krammen boven op de palen vastgespijkerd en was het karwei klaar.

„Jullie hebben me goed geholpen,” glunderde Gerben. „Vele handen maken licht werk. Behalve de handen van Wobbe, want die deden nooit iets.”

„Wie is Wobbe?” vroeg Louw.

„Wobbe is knecht geweest bij boer Brandsma,” vertelde Gerben. „Maar het was geen goede knecht. Wobbe was liever lui dan moe. In plaats van te werken hield hij zijn handen het liefst diep in zijn zakken. ‘Ga je soms emigreren?’ vroegen de mensen hem. ‘Je handen zijn al ingepakt voor de reis.’ Maar daar lachte Wobbe om en hield zijn handen steeds in zijn zakken. Totdat op een dag zijn handen eraf vielen als dorre bladeren van een boom!”

„Dat bestaat toch niet?“ vroeg Kees. „Je handen kunnen niet zomaar van je armen af vallen.“

„En toch is het waar,” riep Gerben. „De handen van Wobbe kregen nooit enig zonlicht. Daardoor gingen zij schimmelen en vielen er toen af.”

„Ha ha ha, die is weer goed,” lachte Halbe vrolijk. „Hoe kom je aan die verhalen, Gerben?”

„Hoe ik eraan kom?” vroeg Gerben. „Jij denkt toch niet dat ik ze koop? Nee jongetje, het is allemaal eigen werk. Alles wordt door mij persoonlijk zelf bedacht. Er zijn maar weinig mensen die zo goed kunnen fantaseren.”

„Zo goed kunnen liegen!” verbeterde Sietse.

„Met jou valt geen lol te beleven,” gromde Gerben. „Jij bent veel te nuchter. Laten we nu maar gauw naar huis gaan, want er komt regen.”

Vanuit het westen kwamen donkere wolken aandrijven en de kans op regen werd steeds groter. Sietse liet de Kameleon weer achter de praam duwen en snel voeren ze naar de boerderij van Jellema. Toen Gerben daar aan wal ging, vroeg Sietse: „Kunnen we de praam nu meenemen?”

„Dat zou niet verstandig zijn,” vond Gerben. „Als de praam bij jullie thuis voor de wal ligt, moet er de hele nacht een brandende lantaarn bij hangen. Jullie kunnen de praam beter

morgenvroeg komen halen.”

„Gerben heeft gelijk,” knikte Hielke. „Laten we gauw naar huis gaan, want ik voel al een paar spatjes!”

„Tot ziens,” groetten ze Gerben en daarna voeren de jongens snel weg. Bij de Woudaap ging Kees vlug aan wal en met de motor op volle kracht voer de Kameleon verder om zo gauw mogelijk thuis te zijn. Net toen de jongens het boothuis binnenvoeren, kletterde er een flinke bui op het dak neer.

„Dat was precies op tijd,” zei Sietse.

„Voor jullie wel, maar voor ons niet,” zuchtte Louw. „Want wij zijn nog niet thuis.”

„Jullie moeten een poosje blijven schuilen,” vond Hielke.

„Misschien wordt het straks even droog.”

„Kom op, naar de smederij,” zei Sietse en ze renden naar de achterdeur van de werkplaats. Nauwelijks waren ze binnen of Louw haastte zich door de voordeur weer naar buiten. Daar sprong hij achter op de bestelauto van de groenteboer, die naar het dorp reed. Tussen de sla en de worteltjes zat Louw te zwaaien naar zijn vrienden, die hem verbaasd nakeken.

„Dat deed hij handig,” zei Sietse bewonderend. „Zo komt hij droog thuis.”

„Maar ik zal nog even moeten wachten,” zuchtte Halbe en hij ging kijken naar Klinkhamer die met een lasbrander een stuk

uit een ijzeren plaat sneed. De felle vlam sneed door het ijzer heen alsof er een waterstraal door een dun laken spoot.

Druppels gesmolten ijzer vielen op de grond.

„Niet naar de vlam kijken, Halbe,” waarschuwde Hielke, „het is slecht voor je ogen.” „Wat is die vlam geweldig heet,” zei Halbe. „Het ijzer wordt er vloeibaar door.”

Hij bleef geboeid kijken tot Sietse hem vertelde dat het buiten bijna droog was.

Halbe stak zijn hand groetend omhoog „Dan ga ik ervandoor, tot ziens!” En hij rende in de richting van het dorp, nagekeken door Hielke en Sietse.

Het begon alweer te regenen en Hielke zei: „Halbe komt niet droog thuis. Hij krijgt de volle laag.”

De volgende morgen scheen de zon weer vrolijk en de vrienden verzamelden zich bij de smederij.

„Ben je gisteren nog nat geregend, Halbe?” vroeg Hielke.

„Gelukkig niet,” antwoordde Halbe. „Ik heb geschuild in het portiek van de school.”

„Kom,” zei Sietse, „laten we de bascule uit de smederij halen. Dan kunnen we het papier wegen.”

„Zullen we eerst de praam halen?” stelde Hielke voor. „Dan kunnen we het gewogen papier meteen laden.”

Dat vonden de jongens een goed idee. Ze stapten in de

Kameleon en voeren het meer op. Bij de Woudaap zat Kees achter het raam en toen zijn vrienden aanlegden, kwam hij niet naar buiten. Wel stak hij een hand op en riep iets, maar dat was niet te verstaan.

„Die slome zit zeker nog te eten,” zei Sietse. „We gaan eerst de praam wel halen en nemen hem op de terugweg mee.”

De Kameleon voer verder naar de boerderij van Jellema, waar de praam nog voor de wal lag. Sietse stuurde de Kameleon erachter en Hielke en Louw maakten de touwen los. Daarna voeren ze terug naar de Woudaap, waar Kees nog steeds achter het raam zat.

„Hij zal toch niet ziek zijn?” vroeg Hielke.

„Ja, van te veel eten,” spotte Sietse. Hij stuurde de beide boten tegen de wal. De jongens stapten uit en liepen naar het raam.

„Hé, joh! Ga je niet mee?” riep Sietse. „We moeten het papier laden. Wil je soms niet?”

Kees schudde zijn hoofd. „Ik mag niet.”

„Waarom niet?”

„Dat weet ik niet. Ik heb niets gedaan!”

„Dat is onzin. Waar is je vader?” wilde Sietse weten.

Kees wees naar het schuurtje naast de molen en zijn vrienden gingen er meteen heen. Dijkstra was daar aan het timmeren.

„Goedemorgen, Dijkstra,” groette Sietse. „Mag Kees met ons mee? Hij zou ons helpen bij het laden en lossen van papier.” „Hm,” bromde Dijkstra. „Die kwajongen verdient het dat hij de hele vakantie in huis moet blijven.”

„Maar dan wordt hij ziek,” verzekerde Sietse de vader van Kees.

Die opmerking deed Dijkstra even nadenken. „Nou, vooruit dan maar,” gromde hij ten slotte. Hij liep naar het raam en wenkte Kees om naar buiten te komen.

Kees haastte zich de deur uit. Hij wilde meteen naar de Kameleon gaan, maar Dijkstra hield hem tegen en zei: „Als jij nog eenmaal het hart in je lijf hebt om de mensen te laten schrikken, kom jij in geen drie weken meer op straat! Begrepen?”

„Maar ik heb niets gedaan,” riep Kees. „Niets, niets! Helemaal niets!”

„En ik waarschuw je, dat ik je die streken prompt zal afleren.” Dijkstra liet zijn zoon los en Kees ging met zijn vrienden mee. Nauwelijks voeren ze verder of Hielke vroeg hoogst nieuwsgierig: „Wat is er gebeurd, Kees?”

„Niets,” beweerde Kees. „Die gekke Gerben was weer eens bang in het donker. Hij beweerde dat ik hem aan het schrikken had gemaakt.”

„Waar schrok hij dan van?” vroeg Sietse.

„Van een schoteltje,” hoonde Kees.

„Een vliegende schotel?” vroeg Louw lachend.

„Welnee. Moeder had een schoteltje melk buiten gezet voor onze poes. Dat schoteltje schoof over de weg toen Gerben voorbijkwam. Het maakte een krassend geluid op de straatstenen en doordat Gerben in het donker niet zag wat daar was, stapte hij van zijn fiets en riep: 'Dijkstra! Komt u even kijken?' Vader ging naar buiten met een zaklantaarn en toen ontdekten hij en Gerben het schoteltje, dat ondersteboven midden op de weg lag. En wat zei Gerben? 'Dat is een streek van Kees! Hij laat het schoteltje over de weg glijden om mij aan het schrikken te maken.' Dat geloofde vader meteen en hoewel ik al in bed lag, kreeg ik een aframmeling en mocht ik vanmorgen niet de deur uit.”

„Hoe liet je dat schoteltje over de weg glijden?” wilde Sietse weten.

„En ik heb je net verteld dat ik van niets weet,” antwoordde Kees verontwaardigd.

„Het zou toch geen wonder zijn geweest als jij het wel gedaan had?” zei Sietse. „Jij hebt al zo vaak van die grappen uitgehaald.”

„Ik denk dat de poes het heeft gedaan,” legde Louw uit. „Zij

had het schoteltje omgegooid en probeerde het toen weer recht te zetten, maar daardoor schoof het steeds verder de straat op.”

„Dat bestaat niet,” riep Hielke. „Onze poes raakt het schoteltje nauwelijks aan als ze drinkt. En ze morst geen druppeltje.”

„Precies,” knikte Kees. „Onze poes doet het net zo. Daarom heeft ze het schoteltje dan ook beslist niet omgegooid. Maar wie het wel gedaan heeft, is voor mij een raadsel!”

„Misschien wordt het raadsel nog eens opgelost,” dacht Sietse. „Maar nu gaan we eerst papier laden.”

Hij stuurde de boten onder de brug door en legde aan bij het grasveldje achter de smederij. De jongens gingen de bascule uit de werkplaats halen, waarbij Klinkhamer hun uitlegde hoe zij moesten wegen.

„Kijk,” wees hij, „wanneer jullie een kilogram op het gewichtenplankje zetten, kan er tien kilo op de bascule om de zaak in evenwicht te brengen.”

„Dus,” begreep Hielke, „het gewicht dat nodig is om de weegschaal in evenwicht te brengen, moet met tien vermenigvuldigd worden?”

„Goed zo! Jij hebt het begrepen,” prees Klinkhamer. „Laat maar eens zien hoe het moet.”

Er werd een pak papier op de bascule gelegd en Hielke moest tweeëneenhalve kilo op het gewichtenplankje zetten om de weegschaal in evenwicht te brengen.

„Dat papier weegt tienmaal tweeëneenhalf is vijfentwintig kilo,” rekende Hielke voor.

„Dat is geweldig!” riep Halbe.

„Het is precies voor een gulden,” merkte Sietse op.

„Oei, dan moeten we honderd pakken hebben,” zei Louw.

„Maar die hebben we vast niet.”

„Laten we maar gauw doorgaan met wegen,” vervolgde Hielke. „Dan kunnen we zien hoeveel we hebben.”

Na een paar uurtjes was de hele stapel gewogen en bleek er in totaal eenentwintighonderd kilo papier te zijn, dat nu netjes in de praam lag opgestapeld. Sietse berekende dat het vierentachtig gulden zou opbrengen en dat was volgens hem zestien gulden te weinig.

„Maar ik vind het al meer dan genoeg,” riep Halbe en hij glunderde van plezier nu hij zoveel geld zou krijgen.

„Toch ga ik proberen er meer voor te vangen,” zei Sietse.

„Maar eerst zal ik de Kameleon bijtanken.” Hij haalde een blik benzine en vulde de tank.

Veldwachter Zwart kwam bij de jongens kijken. „Zeg, Halbe,” begon hij, „was jij gisteravond bij de school?”

„Jawel, meneer Zwart. Ik heb geschild in het portiek,” antwoordde Halbe beleefd.

„Hoe laat was dat?” vroeg Zwart.

„Om ongeveer vijf uur. Ik was op weg naar huis.”

„En je hebt niets bijzonders gezien bij de school?”

Halbe keek verbaasd. „Nee meneer, ik heb niets gezien. Is er iets gebeurd?”

„Er is ingebroken,” antwoordde Zwart. „Het spaargeld voor een uitstapje is gestolen.”

„Wat gemeen!” riep Sietse. „Wie doet nou zoiets?”

„Ik niet!” Halbe schudde verontwaardigd zijn hoofd. „Wie dat denkt, deugt zelf niet!”

„Ik heb jou niet verdacht, Halbe,” zei Zwart. „Maar ik hoopte dat jij misschien iets gezien had omdat je daar schuilde.

Verder heb ik geen vragen meer. Gaan jullie het papier verkopen?”

„Ja, we hebben eenentwintighonderd kilo,” vertelde Kees.

„Tjonge. Dat is dan wel meer dan honderd gulden waard,” merkte Zwart op. „Veel succes, jongens!”

Zwart vertrok en de jongens zagen hoe hij met zijn ene been een beetje moeilijk liep. De knie was zeker nog steeds pijnlijk door de val tegen het pak papier.

„Wie zou er bij de school hebben ingebroken?” vroeg

Hielke.

„Misschien dezelfde dief die Halbe bestolen heeft,”
antwoordde Louw.

„Als dat waar is,” zei Kees, „dan moet hij nog steeds hier in de
buurt zijn. Ik zal goed opletten of ik hem ook ergens zie.”
En dat besloten ze allemaal te zullen doen.

HOOFDSTUK VII

De jongens zijn best tevreden en Zwart krijgt een cadeau

De touwen van de praam werden losgegooid en de Kameleon begon te duwen. De papierhandelaren gingen op reis naar het dorp aan de overkant van het meer.

„We kunnen het papier wel een beetje nat maken,” stelde Kees voor. „Dan weegt het zwaarder. Hoe meer kilo’s, hoe meer geld.”

„Ben je gek,” antwoordde Hielke. „Dan trekt die koopman er een paar kilo’s af en geloof maar dat hij er dan eerder te veel dan te weinig aftrekt.”

Zij voeren onder de brug door en de brugwachter, die naar hen stond te kijken, riep: „Jullie hebben een brandbare lading! Hebben jullie wel een blusapparaat aan boord?”

„Ja zeker,” liet Sietse weten. „Kijk maar.”

En hij hield een emmertje omhoog. Dat was het beste blusapparaat dat er bestond, want het weigerde nooit en er was water in overvloed.

Op het meer begon de Kameleon sneller te varen. Er kwam meer wind en het was maar goed dat het papier in pakken was

samengebonden, want anders zou er heel wat zijn weggewaaid. Dan had het meer spoedig bezaaid gelegen met oude kranten en dat zou volgens Kees een prachtig gezicht zijn geweest. De zeilboten hadden dan tussen papieren schotsen door moeten laveren.

„Maar dan zouden we de politie op ons dak krijgen,” wist Hielke, „en moesten we alles weer opvissen. Dat zou ons dan heel wat tijd gaan kosten.”

Een grote vrachtboot kwam hun tegemoet en de praam danste woest over de hoge golven die achter het schip aanrolden.

„Zagen jullie dat?” riep Louw. „Het voorste stuk van de praam kwam even helemaal boven water!”

„Ja,” knikte Sietse. „Daar heb ik bij het laden al rekening mee gehouden en de vracht over de hele praam verdeeld. Dan kan hij niet doormidden breken.”

„Praat geen onzin,” bromde Hielke. „Een praam breekt niet. Dat kan wel gebeuren bij een lange rijnaak als die niet goed geladen is.”

„Ik maakte maar een grapje,” lachte Sietse.

Ze naderden algauw de overkant en voeren het kanaal in naar het dorp.

„Nu zullen we snel weten hoeveel de koopman wil betalen,”

zei Kees handenwrijvend.

„Minstens honderd gulden,” voorspelde Sietse met overtuiging.

„Dat zeg jij,” zei Louw. „Maar ik moet het eerst nog zien!”

„Wacht maar af,” mompelde Sietse en hij temperde de snelheid, want ze voeren Jonkersveen binnen. Even daarna legden ze bij het pakhuis van meneer De Boer aan. De deur stond wijdopen en toen de jongens aan wal gingen, kwam achter uit het pakhuis meneer De Boer naar voren, die naar de vracht in de praam keek.

„Een mooi partijtje, vindt u niet?” zei Sietse.

„Hoeveel kilo's zijn dit?” vroeg meneer De Boer.

„Eenentwintighonderd,” antwoordde Sietse.

„Dat heb ik dan goed geschat,” vond meneer De Boer. „Ik dacht al dat het twee ton was.”

„En wat geeft u ervoor?”

„Dat heb ik jullie toch al verteld? Ik geef vier cent per kilo. Dus dat wordt voor de hele partij vier en tachtig gulden.”

„Dat is te weinig,” zei Sietse.

„Het is de normale prijs,” riep meneer De Boer.

„Als we ermee naar de stad gaan,” blufte Sietse, „krijgen we er meer voor!”

Dat was grootspraak van hem, want Sietse wist niet eens waar

hij in de stad een handelaar kon vinden.

„Hebben jullie dan met iemand getelefoneerd?” vroeg meneer De Boer.

„Ja zeker,” loog Sietse. Daarmee bedoelde hij dat hij wel eens met iemand had getelefoneerd, maar nog nooit met een handelaar uit de stad.

„Je moet niet vergeten dat het varen naar de stad extra benzine kost. Dat moeten jullie ook rekenen.”

„We krijgen de benzine gratis van vader,” vertelde Sietse.

„Hm,” bromde meneer De Boer. „Ik zal jullie honderd gulden betalen, hoewel er voor mij dan een groot deel van de winst verloren gaat.”

„De politie zegt dat we hier voor minstens honderd gulden hebben,” zei Sietse.

„Wat? De politie?” riep meneer De Boer verbaasd.

„Hebben jullie die er ook al bij gehaald?”

„Ja! Veldwachter Zwart was erbij toen wij vertrokken,” zei Sietse.

„En heeft hij gezegd dat jullie er meer dan honderd gulden voor moesten krijgen?”

„Ja!”

„Verdraaid!” riep meneer De Boer. „Hij heeft nog gelijk ook! Bij grotere hoeveelheden is de prijs niet vier maar zes cent

per kilo. Daar heb ik zo gauw niet aan gedacht. Dus betaal ik honderdzesentwintig gulden, maar dan moeten jullie wel de hele vracht in het pakhuis brengen!”

„Zullen we het doen, jongens?” vroeg Sietse.

„Als jullie maar weten dat ik geen cent meer geef,” zei meneer De Boer. „Ga er anders maar mee naar de stad.”

„We gaan lossen,” besliste Hielke. „Zegt u maar waar het papier moet liggen.”

Er werd een plaatsje in het pakhuis aangewezen en de jongens sjouwden de pakken naar binnen. Het duurde drie kwartier voor de praam leeg was en toen nam meneer De Boer Sietse mee in zijn woning om te betalen. Hij telde vijf briefjes van vijftientwintig plus een gulden op de tafel uit en hij hield Sietse een papier voor dat hij moest tekenen. Er stond op:

„Ontvangen van J. de Boer de somma van honderdzesentwintig gulden.” Sietse schreef zijn naam eronder en stak het geld in zijn zak.

„Jij kunt goed onderhandelen, jonge vriend,” merkte meneer De Boer op. „Je moet later handelaar worden. Je hebt er aanleg voor.”

Sietse lachte. Hij voelde zich heel tevreden met het behaalde resultaat en ging opgewekt terug naar zijn vrienden.

Meneer De Boer sloot de deur van het pakhuis en zei: „Als

jullie weer papier hebben, breng het dan bij mij. Jullie weten dat ik goed betaal.”

„Dat zullen we doen,” beloofde Hielke.

„Tot ziens, jongens!” Meneer De Boer ging naar binnen.

Sietse liet het ontvangen geld aan zijn vrienden zien. Hij gaf Halbe er honderd gulden van. Halbe was zo blij dat hij met moeite dankjewel kon zeggen, want hij hilde bijna van ontroering. Sietse deed alsof hij dat niet zag en startte de motor om de boten terug te laten varen naar het meer.

„We mogen niet mopperen,” vond Kees. „We hebben zesentwintig gulden extra. Dat is vijf gulden en een kwartje de man.”

„Maar ik hoef niet mee te delen,” vond Halbe. „Jullie hebben al zoveel voor mij gedaan, dat ik verder beslist geen cent meer wil hebben.”

„Goed zo!” riep Kees. „Dan krijgen wij ieder zeseneenhalve gulden.”

„Beslis jij dat?” vroeg Sietse nors.

„Nou ja, wat moeten we anders met dat geld doen?” vroeg Kees.

„In ieder geval niet versnoepen,” meende Sietse. „Want dat wil jij natuurlijk weer.”

„Sietse mag zeggen wat we met de rest van het geld zullen

doen,” stelde Louw voor. „Want we hebben dat geld gekregen doordat Sietse zo goed heeft gehandeld.”

Halbe en Hielke waren dat wel met Louw eens en Kees zei berustend: „Als jullie dat willen, vind ik het best. En wat ga je ermee doen, Sietse?”

„Ik weet het nog niet,” antwoordde Sietse, „maar dat overleggen we wel met elkaar.”

Ze voeren nu op het meer en zetten koers naar de boerderij van Jellema. Er stak een zeilbootje van wal waarin drie jongens zaten, die blijkbaar nog nooit gezeild hadden. Hun bootje tolde zo grillig in het rond dat andere zeilboten haastig een goed heenkomen zochten om geen aanvaring te krijgen. „Moet je dat zien,” wees Louw. „Die zijn zeker dronken. Ze kunnen hun boot niet meer recht sturen.”

„We gaan erheen,” besliste Sietse. Hij liet de praam drijven en voer naar de rondtollende zeilboot. Handig wist Sietse langsij de zeilboot te sturen en de sterke Kameleon hield hem nu in bedwang.

„Wat is er met jullie boot?” vroeg Sietse aan de jongens. „Kunnen jullie niet zeilen?”

„Hij luistert niet naar het roer,” riep de jongen op de achterbank.

„Maar jullie hebben het roerblad omhooggetrokken,” zag

Hielke. „Dat moeten jullie laten zakken.” En hij greep het touw dat boven op de helmstok rond een kikker was gewonden. Hij maakte het los, waarna een ijzeren plaat die met een scharnier aan het roer vast was gemaakt, naar beneden gleed. Zo werd het roerblad tweemaal zo groot. Meteen luisterde de boot goed naar het roer en de jongens konden normaal verder zeilen.

„We hebben deze boot gehuurd,” vertelde een van de jongens. „We wisten niet dat er roeren bestonden waarvan het blad op- en neergetrokken kan worden.”

„Dus jullie kunnen wel zeilen?” vroeg Sietse.

„O ja, dat gaat wel. Jullie worden vriendelijk bedankt voor de hulp.”

Daarop voer de zeilboot verder in de richting van het eiland. De jongens in de Kameleon keken hen na, tot ze opeens werden opgeschrikt door de luid toeterende hoorn van de politieboot, die bij de losdrijvende praam lag.

„Die lui zien ook alles,” mopperde Sietse en hij stuurde de Kameleon snel naar de praam.

„Wat heeft dit te betekenen, jongens?” vroeg de brigadier van de politieboot. „Jullie weten toch wel dat een vaartuig niet onbeheerd mag rondrijven? Daar komen ongelukken van.”

„We hebben even een zeilboot geholpen, meneer,” legde

Hielke uit. „Die was onbestuurbaar doordat de jongens met een opgetrokken roerblad voeren.”

„Aha, was het dat?” begreep de brigadier. „Er is ons gemeld dat hier gevaarlijk gemanoeuvreerd werd met een boot, maar dat hebben jullie inmiddels al opgelost? Dan maken wij er verder geen werk van. Zorgen jullie voor deze praam?”

„Ja meneer, wij brengen hem naar de boerderij van Jellema,” zei Sietse en hij stuurde de Kameleon achter de praam en liet hem weer duwen.

Halbe keek de politieboot na, die terugvoer naar de ingang van het kanaal en zei: „We hadden bijna een boete gekregen.”

„Welnee,” lachte Sietse. „Daarvoor kent de politie ons veel te goed.” Toen gaf hij vol gas zodat de snelheid veel groter werd. „Wat doe je nou?” vroeg Hielke verbaasd. „Waarom heb je plotseling zo’n haast?”

„Hé, kijk! Daar zijn de jongens uit de stad met hun ranke motorboot!” riep Kees. „Kun je ze nog voorbijvaren, Sietse?” „Dat ben ik al aan het proberen,” zei Sietse.

Maar dat ging niet zo gemakkelijk. De Kameleon met de praam voer precies even snel als het motorjachtje. De twee jongens die achter in de boot deze wedstrijd vol spanning gadesloegen, keken opgelucht toen bleek dat de Kameleon

hen ditmaal niet kon passeren.

Intussen naderde de Kameleon de boerderij van Jellema en Sietse stopte de motor. De praam en de Kameleon hadden voldoende snelheid om de wal te bereiken.

„Hoera,” riepen de stadsjongens. „Wij hebben gewonnen.”

„Dat is geen kunst,” hoonde Louw. „Die hakkepuffer van jullie kan zelfs geen roeiboot trekken!”

„Laat ze maar,” suste Hielke. „Ze weten best dat de Kameleon veel sterker en sneller is.”

Sietse stuurde naar de wal en de praam werd weer bij de boerderij vastgelegd.

Vanaf het erf kwam Gerben aanlopen. „Hoe is het gegaan, jongens? Hebben jullie goede zaken gedaan?”

„We kregen honderdzesentwintig gulden!” riep Kees.

„Dat is geweldig,” vond Gerben. „Dan heeft Halbe dus zijn geld terug. Wat zal zijn grootmoeder blij zijn!”

„Ja, en ik ook,” riep Halbe en hij liet vier briefjes van vijftentwintig gulden zien.

„Zeg, Gerben,” begon Hielke. „Weet jij iets te bedenken waaraan wij het overgebleven geld kunnen geven?”

„Schenk het aan het fonds voor ontwikkelingshulp,” zei Gerben. „Of aan de dierenbescherming of aan het Rode Kruis of aan het Leger des Heils of aan de kankerbestrijding

of aan de kerk of aan de kinderbescherming of aan... nou ja, er is zoveel waar geld voor nodig is.”

„Dan geef ik het aan Zwart,” zei Sietse.

„Wat?!” riep Gerben verbaasd. „Hoe krijg je dat in je hoofd?”

„Zwart heeft een zere knie,” vertelde Sietse. „Hij heeft zich gestoten aan een pak papier dat van onze kar rolde.”

„Ja! Vlak voor zijn fiets,” verduidelijkte Kees. „Het was boem en Zwart vloog van de fiets boven op het pak. Ik kon m’n lachen bijna niet houden.”

„Het was helemaal niet leuk,” vond Louw. „Zwart had wel een arm of een been kunnen breken. We mogen hem best een cadeautje geven.”

„Ik vind het wel sportief,” vond Gerben. „Geef Zwart maar een lekkere fles drank. Daar kikkert hij vast van op en misschien gaat hij dan dansen en is zijn knie weer beter.”

„Als jij niets beters weet,” spotte Sietse, „kunnen we beter maar weggaan.”

Maar ze bleven even wachten op een bootje met aanhangermotor dat snel naar de boerderij kwam varen. De man die aan het stuur zat, was Sjoerd de postbode. Hij stopte bij Gerben en de jongens en wenkte.

„Hallo, vrienden. Gaan jullie naar huis? Zullen we een

wedstrijd houden wie het eerste bij de brug is?”

„Opschepper,” zei Gerben. „Volgende week krijg ik ook een aanhangmotor. Dan vaar ik sneller dan die koffiemolen van jou!”

Sjoerd ging de strijd aan. „Dat zou ik wel eens willen zien, want mijn boot gaat het hardst van allemaal.”

„Wedden dat ik je voorbijvaar als ik je tegenkom?” vroeg Gerben.

Sjoerd werd kwaad. „Dat red je nooit. Jij wilt altijd een ander overbluffen!”

„En toch vaar ik je voorbij als ik je tegenkom,” hield Gerben vol.

Louw begon luid te lachen.

„En ik wed om een rijksdaalder dat het je niet lukt,” riep Sjoerd opgewonden.

„Afgesproken,” knikte Gerben. „De jongens zijn getuige. Ik krijg een rijksdaalder als ik je voorbijvaar zodra ik je tegenkom.”

Alle vrienden stonden nu net als Louw hard te lachen en gingen nog harder lachen toen Sjoerd kwaad riep: „Sta niet zo stom te grinniken! Gerben is een grote opschepper. Hij denkt dat hij altijd alles beter kan dan een ander, maar ik durf het best tegen hem op te nemen!”

„Dus de weddenschap gaat door?” vroeg Gerben.

„Natuurlijk,” riep Sjoerd, „want hij verliest het toch!”

„Goed,” besloot Gerben. „Jij betaalt mij een rijksdaalder als ik jou voorbijvaar wanneer ik je tegenkom!”

Sjoerd gaf niet meteen antwoord omdat de jongens nu dubbel lagen van het lachen.

Toen begon hij argwaan te krijgen en vroeg: „Hoe zeg je dat?

Ik moet jou een rijksdaalder betalen als je mij voorbijvaart zodra je me tegenkomt?... Tegenkomt?... Ja, dank je de

koekoek! Iedereen die mij tegenkomt, vaart me voorbij. Nee! Je moet me voorbijvaren als je me probeert in te halen!”

„Hè hè,” zei Gerben spottend. „Kom je er eindelijk achter?

Als je altijd zo traag van begrip bent, is het geen wonder dat de post vaak een dag te laat wordt bezorgd!”

„Dat is niet waar,” verdedigde Sjoerd zich woest. „De post wordt altijd meteen bezorgd!”

„Laat je toch niet verder in de maling nemen, Sjoerd,” zei Sietse. „Hij doet nooit anders dan plagen.”

„Jij hebt gelijk, Sietse. Laat die varkenskop de koeien maar voor de gek houden!” schold Sjoerd en toen liet hij zijn bootje snel verder varen.

„Ga jij maar naar de Middellandse Oostzee!” riep Gerben hem na.

„Dat kan niet,” wist Kees. „De Middellandse Zee en de Oostzee liggen ieder aan een heel andere kant van Europa.”

„Hé joh, dat is weer een grapje van Gerben,” riep Louw lachend. „Dat begrijp je toch wel?”

„En toch sta je er versteld van hoeveel onbegrip er in de wereld is,” zei Gerben. „Dat is nu wel weer bewezen. Tot ziens, vrienden!”

De grote fantast ging terug naar de boerderij en de jongens voeren naar huis.

„Je kunt wel geweldig met Gerben lachen,” merkte Halbe op.

„Ik lag dubbel toen Sjoerd hem maar niet snapte.”

„Maar als Gerben zelf geplaagd wordt,” zei Sietse, „schreeuwt hij moord en brand. Want hij kan niet tegen plagen. Daar weet Kees alles van!”

„Ikke?” vroeg Kees verbaasd. „Hoe kom je daar bij?”

„En jij hebt gisteren nog een pak slaag gehad omdat Gerben schrok van een schoteltje dat over de weg schoof!”

„Dat is waar!” riep Kees. „Hij gaf mij de schuld hoewel hij niemand had gezien. Maar vanavond ga ik net zo lang opblijven tot ik zelf heb gezien hoe het schoteltje over de weg schuift. Want dat is voor mij een raadsel.”

De Kameleon had de Woudaap bereikt en Kees stapte uit.

„Tot vanmiddag.” Hij haastte zich het huis in.

„Kees heeft alweer trek in eten,” lachte Hielke.

„Ik ook,” liet Sietse weten.

„Dat komt van het laden en lossen,” grapte Louw.

En daarom voeren zij extra snel naar huis.

Aan tafel vertelden Hielke en Sietse hoe goed zij het papier hadden verkocht en dat vond moeder Klinkhamer heel fijn voor Halbe en zijn grootmoeder.

„Het zal wel feest zijn bij opoe Hoekstra,” dacht Klinkhamer.

„De oude vrouw heeft het niet ruim. En als Halbe ook zo’n goede eter is als die knapen van ons, komt dat geld haar goed van pas. Want voor Halbe die honderd gulden heeft opgegeten, is zijn vakantie wel voorbij.”

„We hebben nog zesentwintig gulden over,” vertelde Sietse.

„Daarvoor willen we voor meneer Zwart een cadeau kopen. Maar wat zullen we hem geven? Weet u iets leuks, vader?”

„Tja,” peinsde Klinkhamer. „Zwart is graag aan het tuinieren. Misschien kunnen jullie hem daar iets voor geven? Of trakteer hem op sigaren. In zijn vrije tijd rookt hij die graag.”

„Waarom willen jullie meneer Zwart iets geven?” vroeg moeder.

De jongens vertelden hoe het kwam dat Zwart een zere knie kreeg en Sietse zei dat hij, door de opmerking van Zwart dat het papier meer dan honderd gulden waard was, meer geld

had ontvangen dan hij verwacht had.

„Nou, geef meneer Zwart een verbandtrommel,” stelde moeder voor. „Dat is altijd handig als je je bezeerd hebt.”

„Zwart heeft alles in huis voor Eerste Hulp Bij Ongelukken,” wist Klinkhamer.

„Dan wordt het een moeilijke zaak, jongens,” vond moeder.

„Ik zou het echt niet weten.”

„Maar moeder, daar hoeven wij ons hoofd niet over te breken,” zei Klinkhamer. „De jongens bedenken zelf wel iets en je zult er verstoeld van staan waarmee ze ten slotte te voorschijn zullen komen. Ze zorgen toch altijd voor bijzondere verrassingen?”

Vader had gemakkelijk praten, vond de tweeling, want wat moesten ze nou aan meneer Zwart geven?

’s Middags, toen het hele stel weer bij elkaar was, werd er druk overlegd wat voor cadeau er voor de veldwachter gekocht moest worden.

Kees stelde voor om een hele grote doos gebakjes naar het huis van Zwart te brengen. Kees sprak over brengen, niet over laten bezorgen, want de snoeper wilde er graag bij zijn als Zwart de doos open zou doen. Allicht kreeg hij dan ook een gebakje. Dat zijn vrienden dat plan meteen doorhadden, vond Kees lang niet leuk en hij zei dat hij zich er verder niet

meer mee wilde bemoeien. Wie het beter wist, moest dan ook maar voor iets zorgen.

„We kunnen de etalages gaan bekijken,” begon Louw, „dan zien we misschien iets.”

„Laat me niet lachen,” riep Kees. „Als je etalages wilt zien, moet je niet hier zijn. In Jonkersveen zijn veel grotere winkels.”

„Hij heeft gelijk,” moest Sietse toegeven. „Dat doen we! We varen naar de overkant. Kom mee in de boot!”

De Kameleon werd gestart en voer weer naar het meer. Het was er druk met zeilboten en motorjachten en Sietse lette extra goed op om geen botsing te krijgen. De sterke Kameleon zou best een stootje kunnen verdragen, maar als hij een andere boot zou kraken, konden de jongens aansprakelijk gesteld worden voor de schade. Daarom voer Sietse langs de route die door rode en zwarte tonbakens werd aangeduid. Daar had het doorgaande scheepvaartverkeer voorrang op kruisend verkeer. Dat betekende natuurlijk niet dat de Kameleon nu maar raak kon varen en dat iedereen ogenblikkelijk ruim baan voor hem moest maken.

Integendeel, af en toe moest Sietse snelheid minderen om een zeilboot die bezig was de vaargeul over te steken, te laten voorgaan.

Toch kwam er door een misverstand bijna een botsing. Een zeilboot wilde de vaargeul oversteken, maar de stuurman zag opeens de Kameleon naderen. De man weifelde of hij nog voor de Kameleon langs zou gaan of dat hij zou wachten om achter de Kameleon langs over te steken. De stuurman besloot tot het laatste en hij stuurde zijn boot in de richting vanwaar de Kameleon kwam.

Dat verraste Sietse want hij had verwacht dat de zeilboot wel zou oversteken en dat hij dan achter de boot langs kon passeren. Het gevolg was dat de boten nu recht op elkaar in voeren.

Sietse liet meteen de hoorn tweemaal klinken en gelukkig begreep de stuurman van de zeilboot dat volgens dit signaal de Kameleon links ging passeren. Dus stuurde hij gauw naar de andere kant en gleden beide boten rakelings langs elkaar. „Goed gedaan, jongens,” riep de stuurman en Sietse stak zijn hand op als groet.

„Ik dacht, dat is raak,” zei Halbe. „Wat een geluk dat die man naar de goede kant stuurde.”

„Dat kwam door het signaal dat Sietse gaf,” wist Louw. „Twee stoten op de hoorn betekent: ik vaar naar links. Eén stoot is naar rechts en drie stoten betekent: ik vaar achteruit. Maar er zijn veel zeilers die de signalen niet kennen en dan komen er

botsingen.”

„Met alle gevolgen van dien,” vulde Kees aan. „Zo’n zeilbootje moet het flink bezuren tegen de Kameleon. Want die is zo onverwoestbaar, dat Sietse niets te vrezen heeft bij een aanvaring.”

„Maar wel als hij een ijsbreker ontmoet,” bedacht Louw.

„Die zal ik nooit ontmoeten,” wist Sietse, „want in de winter ligt onze boot op het droge.”

Zonder verdere moeilijkheden bereikten ze de overkant en voeren naar het dorp. Sietse legde weer aan bij het erf van de melkboer, want zo kwamen zij het snelst bij het plein waaraan de winkels stonden. De jongens staken een hand op naar de vrouw die achter het raam stond te kijken en Sietse riep: „Mag onze boot hier een kwartiertje liggen?”

De vrouw knikte en de jongens liepen door het nauwe straatje tussen de woningen naar het plein. Daar begonnen ze de etalages te bekijken.

„In die winkel ging Gerben toen een nieuw pak kopen,” wees Hielke.

„Ja,” bevestigde Sietse. „Gerben nam meteen het eerste het beste pak en dat hield hij aan. ‘Pak m’n oude plunje maar in een krant,’ zei hij. De verkoper had nog nooit zo’n bijzondere klant gehad.”

„Gerben zegt altijd gekke dingen als hij in een winkel komt,” wist Hielke.

„We kunnen hier wel een mooi overhemd en een das voor Zwart kopen,” zei Kees en hij wees naar de vele overhemden en dassen die in de etalage lagen uitgestald.

„Weet jij wat voor maat boord Zwart heeft?” vroeg Louw. Sietse schudde zijn hoofd en zei tegen Kees: „Nee, dat kunnen we niet doen, we moeten iets anders zoeken.”

Ze bekeken de etalage van een horlogewinkel, maar wat daar allemaal te koop lag, was veel te duur. Bij een fruitwinkel lag de etalage vol met dikke roodwangige appels en dat vond Kees wel een leuk cadeau.

„Wil je voor zesentwintig gulden appels kopen?” vroeg Hielke. „Dan zal Zwart hard moeten eten anders zijn de laatste al verrot.”

„Dan gaan wij hem wel een handje helpen,” stelde Kees voor.

„Hé jongens, ik zie wat,” juichte Sietse en hij wees naar de overkant van het plein, waar voor een winkel diverse tuinstoelen stonden uitgestald. Hij liep er meteen heen en ging in een van de grootste stoelen zitten.

„Dat is niet gek,” zeiden zijn vrienden. „Daarmee kan Zwart prachtig in zijn tuin zitten!”

Toen de winkelier zag hoe een van die belhamels in een stoel

was gaan zitten, kwam hij haastig naar buiten en riep bars:

„Hé, jij! Ga uit die stoel vandaan! Als jullie ze groezelig maken, kan ik ze niet meer verkopen!”

„Wat kost deze stoel?” vroeg Sietse.

„Dat is nog wel een van de duurste,” antwoordde de man.

„Vooruit! Sta op!”

„Maar ik wil hem kopen,” verklaarde Sietse. „Wat kost-ie?”

De man begon te begripen dat Sietse een klant was en hij zei nu heel wat vriendelijker: „Die stoel kost zevenentwintig gulden. Maar ik heb ze ook goedkoper. Die daar kost elf gulden en die kleine zeveneneenhalf.”

„Ik wil liever deze hebben,” wees Sietse, „maar ik heb niet meer dan zesentwintig gulden. Zeg jongens, wie heeft er nog geld?”

Ze begonnen allemaal hun zakken te doorzoeken en het resultaat was dat er met centen, stuivers en dubbeltjes nog zestig cent bijeen werd gebracht.

„We hebben veertig cent te weinig,” zei Sietse.

„Moeten jullie de stoel aan iemand cadeau geven?” vroeg de winkelier.

„Ja, aan onze veldwachter.”

„Nou, dan schenk ik die veertig cent,” lachte de winkelier. Sietse betaalde hem zesentwintig gulden en zestig cent en

mocht de stoel meenemen. De winkelier vouwde hem op en Sietse droeg hem naar de Kameleon.

„Het is een prachtige stoel,” vond Kees. „Je kunt er zelfs in zitten als het regent, want er zit een dakje boven.”

„Welnee, daar is dat dakje niet voor,” legde Louw uit. „Dat is tegen de zon. Als die te veel in je ogen schijnt, duik je weg onder het luifeltje.”

„Juist, Louw,” knikte Hielke. „Het is een zonneschermpje en niet een regendak, want dit doek is niet waterdicht.”

„Maar de stoel zit lekker,” betoogde Sietse.

„Mag ik er ook even in zitten?” vroeg Louw.

Natuurlijk mocht hij dat. De stoel werd uit elkaar gevouwen en Louw kon plaatsnemen. De mensen keken lachend naar de jongens, die nu om de beurt midden op straat in een stoel gingen zitten. De vrienden trokken zich niets van de voorbijgangers aan en waren het er eenstemmig over eens dat de stoel heerlijk zat en dat Zwart er wel blij mee zou zijn. En zo gingen de jongens vrolijk naar huis, waar zij de stoel aan Klinkhamer lieten zien. Ook hij vond het een heel nuttig cadeau.

„Het geraamte is van stevige buizen gemaakt,” merkte hij op.

„Maar dat oranje doek wordt hier in de smederij vuil, dus ga er maar gauw mee naar buiten.”

„Ja, we gaan naar meneer Zwart!” riep Sietse en opgewekt liep het hele stel de Dorpsstraat in naar het huis van de veldwachter.

Sietse belde aan en mevrouw Zwart deed open. „Dag, mevrouw,” groette Sietse. „We hebben een tuinstoel voor meneer Zwart!”

„Dat is een mooie,” antwoordde mevrouw Zwart. „Had mijn man die besteld?”

„Wij geven hem aan meneer Zwart cadeau,” verklaarde Sietse en Kees legde uit: „Uw man heeft zijn knie gestoten tegen een pak papier dat van onze kar rolde. Daarom geven we hem nu deze stoel.”

„Dat vind ik geweldig, jongens,” zei mevrouw Zwart. „Hij is in de tuin. Kom maar mee, dan gaan we hem verrassen.”

Tussen de rozenstruiken was Zwart bezig de grond te wieden en hij keek inderdaad heel verrast toen Sietse de stoel ontvouwde en op het grasveldje zette.

Mevrouw Zwart vertelde haar man waaraan hij dat cadeautje te danken had.

„Maar jongens,” reageerde Zwart lachend. „Dat hadden jullie niet hoeven doen. Mijn knie is al zo goed als beter. Maar het is wel een geweldige stoel.” Zwart ging erin zitten en zei dat hij er heerlijk in kon uitrusten. Hij bedankte de jongens dan ook

heel hartelijk.

En zo gingen onze papierhandelaren zeer tevreden naar huis. Het verdiende geld was reuzegoed besteed.

Toen Gerben een uur later voorbij het huis van de veldwachter kwam, zag hij Zwart in de tuin zitten.

„Hallo,” begon Gerben. „Wat is er met u?”

„Waarom vraag je dat?” vroeg Zwart ontstemd. „Wat zou er met mij moeten zijn?” „Neem me niet kwalijk,” zei Gerben, „maar ik heb u nog nooit zo in de tuin zien zitten.”

„Nou, en wat dan nog?” baste Zwart. „Mag ik in mijn eigen tuin zitten? Of heb je daar bezwaar tegen?”

„U hebt vast erge koorts,” zei Gerben. „Uw gezicht is zo rood en u bent zo opvliegend.”

„Loop door,” gebaarde Zwart. „Of wil je me ziek praten?”

Maar Gerben bleef staan en vroeg aan slager Kramer, die voorbijkwam: „Hoe vindt u dat Zwart eruit ziet?”

„Belabberd,” knikte de slager. „Bent u niet goed, meneer Zwart? Uw gezicht is zo rood!”

„Wat is hier te zien?” kwam bakker Van der Zee vragen en ook hij keek naar Zwart in de stoel.

„U zit daar goed, meneer Zwart!” riep hij.

„Zwart is ziek!” wees Gerben.

„Is het waar, meneer Zwart?” vroeg Van der Zee. „U heeft

wel een erg rode kleur.”

Daar kwam Sjoerd Bonnema aan. Nieuwsgierig voegde hij zich bij het groepje dat over de heg in Zwarts tuin keek.

„Wel verdraaid!” Woest stond Zwart op. „Jullie gaan er een rel van maken, hè? Vooruit, doorlopen. Het is hier geen kermisattractie.”

„Toch wel,” zei Gerben, „want nu is uw gezicht weer normaal. Daarnet had het de kleur van een sinaasappel.”

„Wegwezen jij, of ik zet je op de bon,” dreigde Zwart. „Jij maakt altijd herrie. En als jij je medeburgers niet met rust kunt laten, zal ik je wel een tijdje opsluiten.”

„Ik vroeg alleen maar hoe het met u was,” mopperde Gerben. Toen ging hij gauw met de anderen mee, want Zwart was echt kwaad.

's Avonds vroeg Zwart aan Klinkhamer een ijzerzaag te leen.
„Ik moet even een paar stangetjes doorzagen,” vertelde hij.

„Boven de stoel die de jongens mij gaven, zit een luifeltje. Maar als de zon erop schijnt, geeft de oranje kleur van het doek een vreemd lichteffect op het gezicht van de persoon die eronder zit. Daarom haal ik dat luifeltje eraf omdat anders iedereen mij vraagt of ik ziek ben.”

„Ha ha,” lachte Klinkhamer. „Dat vind ik grappig.”

„Het is helemaal niet grappig,” vond Zwart. „Een uur geleden toen ik even zat uit te rusten, stonden er in een ommezien vier mannen naar mij te kijken omdat mijn gezicht zo rood leek. Gerben was de eerste die het ontdekte en hij begon er iedereen op attent te maken. Als ik hem niet had weggestuurd, stond nu het hele dorp in mijn tuin te gluren. En hoe kan ik dan lekker in mijn mooie stoel zitten rusten?” „Tja, als u het zo bekijkt,” gaf Klinkhamer toe.

Zo zaagde Zwart het luifeltje van de stoel af en kon hij voortaan van zijn rust genieten. Zijn gezicht leek niet meer op een sinaasappel en zo was het voor Gerben geen attractie meer. Maar de stoel was nu minder mooi vonden de jongens, en dat was de schuld van Gerben.

HOOFDSTUK VIII

Zwart grijpt in en Halbe voelt zich enorm gelukkig

„Goedemorgen, mensen, dieren en dingen,” riep Gerben toen hij de volgende dag de smederij binnenkwam. „Onze bakker is waardeloos.”

„Wat zeg je?” vroeg Klinkhamer. „Onze bakker waardeloos? Hij is juist de beste bakker die er is. Zijn brood is altijd van prima kwaliteit!”

„Dat kan waar zijn,” zei Gerben, „maar toch is hij een grote opschepper. Hij doet alsof hij alles weet, maar hij weet niets!”

„Wat is er aan de hand?” vroeg Klinkhamer. „Hebben jullie ruzie gehad?”

„Gisteren had ik pijn in mijn linkerarm,” vertelde Gerben.

„Dus ging ik naar de bakker om raad en vroeg of hij een middelje kon geven voor het verzachten van de pijn. Maar hij wist helemaal geen middelje te bedenken, die opschepper.”

„Wie is er ook zo dom om met een pijnlijke arm naar de bakker te gaan?” merkte Sietse op. „Daarvoor moet je bij de dokter zijn!”

„O ja? En wat staat er dan op de auto van onze bakker?” riep

Gerben. „Iedereen kan het duidelijk lezen! Er staat met koeien van letters op: Uw bakker — Uw dokter! en nu jij weer, Sietse Klinkhamer!”

„Hm,” bromde Sietse. „Het was dus weer een van je flauwe grappen.”

Hielke lachte en Gerben had weer plezier.

Kees stapte de smederij binnen.

„Wat ben jij vroeg,” riepen Hielke en Sietse verbaasd.

„Ik moet Gerben spreken,” kondigde Kees aan. „Je bent een grote gemene schurk, Gerben. Mijn vader zegt het ook. Hij zal het je nog wel inpeperen!”

Gerben keek verbaasd. „Nou nou, een beetje kalm, alstublieft. Ik hou er niet van op de vroege ochtend al meteen te worden uitgescholden voor schurk.”

„En ik hou er niet van om op de late avond een pak slaag te krijgen door jouw schuld,” riep Kees kwaad.

„Dan moet jij maar geen schotels over de dijk schuiven,” zei Gerben. „En als jij je geroepen voelt om dat toch te doen, doe het dan overdag, zodat iedereen het kan zien. Maar doe het niet stiekem in het donker om voorbijgangers te laten schrikken. Stiekemer!”

„Dat ben je zelf,” wees Kees opgewonden. „Mijn vader weet er nu alles van. Kijk, deze twee kwartjes kreeg ik omdat vader

mij een pak slaag gaf, terwijl ik onschuldig was. En het was jouw schuld dat ik slaag kreeg, omdat jij beweerde dat ik het schoteltje over de dijk liet schuiven. En je had dat helemaal niet gezien.”

„Wie liet dat schoteltje dan schuiven?” vroeg Gerben.

„Dat zal mijn vader je wel vertellen,” antwoordde Kees. „Jij moet niet iemand beschuldigen als je niet zeker weet of hij de dader is.”

„Wind je niet zo op,” zei Gerben. „Wees liever dankbaar en trakteeer ons!”

„Trakteren? Waarom zou ik trakteren?” „Omdat het voor het eerst in je leven is dat jij onschuldig bent,” legde Gerben uit.

„En omdat jij dankzij mij twee kwartjes hebt gekregen.”

Daarop verliet Gerben lachend de smederij.

„Hij is gek!” riep Kees. „Nu moet ik hem nog trakteren bovendien. Dat is toch niet normaal meer, hè?”

„We weten toch allang dat hij niet normaal is,” zei Sietse.

Louw en Halbe kwamen ook bij de smederij aan.

Halbe droeg een grote papieren zak en verklaarde: „Jongens, ik trakteeer.”

Meteen was Kees alle boosheid vergeten. Hij deed een greep naar de zak en vroeg: „Wat zit erin?”

Halbe ontweek de aanval. „Kalm, Keesie. Je krijgt echt je deel

wel.” Hij liet de inhoud van de zak zien. Er zaten vijf grote stukken koek in.

„Van m’n grootmoeder,” vertelde Halbe. „Omdat jullie zoveel geld hebben verzameld met het papier.”

„Leve opoe Hoekstra,” riep Hielke en de anderen juichten met hem mee.

„Zeg jongens,” zei Sietse, „laten we gaan varen. Op het water zal die koek dubbel zo lekker smaken.”

Daar was niemand op tegen en dus stapten ze in de Kameleon en voeren het meer op.

Nauwelijks hadden zij de wal een tiental meter achter zich gelaten of Kees zei: „Kom nu maar op met je koek, Halbe.”

„Heb jij vanmorgen geen brood gehad?” vroeg Louw.

„Natuurlijk wel, maar koek lust ik altijd.”

Om hem te plagen wachtte Halbe met het openen van de zak tot ze midden op het meer waren. Toen kreeg ieder zijn deel van de koek.

Kees smulde en met volle mond probeerde hij te vertellen dat er niemand zulke lekkere koek verkocht als hun bakker. Maar dat konden ze niet verstaan. Wel zagen zijn vrienden met verbazing hoe vlug Kees de koek op had.

„Je bent een snelschrokker,” zei Sietse. „En nu je toch niets meer te doen hebt, kun je ons wel eens vertellen hoe dat

schoteltje over de weg kon schuiven. Want daar ben ik best nieuwsgierig naar.”

„Nou,” zei Kees, „moeder had het schoteltje met melk daar neergezet voor onze poes die ’s nachts vaak buiten wil zijn. Maar wat gebeurde er nou? Ik heb het zelf gezien want ik ben er speciaal voor opgebleven. Ik zat dus achter het raam van mijn slaapkamertje te kijken en zag toen een egel die van de melk ging drinken. Maar het stomme dier ging er met zijn voorpootjes in staan en gooide het schoteltje ondersteboven. Toen begon hij te drinken van het plasje melk op de grond en probeerde met zijn snuit het schoteltje op te lichten. Hij dacht vast dat daar nog meer melk zat. En telkens als hij zijn snuit onder het schoteltje probeerde te steken, gleed het weg en schoof het over de straat. Het maakte daarbij een schurend geluid. Ik riep mijn vader erbij en toen hij zag hoe de egel het schoteltje over de weg duwde, kreeg ik twee kwartjes.”

Dat vonden de jongens grappig, maar ze konden niet begrijpen dat zo’n grote kerel als Gerben van zoiets schrok. „Gerben is nooit een grote held geweest en vooral niet in het donker,” wist Louw.

„Ik heb dorst,” merkte Kees op. „Dat komt van de koek. In Jonkersveen staat een fonteintje waaruit we zoveel kunnen drinken als we maar willen.”

„Goed,” knikte Sietse. „We gaan gemeentepils drinken.” Hij stuurde de Kameleon snel naar de overkant en voer het kanaal binnen. In het dorp legden ze weer aan achter het huis van de melkboer en renden vervolgens naar het plein. Wie er het eerst was, kon het eerste drinken. Kees won het. Hij draaide de kraan, die aan een granieten zuiltje was bevestigd, wijdopen en begon te drinken alsof hij helemaal was uitgedroogd.

„Blijft er voor ons nog wat over?” vroeg Louw.

„Als hij zo doorgaat, zit heel Friesland straks zonder water,” lachte Hielke.

Opeens hield Kees op met drinken en hij wees naar een hoek van het plein. Daar stapte iemand in een mooie auto en reed snel weg.

„Dat was hem,” riep Kees onthutst.

„Wie?” vroegen ze allemaal.

„De man die Halbe heeft bestolen,” verduidelijkte Kees. „Ik herkende hem duidelijk. Hij keek even naar ons en ging er toen gauw vandoor.”

„Dan heeft hij die auto vast ook weer gestolen,” vermoedde Sietse.

Er kwam een man het plein op rennen die riep: „Houd de dief! Houd de dief!”

„Dat is meneer Rinsema, de rattenverdelger,” zag Hielke.
„Kom, jongens! Naar de Kameleon!” riep Sietse. „We gaan net als de vorige keer proberen hem de weg af te snijden.”
Ze haastten zich terug naar hun boot en op volle snelheid voer de Kameleon naar het meer. Daar stuurde Sietse kaarsrecht naar het punt waar de weg naar de stad bij het meer kwam. De jongens keken steeds achterom, maar tot hun verwondering naderde er nog steeds geen auto vanaf het dorp.

„Zou hij al voorbij zijn?” vroeg Louw.

„Welnee,” antwoordde Sietse. „De weg maakt zo’n grote bocht dat hij nauwelijks halverwege kan zijn. Maar hij moet over een brug en misschien was die open, zodat hij daar moet wachten.”

Intussen naderde de Kameleon de weg en legden de jongens aan bij een plaats waar een hoop zand lag opgeslagen. Dat zand werd ’s winters gebruikt om over de gladde weg te strooien. Rond de hoop was een houten wand waarvan de delen uit elkaar genomen konden worden. Sietse begon een zware plank omhoog te trekken en de anderen kwamen hem helpen. De plank, die aan weerskanten in een sleuf zat, werd zo ver omhooggetrokken tot hij vrijkwam en daarna legden de jongens hem over de rijweg. Ze gingen een versperring

bouwen.

Plotseling klonk de claxon van een auto die op weg was naar het dorp. Het was een vrachtwagen vol met melkbussen, die nu voor de plank stopte.

„Wat gaan jullie doen, jongens?” vroeg de chauffeur niet bepaald vriendelijk. „Willen jullie brokken maken?”

„Nee, meneer,” zei Sietse. „Er is een auto in het dorp gestolen en die willen we keren. Kunt u ons helpen door uw wagen dwars op de weg te zetten?”

„Waren jullie in het dorp toen die auto werd gestolen?” vroeg de chauffeur. „En zijn jullie hier toen heen gevaren om hem te keren? Laat me niet lachen. Die auto is natuurlijk allang voorbijgegaan!”

„Maar wij hebben een raceboot,” antwoordde Sietse. „En over het water is de weg veel korter. Of bent u een auto tegengekomen?”

„Nee, ik heb niemand ontmoet. Maar waar blijft die auto dan? Of gaat-ie daar langs de andere kant van het meer?”

Meteen keken de jongens in de richting van het Paviljoen. Daar reed een auto over de dijk die hetzelfde eruitzag als de auto van meneer Rinsema. Maar door de grote afstand was het niet goed te zien of het inderdaad die auto was.

„We gaan er meteen heen!” riep Sietse en hij rende al naar

de Kameleon, maar de chauffeur riep hem terug.

„Hé! En wat moet het met deze plank?”

„Neem me niet kwalijk,” schrok Sietse. Ze brachten de plank weer op zijn plaats en de vrachtauto kon weer verder rijden.

„Kijkt u wel uit naar een zilvergrijze auto?” riep Sietse naar de chauffeur.

„Ik zal erop letten,” beloofde de man.

De jongens voeren vol gas met de Kameleon in de richting van het Paviljoen. De auto verdween intussen achter het Paviljoen en kwam aan de andere kant weer te voorschijn.

„Hij volgt de Polderdijk naar de Woudaap,” wees Kees.

„Maar wat doet-ie nou?” vroeg Louw verbaasd. „Hij verdwijnt achter de dijk!”

„Dat is vreemd,” vond Hielke. „Achter de dijk kun je niet rijden. Of hij is een weiland in gegaan.”

„Dan komt hij onherroepelijk vast te zitten,” zei Sietse. „Rond alle weilanden lopen sloten en daar kan hij niet als een tank doorheen rijden.”

„Misschien gaat hij de auto keren?” bedacht Halbe.

„Als hij dat doet, komt hij zo dadelijk weer boven op de dijk,” zei Kees.

Sietse stuurde de Kameleon in een rechte lijn naar het punt waar de auto achter de dijk was verdwenen. Ze keken allemaal

naar de dijk, maar er kwam geen auto meer te voorschijn. Hielke schudde zijn hoofd. „Dat snap ik niet; waar blijft hij toch?”

„Misschien zijn de wielen in het weiland weggezakt en kan hij nu niet meer verder,” veronderstelde Louw.

„Of het is niet de auto die we zoeken,” merkte Halbe op.

„Misschien staat hij daar geparkeerd en gaat de eigenaar vissen.” „Over vijf minuten weten we meer,” zei Sietse.

De Kameleon naderde snel de Polderdijk.

„De dief kan wel achter de dijk naar ons liggen te kijken,” waarschuwde Hielke. „We moeten voorzichtig zijn met het aanleggen. Die kerel kan wel onverwachts te voorschijn komen met een dikke knuppel.”

„Goed,” knikte Sietse, „ik zal in de buurt van het Paviljoen aanleggen.”

Ongeveer honderd meter vanaf het punt waar de auto achter de dijk was verdwenen, stuurde Sietse naar de kant. Vlug sprongen Hielke en Kees op de wal en renden tot boven op de dijk. Daar zagen zij bij de ingang van een weiland de auto staan.

„Waar is die man?” vroeg Kees. „Ik zie niemand bij de auto.”

„Daarginds loopt iemand,” wees Hielke. „Kijk, hij springt over een sloot en gaat dwars door de weilanden naar de

poldervaart!”

„Zien jullie wat?” riep Sietse.

Halbe en Louw en hij kwamen ook op de dijk kijken.

„Daar loopt-ie,” wees Hielke nogmaals.

„Dat is gek,” vond Louw. „Zo komt hij bij het huisje van oude Arie, de voddendoer.”

„Misschien wil hij zich daar verschuilen,” zei Sietse. „Kom op, we gaan gauw naar de poldervaart.”

Vlug stapten ze weer in de Kameleon en voeren met hoge snelheid verder langs de Polderdijk. Toen ze de stenen brug over de ingang van de poldervaart naderden, wachtte hun daar een nieuwe verrassing.

In het gras lag veldwachter Zwart door zijn kijker naar de polder te turen.

Sietse stopte de motor en vroeg: „Ziet u hem ook, meneer Zwart?”

„Ja. Wie is dat?” vroeg Zwart.

„De autodief!” riepen de jongens. „Wij zagen hoe hij een auto stal en ermee tot voorbij het Paviljoen reed. Daar stapte hij uit en rende dwars door de weilanden. Het is dezelfde man die het geld van Halbe stal.”

„Zo zo,” zei Zwart. Hij stond meteen op, deed de kijker in zijn fietstas en reed de polder in. Natuurlijk gingen de jongens

hem achterna in de Kameleon. Sietse liet de Kameleon in de smalle vaart sneller varen dan was toegestaan, maar hij probeerde Zwart bij te houden. Door achter de veldwachter te blijven, kon Sietse ongemerkt die snelheid handhaven. Zo kwamen de jongens vrijwel gelijktijdig met veldwachter Zwart bij het huis van oude Arie aan. Zwart zette zijn fiets tegen een muur en klopte op de deur. Het duurde even voordat mevrouw Mulder opendeed.

„Wie is daar?” vroeg ze, hoewel ze bijna met haar neus tegen het uniform van Zwart stond aangedrukt. „O wacht, ik zie het al, het is meneer Zwart, nietwaar?”

„Inderdaad,” bromde Zwart met diepe stem. „Ik zou graag even willen kennismaken met de jongeman die zojuist bij u op bezoek is gekomen.”

„Maar meneer de veldwachter, ik weet van niets. Ik heb hier helemaal geen jongeman gezien. U weet toch dat mijn ogen heel slecht zijn?”

„Dan zal ik zelf even gaan kijken,” besliste Zwart. „Is de deur van het pakhuis los?”

„Jawel, meneer de veldwachter. Ga uw gang, maar het pakhuis is propvol.”

„We zullen zien,” zei Zwart en hij ging naar het schuurtje achter de woning, gevolgd door mevrouw Mulder en de

jongens. Zwart trok de deur met een ruk open alsof hij verwachtte dat er iemand achter zou staan, maar tot zijn niet geringe verbazing was er achter de deur nauwelijks enige ruimte. Het stond er vol met pakken papier die tot de zolder reikten.

„Tja,” zei mevrouw Mulder. „Ik heb het u al gezegd. Het pakhuis zit propvol. Er kan niets meer bij. Zelfs geen jongeman!”

„Dat zie ik,” zei Zwart en hij haalde zijn notitieboek te voorschijn. „U zult een verklaring moeten tekenen dat u hier beslist geen jongeman heeft verstoppt. Mag ik even uw volledige naam?”

„Anna Mulder-Reitsma,” antwoordde de vrouw en ze voegde eraan toe, dat ze zo’n verklaring bespottelijk vond, maar als meneer de veldwachter dat beslist wilde, dan kon hij die met alle plezier krijgen.

„Dus u heet Anna Mulder-Rijtsma?” noteerde Zwart.

„Dat is fout,” wees mevrouw Mulder. „Reitsma moet met een korte ei!”

„Dan bent u mijn arrestant,” bulderde Zwart. „Ik arresteer u wegens het misleiden van de politie!”

„Wat?” riep mevrouw Mulder. „Wilt u mij arresteren? Ik heb helemaal niets gedaan!”

„Trek uw jas aan,” commandeerde Zwart. „U gaat mee naar de cel. Daar kunt u dan net zo lang nadenken tot u zich weer herinnert waar u de jongeman heeft verborgen die door de weilanden hierheen vluchtte.”

„Maar ik heb niemand gezien! Ik heb toch slechte ogen?”

„Dat smoesje vertelt u maar aan de rechter,” zei Zwart. „Kom mee!” De veldwachter nam haar bij een arm.

„Nee! Nee! Help! Help!” riep de vrouw.

Toen gebeurde er iets heel onverwachts. De pakken papier in het schuurtje werden opzij geschoven en daar stond de gezochte jongeman.

Zwart greep hem en had in een ommezien zijn handen geboeid.

De vrouw begon te huilen. „O, Jan!” jammerde ze. „Het is mijn schuld! Ik heb je verraden.”

„Welnee, moeder. Vandaag of morgen hadden ze me toch gepakt. Als ik mijn straf heb uitgezeten ga ik normaal werken. Dat beloof ik u!”

Zwart bekeek het pakhuisje dat helemaal niet propvol bleek te zijn. In de ruimte achter de pakken papier lagen allerlei auto-onderdelen zoals reservewielen met gloednieuwe banden, accu's, krikken, lampen, bumpers en nog veel meer. Het was allemaal afkomstig van diefstal.

De jongens keken ook naar binnen, maar al snel deed Zwart de deur op slot en nam de sleutel mee. „Zo, Jan Reitsma,” zei hij tegen zijn arrestant. „Wandel jij maar rustig met mij mee naar het dorp. U mag thuisblijven, mevrouw.”

„Maar hoe gaat het nu verder?” vroeg de vrouw. „Mag ik Jan komen bezoeken?”

„Ja, dat mag. Hoe en wanneer zal Jan u wel schrijven,” zei Zwart. „En zeg tegen uw man dat hij zich op het gemeentehuis moet melden. Hij krijgt een procesverbaal wegens medeplichtigheid.”

„Moet mijn man dan ook in de cel?” vroeg de vrouw angstig aan Zwart.

„Dat denk ik niet. Maar hij krijgt wel een boete.”

Toen vertrok Zwart met zijn arrestant naar het dorp.

De jongens voeren zwijgend terug naar het meer. In plaats van zich erover te verheugen dat de dief die Halbe bestolen had, nu eindelijk was gepakt, vonden ze het toch een trieste geschiedenis.

„Ik begrijp niet goed hoe de veldwachter wist dat de moeder niet de waarheid sprak,” zei Halbe. „Hij wilde haar zelfs arresteren.”

„Zwart is een eersteklas veldwachter,” verzekerde Sietse hem.

„Hij weet altijd meer dan een ander. Maar hoe hij zo gauw

wist dat de moeder iets verzwegen, begrijp ik ook niet.”

„Toch is het allemaal heel eenvoudig,” vond Kees. „Zwart had door zijn kijker gezien waar die Jan bleef.”

„Nee hoor,” riep Louw. „Dat kon Zwart niet zien, want de schuur staat achter het huis!”

„Maar vanaf het meer zie je de schuur wel,” hield Kees vol, met een zekere blik op zijn gezicht.

„Dat zullen we dan eens gaan bekijken,” zei Sietse en hij liet de Kameleon naar de plaats varen waar Zwart in het gras had gelegen om over de dijk naar de polder te turen. Het platgedrukte gras gaf nog precies de plaats aan waar Zwart was geweest. Vandaar keken de jongens nu naar het huis van oude Arie. Zij ontdekten dat de ingang van de schuur niet zichtbaar was, maar schuilging achter de woning.

„Wat zeg je daarvan, Kees?” vroeg Louw. „Zwart kon het niet zien en toch wilde hij de schuur doorzoeken en wist hij dat de vrouw hem wat op de mouw speldde. Kun je dat verklaren?” Maar dat kon Kees ook niet.

Opeens klonk de hoorn van de politieboot. Sietse voer de boot tegemoet en de jongens zagen dat ook meneer Rinsema aan boord was. Nog voordat de brigadier iets had kunnen zeggen, riep hij al: „Weten jullie waar mijn auto is, jongens?” „Die staat bij het Paviljoen achter de Polderdijk,” antwoordde

Sietse. „En Zwart brengt de dief naar het dorp.”

„Ja, dat zagen wij al,” zei de brigadier. „Bedankt voor de inlichtingen, jongens!”

De politieboot voer naar Zwart en nam de arrestant aan boord. Zwart fietste naar het dorp en de politieboot ging terug in de richting van het Paviljoen. Daar kreeg meneer Rinsema zijn auto terug en werd de arrestant verder meegenomen naar het dorp aan de overkant van het meer.

Thuis vertelden Hielke en Sietse alles wat zij hadden beleefd. „Begrijpt u, vader, hoe Zwart de dader zo goed wist te vinden?” vroeg Sietse.

„Tja,” zei Klinkhamer. „Zwart wist natuurlijk wel zo goed als zeker dat die Jan daar verstopt moest zijn. Maar de manier waarop hij de dader zonder huiszoeking te voorschijn liet komen, was wel weer echt iets voor die handige Zwart.”

Verder wist Klinkhamer nog te vertellen dat mevrouw Mulder Jan al had voordat zij met oude Arie trouwde. Tussen die zoon en Arie was veel ruzie geweest totdat de zoon vertrok.

„Ik denk,” vervolgde Klinkhamer, „dat die Jan steeds gemene streken uithaalde en daar was oude Arie niet van gediend. Ik hoop dat die Jan genezen zal zijn als hij zijn straf heeft gehad.”

’s Middags kwam Halbe heel opgewekt bij de smederij.

„Hallo, jongens!” riep hij luid. „Ik heb geweldig nieuws.

Moeder komt hier wonen. Wij blijven voortaan bij grootmoeder, want bij de boterfabriek kan mijn moeder een baantje krijgen. Dus blijf ik hier bij jullie in het dorp. Jippie jee, jippie jee!” Halbe danste rond de smidse en zijn vrienden lachten.

Klinkhamer vroeg: „Heb je dan zo’n hekel aan de stad, Halbe?”

„De stad? Daar kun je lang niet zoveel genieten als hier. Ik heb nog nooit zo’n mooie vakantie gehad,” glunderde Halbe. „Maar het is niet altijd vakantie,” zei Louw.

„Dat weet ik ook wel, maar het zal nog wel een paar maanden duren voordat we hier komen wonen. Moeder moet eerst nog wat geld verdienen voor de verhuizing.”

„We kunnen jullie spullen wel gaan halen met de praam,” bood Sietse aan. „Dat kost je moeder niets.”

„O ja, dat zou kunnen,” riep Halbe verheugd. „Daar heb ik helemaal niet aan gedacht. Ik zal het moeder zo gauw mogelijk vertellen!”

Maar dat hoefde hij niet meer te doen, want ’s avonds kwam veldwachter Zwart in de smederij vertellen dat oude Arie honderd gulden had geschonken als schadeloosstelling voor Halbe.

Met dat geld kon Halbes moeder de verhuiskosten betalen.

„Oude Arie is de kwaadste niet,” vertelde Zwart verder. „Die zoon Jan heeft hem erg geplaagd met al zijn dieverijen. Arie wilde daar nooit iets mee te maken hebben, want hij verdiende genoeg met zijn handel.”

„Wie verdiende er genoeg met de handel?” vroeg Gerben, die ook de smederij in kwam.

„Oude Arie,” zei Sietse.

„Dat weet ik,” riep Gerben. „Arie krijgt oude kachels cadeau en verkoopt ze dan in het buitenland voor een leuke prijs. Zo kan ik ook wel rijk worden!”

„Meneer Zwart,” vroeg Hielke, „hoe wist u dat mevrouw Mulder daar iemand verstoep had?”

„Dat zal ik je vertellen als je dat zo graag weten wilt,” zei Zwart lachend. „Ik had door de kijker gezien hoe mevrouw Mulder haar zoon stond op te wachten en dat ze samen achter het huis verdwenen. Toen ze dus beweerde niemand te hebben gezien vanwege haar zwakke ogen, wist ik dat ze niet de waarheid sprak. Voor de deur van het pakhuis zag ik duidelijk de afdrukken van natte schoenen op de grond. Die waren van iemand die door de drassige weilanden had gelopen. Nu had ik wel het hele pakhuis kunnen doorzoeken, maar dat kon vele uren gaan kosten vanwege al de rommel die daar is opgeborgen. Daarom paste ik een trucje toe door de naam

van mevrouw Mulder-Reitsma met opzet met een lange ij te schrijven. En hoewel ze tegenover mij stond en ik nogal klein schreef, wist ze toch te vertellen dat ik een fout maakte. Daarmee verraadde ze dat haar ogen helemaal niet zo slecht waren. Toen dreigde ik haar te zullen arresteren wegens het tegenwerken van de politie. Zoals jullie zelf hebben kunnen zien, begon ze om hulp te roepen en kwam haar zoon te voorschijn.”

„Dus mevrouw Mulder kan gewoon alles normaal zien?” begreep Gerben.

„Natuurlijk,” zei Zwart. „Maar ja, een moeder knijpt wel eens een oogje dicht als haar kind verkeerde dingen doet. Dat mogen we haar niet kwalijk nemen, want daarvoor is het tenslotte een moeder, nietwaar?”

„Dat ben ik met u eens,” beaamde Klinkhamer.

Er kwam nog iemand de smederij binnen. Het was Sjoerd Bonnema.

„Klinkhamer, hier is nog een brief voor u. Hij kwam binnen met de laatste bestelling en ik dacht, laat ik hem nog maar even brengen.”

„Hartelijk bedankt, Sjoerd!” zei Klinkhamer.

„Waarom slooft hij zich zo uit?” vroeg Gerben spottend. „Of krijgt hij hier de benzine voor zijn raceboot goedkoper?”

„Waar bemoei jij je mee?” riep Sjoerd kwaad. „Ik ben niet zoals jij!”

„Dat klopt,” knikte Gerben. „Want ik probeer niet altijd het goedkoopste van het goedkoopste te krijgen. O ja, heren, voordat ik het vergeet. Ik weet eieren te koop voor vier cent per stuk!”

„Wat zeg je?” vroeg Zwart. „Eieren voor vier cent per stuk? Maar dat is heel erg goedkoop!”

„Dat is het ook,” zei Gerben. „Maar dan moet je er wel vijftig tegelijk kopen.”

„Vijftig eieren voor vier cent per stuk? Dat is voor twee gulden,” berekende Sjoerd. „Wie levert ze zo goedkoop?”

„Een boer in de polder,” vertelde Gerben. „Als je er vijftig voor twee gulden wilt hebben, zeg je het maar. Dan zal ik er wel voor zorgen.”

„Maar ik betaal ze niet eerder dan dat ik ze ontvang,” waarschuwde Sjoerd.

„Dat is prima,” antwoordde Gerben. „Dus jij neemt er vijftig?”

Sjoerd knikte instemmend.

„Noteer mij ook maar voor vijftig,” zei Klinkhamer.

„Tja,” begon Zwart. „Zo’n koopje wil ik ook wel.” „Oké heren, dat wordt dan drie maal vijftig stuks. Ik zal ervoor

zorgen!” Gerben liep naar de deur en zei: „Maar het kan wel een tijdje duren voor ik ze kan leveren, want... de boer heeft maar één kip!”

En toen maakte hij dat hij wegkwam.

Hielke en Sietse proestten het uit van het lachen.

„Als ik het niet gedacht had,” riep Sjoerd verontwaardigd.

„Die pummel houdt iedereen voor de gek!”

„Maar daar word je toch niet kwaad om, Sjoerd?” vroeg

Klinkhamer lachend. „Het was toch maar een grapje. Meneer Zwart is toch ook niet kwaad?”

„Welnee,” lachte Zwart. „Ha ha, honderdvijftig eieren van één kip, ha ha ha.” Lachend verliet Zwart de smederij.

„Jij begrijpt de grap niet, hè?” vroeg Sietse plagend aan Sjoerd.

„Wat?” riep Sjoerd uit. „Wil jij beweren dat ik te dom ben om zo’n flauwe grap te kunnen begrijpen? Het is juist het tegendeel! Jullie zijn zo dom dat jullie om alles lachen!” Hij liep driftig de deur uit, waarop Klinkhamer zei: „Tja jongens, het valt niet mee om het iedereen naar de zin te maken.”

„Dat is zo,” stemde Sietse met vader in en ook Hielke was het daar volledig mee eens.

De Kameleon Reeks

1. De schippers van de Kameleon (1949)
2. Kameleon ahoy! (1951)
3. Redders met de Kameleon (1952)
4. Speurders met de Kameleon (1955)
5. De Kameleon op volle toeren (1956)
6. De Kameleon houdt koers (1958)
7. Goede vaart, Kameleon (1958)
8. Trossen los Kameleon! (1959)
9. De Kameleon in 't zoeklicht (1959)
10. De Kameleon opnieuw in actie (1960)
11. De Kameleon in de branding (1961)
12. Vivat Kameleon! (1961)
13. De Kameleon Blijft Favoriet! (1962)
14. De Kameleon wint de prijs! (1962)
15. De kameleon brengt geluk! (1963)
16. Bravo Kameleon! (1963)
17. Vakantie met de Kameleon (1964)
18. De Kameleon viert feest! (1964)
19. Tiptop Kameleon (1965)
20. De Kameleon schiet te hulp (1965)
21. Trouwe vrienden van de Kameleon (1966)

22. De Kameleon staat voor niets! (1966)
23. Met de Kameleon er op los! (1967)
24. De kameleon altijd paraat (1967)
25. De Kameleon slaat zijn slag (1968)
26. De Kameleon pakt aan! (1968)
27. Ruim baan Kameleon (1969)
28. De Kameleon vaart uit! (1969)
29. De Kameleon treft doel! (1970)
30. Volle kracht, Kameleon! (1970)
31. Met de Kameleon op avontuur (1971)
32. De Kameleon maakt schoon schip (1971)
33. De Kameleon knapt het op! (1972)
34. Met de Kameleon vooruit (1972)
35. De Kameleon steekt van wal (1973)
36. De Kameleon doet een goede vangst! (1973)
37. De vlag in top voor de Kameleon (1974)
38. De Kameleon in de storm (1974)
39. Alle hens aan dek, Kameleon! (1975)
40. De Kameleon krijgt nieuwe vrienden (1975)
41. Op reis met de Kameleon! (1976)
42. De Kameleon heeft succes (1976)
43. De Kameleon vaart voorop! (1977)
44. Lang leve de Kameleon! (1977)

45. De Kameleon helpt altijd! (1978)
46. De Kameleon ruikt onraad (1978)
47. De Kameleon geeft vol gas (1979)
48. De Kameleon maakt plezier (1979)
49. De Kameleon ligt op de loer (1980)
50. De Kameleon in het goud (1980)
51. De Kameleon houdt stand! (1981)
52. De Kameleon vaart door (1981)
53. De Kameleon gooit het roer om (1982)
54. Recht door zee, Kameleon (1982)
55. De Kameleon op dreef (1983)
56. De Kameleon in woelig water (1984)
57. Met de Kameleon voor de wind (1985)
58. De Kameleon heeft goed nieuws (1988)
59. De Kameleon draagt zijn steentje bij (1989)
60. De Kameleon maakt het helemaal (1991)
61. De Kameleon slaat alarm (1992, door P. de Roos)
62. De Kameleon stuurloos (1995, door P. de Roos)
63. De Kameleon op jacht (1998, door P. de Roos)
64. De Kameleon scoort! (2006, door Fred Diks)
65. Zet 'm op, Kameleon! (2008, door Fred Diks)
66. De Kameleon lost het op (2009, door Fred Diks)